

HALLITUKSEN TOIMINTA- KERTOMUS JA TILINPÄÄTÖS 2018

SISÄLLYS

HALLITUKSEN TOIMINTAKERTOMUS	4		
KONSERNITILINPÄÄTÖS, IFRS	14		
Konsernin tuloslaskelma ja laaja tuloslaskelma	14		
Konsernitase	15		
Konsernin rahavirtalaskelma	16		
Laskelma konsernin oman pääoman muutoksista	17		
1. Konsernin perustiedot	18		
2. Konsernitilinpäätöksen laatimisperiaatteet	18		
2.1 Laatimisperusta	18		
2.2 Uuden ja uudistetun IFRS-normiston soveltaminen	18		
2.3 Johdon harkintaa edellyttävät laatimisperiaatteet ja arvioihin liittyvät epävarmuustekijät	20		
2.4 Konsolidointiperiaatteet	21		
2.5 Ulkomaan rahan määräiset erät	22		
2.6 Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet	22		
2.7 Sijoituskiinteistöt	22		
2.8 Liikearvo ja muut aineettomat hyödykkeet	22		
2.9 Arvon alentumiset	23		
2.10 Vuokrasopimukset – konserni vuokralle ottajana	23		
2.11 Rahoitusvarat ja rahoitusvelat	23		
2.12 Vaihto-omaisuus	24		
2.13 Työsuhde-etuudet	24		
2.14 Varaukset ja ehdolliset velat	24		
2.15 Tuloutusperiaatteet	25		
2.16 Segmentti-informaatio	25		
2.17 Julkiset avustukset	25		
2.18 Liikevoitto	25		
2.19 Osakekohtainen tulos	25		
2.20 Tuloverot	25		
3. Liiketoimintojen yhdistäminen	26		
4. Liikevaihdon jakautuminen	27		
5. Liiketoiminnan muut tuotot	28		
6. Materiaalit ja palvelut	28		
7. Työsuhde-etuuksista aiheutuvat kulut	29		
8. Poistot ja arvonalentumiset	31		
9. Liiketoiminnan muut kulut	32		
10. Rahoitustuotot ja -kulut	32		
11. Verot	33		
11.1 Tuloverot	33		
11.2 Laskennalliset verosaamiset ja -velat	34		
12. Osakekohtainen tulos	35		
13. Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet	35		
13.1 Aineellisten käyttöomaisuushyödykkeiden kirjanpitoarvot	35		
13.2 Rahoitusleasingisopimukset	36		
14. Aineettomat hyödykkeet	36		
14.1 Aineettomien hyödykkeiden kirjanpitoarvot	36		
14.2 Kehittämismenot	37		
15. Liikearvoa sisältävien rahavirtaa tuottavien yksiköiden arvonalentumistestaus	38		
16. Sijoituskiinteistöt	39		
17. Osuudet osakkuusyhtiöissä	39		
18. Osakeperusteiset maksut	39		
19. Rahoitusvarojen ja -velkojen kirjanpitoarvot ja käyvät arvot arvostusryhmittäin sekä käyvän arvon hierarkia	40		
20. Rahoitusriskit	41		
20.1 Rahoitusriskien hallinta	41		
20.2 Korkoriski	41		
20.3 Luottoriski	42		
20.4 Maksuvalmiusriski	42		
20.5 Pääoman hallinta	43		
21. Myyntisaamiset ja muut saamiset	43		
22. Rahavarat ja muut rahoitusvarat	44		
23. Myytävänä olevat pitkäaikaiset omaisuuserät	44		
24. Osakepääoma ja sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto	45		
25. Rahoitusvelat	46		
26. Ostovelat ja muut velat	47		
27. Varaukset	48		
28. Vakuudet, ehdolliset velat ja vastuusitoumukset	49		
29. Lähipiiritapahtumat	49		
30. Konserniyritykset	50		
30.1 Konsernirakenteen muutokset	51		
31. Konsernin taloudellista kehitystä kuvaavat tunnusluvut	52		
32. Taloudellista kehitystä kuvaavien tunnuslukujen ja vaihtoehtoisten tunnuslukujen laskentakaavat	53		
33. Täsmäytyslaskelma vaihtoehtoisin tunnuslukuihin	54		
34. Tilikauden päättymisen jälkeiset tapahtumat	57		
EMOYHTIÖN TILINPÄÄTÖS	58		
Emoyhtiön tuloslaskelma	58		
Emoyhtiön tase	59		
Emoyhtiön rahoituslaskelma	60		
Emoyhtiön tilinpäätöksen laadintaperiaatteet sekä arvostusperiaatteet ja jaksotusmenetelmät	61		
Emoyhtiön liitetiedot	62		
TILINPÄÄTÖKSEN JA TOIMINTAKERTOMUKSEN ALLEKIRJOITUKSET	67		
TILINTARKASTUSKERTOMUS	68		

HALLITUKSEN TOIMINTAKERTOMUS

MARKKINAKATSAUS

Terveydenhuoltomarkkinat pysyivät vakaina koko raportointikauden ajan. Suomen talouden vakaa kehitys, kasvanut työllisten määrä ja hyvä kuluttajaluottamus tukivat kaikki osaltaan vakaata kysyntää yritys- ja yksityisasiakkuuksissa katsauskaudella. Yksityisen terveydenhuollon kasvanut lääkäriasema- ja sairaalakapasiteetti on kiristänyt kilpailutilannetta Suomen suurissa kaupungeissa pääkaupunkiseutua lukuun ottamatta. Kapasiteetin merkittävä kasvu on kuitenkin pysähtynyt, ja Terveystalon palveluiden kysyntä on jatkunut vahvana.

Hallituksen ehdotus Sote-uudistuksesta on yhä eduskunnan perustuslakivaliokunnan käsiteltävänä. Perustuslakivaliokunta arvioi, ovatko lakiesitykset Suomen perustuslain mukaisia. Tämän jälkeen lait palautuvat takaisin sosiaali- ja terveysvaliokuntaan, jonka käsittelyn jälkeen lait lähtisivät eduskunnan täysistuntoon hyväksyttäväksi. Viimeinen täysistunto ennen eduskuntavaaleja pidetään 15. maaliskuuta 2019. Ehdotettujen uudistusten läpimenosta ja toteutumisesta ei siten ole varmuutta. Seuraavat eduskuntavaalit järjestetään sunnuntaina 14. huhtikuuta 2019.

Ehdotettu ratkaisu mahdollistaisi toteutuessaan julkisesti rahoitettujen, pääsääntöisesti nykyisenkaltaisten terveyskeskuspalvelujen tuottamisen yksityisesti. Suoran valinnan palveluissa eli sote-keskus-

toiminnassa palveluntuottaja saisi palkkionsa eli niin kutsutun kapitaa-tiokorvauksen samoin perustein kuin julkisesti omistettu sote-keskus. Kapitaatiokorvauksella eli kiinteällä korvauksella tarkoitetaan sitä rahamäärää, jonka maakunta maksaa sote-keskukselle ja suunhoidon yksikölle kustakin niiden asiakkaaksi listautuneesta henkilöstä. Korvauksen määrään vaikuttavat esimerkiksi asiakkaan ikä, sukupuoli, sosioekonomiset tekijät ja hoidon tarve. Terveystalo arvioi, että tämä tarkoittaisi Terveystalolle mahdollisuutta lisätä ydinosaamisalueensa liiketoimintaa hyödyntämällä olemassa olevaa verkostoaan ilman merkittäviä investointeja.

Mikäli Sote-uudistus siirtyy eteenpäin, kysynnän uskotaan kasvavan erillisissä osa- ja kokonaisulkoistuksissa, erityisesti jos kuntien ja kuntayhtymien sosiaali- ja terveyspalvelujen ulkoistuksia ja investointeja rajoittava laki poistuu.

Yhtiö uskoo suurimman toimipaikka- ja sairaalaverkostonsa, hankkimansa Attendon Suomen Terveyspalvelujen julkisen sektorin ulkoistusosaamisen ja työterveyshuollon asiakaskuntansa ansiosta voivansa jatkaa vahvaa kehitystään myös nykyisellä markkinarakenteella ja olevansa houkutteleva kumppani eri asiakasryhmille.

AVAINLUVUT

milj. euroa	2018	2017	Muutos, %
Liikevaihto	744,7	689,5	8,0
Oikaistu käyttökate (EBITDA) *	108,9	92,4	17,9
Oikaistu käyttökate (EBITDA), % *	14,6	13,4	-
Käyttökate (EBITDA) *	116,6	68,2	70,9
Käyttökate (EBITDA), % *	15,7	9,9	-
Oikaistu liikevoitto / -tappio ennen aineettomien hyödykkeiden poistoja ja arvonalentumisia (EBITA) *	87,7	73,0	20,3
Oikaistu liikevoitto / -tappio ennen aineettomien hyödykkeiden poistoja ja arvonalentumisia (EBITA), % *	11,8	10,6	-
Liikevoitto (EBIT)	75,4	28,2	167,6
Kauden tulos	68,7	7,2	> 200,0
Nettovelka	413,3	256,4	61,2
Nettovelka / Oikaistu käyttökate (EBITDA) (viimeiset 12 kuukautta) * ***	3,8	2,8	-
Oman pääoman tuotto (ROE), %*	14,2	2,1	-
Omavaraisuusaste, % *	44,1	50,7	-
Nettovelkaantumisaste (Gearing),%*	80,8	56,1	-
Osakekohtainen tulos**	0,54	0,06	-
Liiketoiminnan rahavirta	100,6	70,0	43,7
Henkilöstö kauden lopussa	6 018	4 265	
Ammattiharjoittajat kauden lopussa	4 877	4 431	
Työpäivien määrä	251	251	-

* Vaihtoehtoinen tunnusluku. Lisätietoja liitetiedossa 32.

** Painotetussa keskimääräisessä osakemäärässä on huomioitu osakkeiden yhdistämisen ja osakesplitin vaikutus vertailukaudella.

*** Tunnusluku sisältää 28.12.2018 hankitun Attendo Suomen Terveyspalveluiden nettovelkavaikutuksen mutta ei käyttökatevaikutusta.

Diacor on yhdistetty vertailukauden lukuihin taseen ja henkilöstön osalta 31.3.2017 alkaen. Attendon Suomen Terveyspalvelut on yhdistetty lukuihin taseen ja henkilöstön osalta 31.12.2018 alkaen.

NÄKYMÄT

Suomen työllisyystilanne ja kuluttajaluottamus ovat edelleen hyvällä tasolla ja markkinaympäristö on suotuisa. Sosiaali- ja terveydenhuollon uudistuksen eli Sote-ratkaisun mahdollisesti viivästyessä julkisen sektorin kysynnän kasvun arvioidaan kiihtyvän ulkoistuksissa. Toteutus- saan uudistus mahdollistaisi julkisesti rahoitettujen, pääsääntöisesti nykyisenkaltaisten terveyskeskuspalvelujen tuottamisen yksityisesti. Yrityisasiakkaiden kysyntä jatkuu vakaana ja ennaltaehkäisevien palveluiden kysynnän suhteellinen osuus kasvaa. Yksityisasiakkaiden kysyntä jatkuu niin ikään vakaana, mutta markkinoille tullut uusi kapasiteetti vaikuttaa Terveystalon liikevaihdon kasvua alentavasti. Tämän kapasiteetin kasvun huippu on kuitenkin nähty. Näkymät perustuvat odotettuun markkinakehitykseen seuraavan kuuden kuukauden jaksolla verrattuna edelliseen kuuteen kuukauteen.

KONSERNIN LIIKEVAIHTO

Koko vuoden liikevaihto kasvoi 8,0 prosenttia edellisvuodesta 744,7 miljoonaan euroon (689,5). Vuoden 2017 ensimmäisellä neljänneksellä toteutuneen Diacorin yrityskaupan vaikutus sisältyy täysimääräisesti vuoden 2018 liikevaihtoon. Vertailukaudelta Diacorin vaikutus näkyy yhdeksän kuukauden osalta, mikä vaikutti merkittävästi liikevaihdon vuositason kehitykseen.

Milj. euroa	2018	2017	Muutos, %
Yrityisasiakkaat	402,7	372,1	8,2
Yksityisasiakkaat	260,7	253,8	2,8
Julkisen sektorin asiakkaat	81,2	63,6	27,6
Yhteensä	744,7	689,5	8,0

LIIKEVAIHTO ASIAKKUUKSITTAIN

YRITYSASIAKKAAT

Yrityisasiakkaat ovat Terveystalon suurin asiakasryhmä. Terveystalon yritysasiakkaat käsittävät yhtiön työterveysasiakkaat lukuun ottamatta kunnallisia työterveysasiakkaita. Yhtiö tarjoaa lakisääteisiä työterveyspalveluja ja muita työterveys*- ja työhyvinvointipalveluja** kaiken kokoisille yritysasiakkaille. Terveystalo on Suomen suurin työterveyspalvelujen tarjoaja liikevaihdon ja työterveyshuollon loppukäyttäjien määrän perusteella. Terveystalo tarjoaa työterveydenhuollon palveluja yli 23 000 yritykselle, ja vuonna 2018 yhtiöllä oli yhteensä noin 670 000 työterveyshuollettavaa.

Yrityisasiakkuuksien vuoden 2018 liikevaihto kasvoi 8,2 prosenttia ja oli 402,7 (372,1) miljoonaa euroa. Diacor-yrityskauppa maaliskuussa 2017 vaikutti merkittävästi liikevaihdon kasvuun. Lisäksi ennaltaehkäisevien työterveyspalveluiden suotuisa kehitys edisti liikevaihdon kasvua. En-

naltaehkäisevien palveluiden kasvua tukee muun muassa digitaalinen terveys- ja hoitosuunnitelma – asiakkaan Oma Suunnitelma, joita on tehty noin 170 000 kappaletta. Myös hyvinvointipalveluiden ja digitaalisten palveluiden myynti kasvoi merkittävästi vertailukaudesta. Työterveysloppuasiakkaiden lukumäärässä ei ole tapahtunut merkittävää muutosta vertailukauteen nähden.

*Työterveyden lakisääteinen tehtävä on ennaltaehkäistä työstä aiheutuvia terveyshaittoja. Ennaltaehkäiseviä palveluita ovat muun muassa työpaikkaselvitys, jossa selvitetään työpaikan olosuhteet ja työn altisteet, terveystarkastukset, toimenpide-ehdotukset työolojen parantamisesta ja työntekijöiden työkyvyn edistämisestä, neuvonta ja ohjaus, osallistuminen työkykyä ylläpitävän toiminnan suunnitteluun ja toteuttamiseen, työssä selviytymisen edistäminen ja tarvittaessa ohjaaminen kuntoutukseen, kun työntekijän työkyky on heikentynyt, työpaikan ensiapuvuolmiuden ohjaus ja työterveyden laadun ja vaikuttavuuden arviointi ja seuranta.

**Hyvinvointipalveluita ovat muun muassa fysioterapia, mielen hyvinvointipalvelut (psykologit ja psykoterapeutit), ravitsemusterapia, työkykyvalmennus ja Rela hierojat (Terveystalon tytäryhtiö).

YKSITYYSIASIAKKAAT

Yksityisasiakkaat ovat Terveystalon toiseksi suurin asiakasryhmä. Yksityisasiakkaisiin kuuluu yksityishenkilöitä ja perheitä. Yhtiön vahva brändi, vaivaton pääsy palveluihin ilman pitkiä odotusaikoja, laaja yksityishenkilöille, perheille ja eläkeläisille suunnattu palvelutarjonta ja henkilökohtaiset digitaaliset palvelut tuovat Terveystalolle kilpailuedun julkiseen terveydenhuoltoon nähden ja kannustavat asiakkaita investoimaan omaan terveyteensä. Yksityisasiakkaiden palvelut maksaa joko asiakas itse tai vakuutusyhtiö.

Yksityisasiakkuuksien vuoden 2018 liikevaihto kasvoi 2,8 prosenttia ja oli 260,7 (253,8) miljoonaa euroa. Kysyntä oli vuoden aikana vakaata ja työterveysasiakkaiden yksityispalveluiden käyttö oli vertailukauden tasolla. Kilpailutilanne kiristyi uusien sairaaloiden ja lääkäriasemien myötä kasvaneen kapasiteetin vuoksi erityisesti Suomen suurissa kaupungeissa pääkaupunkiseutua lukuun ottamatta, ja alueelliset erot olivat merkittäviä. Diagnostiikkapalveluiden myynti oli edellisvuoden tasolla, ja voimistunut vakuutusyhtiöohjaus johti leikkauspalveluiden alhaisempiin volyymeihin. Orgaaninen kasvu, hyvinvointiliiketoiminnan verkoston ja tarjonnan laajentuminen, digitaalisten palveluiden vahva kysyntä sekä yrityskaupat vaikuttivat katsauskauden liikevaihdon kehitykseen myönteisesti. Myös suunterveyden palveluiden verkoston laajentuminen kasvatti vähäisemmässä määrin liikevaihtoa. Diacorin yrityskaupan vaikutus näkyy myös täysimääräisesti vuoden 2018 liikevaihdossa.

LAATULUPAUS	TAVOITE	MITTARI	VUOSI 2018	VUOSI 2017	TAVOITTEEN TILANNE
ASIAKASKOKEMUSLATU					
Suosittelavan hyvä palvelukokemus	Vastaanottojen NPS vähintään 70, sairaalapalveluiden NPS vähintään 90	NPS, vastaanotot NPS, sairaalapalvelut	70,9 91,0	66,9 88,3	●
LÄÄKETIETEELLINEN LAATU					
Nopea hoitopääsy	Seuraava vapaa lääkäri aika saatavilla päivän sisällä	Kolmas seuraava vapaa lääkäri aika (T3), koko verkoston keskiarvo	0,70	0,60	●
Edistämme terveyttä	Terveystarkastuksessa on tehty henkilökohtainen terveysuunnitelma, Oma Suunnitelma	Osuus asiakkaista, joille on tarkastuksessa tehty digitaalinen Oma Suunnitelma	50 %	uusi mittari	
HENKILÖSTÖ					
Paras työntekopaikka osaajille	Toimialan kiinnostavin työnantaja	Mediutisten lääkärin työntajamielikuvatutkimus	Kiinnostavin toimialan työnantaja	Kiinnostavin toimialan työnantaja	●
Hyvinvoiva henkilöstö	Sairauspoissaolot alle yleisen keskiarvon	Sairauspoissaolot	3,9 %	3,7 %	●
Hyvinvoiva henkilöstö	Yli 90 % työntekijöistä on tyytyväisiä Terveystaloon työpaikkana	Työttyväisyys	92,7 %	92,4 %	●
Hyvinvoiva henkilöstö	Tapaturmataajuus alle alan keskiarvon 39	Tapaturmataajuus	26	23	●
Kehittyvä työpaikka		Koulutustuntien määrä	2 154 tuntia	1 165 tuntia	
Tasa-arvoinen työpaikka	Ei syrjintätapauksia	Syrjintätapaukset	Ei syrjintätapauksia	Ei syrjintätapauksia	●

Tärkeimmät sitoumukset, politiikat ja periaatteet

Terveystalon toiminta perustuu Terveystalon arvoihin ja missioon. Työtä ohjaavat Terveystalon strategia, toimintaperiaatteet ja Code of Conduct – toimintaohjeisto henkilöstölle ja yhteistyökumppaneille. Terveystalon toimintaa ohjaavia keskeisiä konsernitasoisia politiikkoja ovat muun muassa riskienhallintapolitiikka, rahoituspolitiikka, tietosuojapolitiikka, tietoturvalupoliitiikka ja turvallisuuspolitiikka. Terveystalon hallinnointia on kuvattu yhtiön verkkosivuilla ja selvityksessä hallinto- ja ohjausjärjestelmästä vuosikertomuksen sivulla 25–32.

Terveystalon hankintaa ohjaavat Terveystalon ostotoiminnan eettiset periaatteet. Terveystalo on sitoutunut tukemaan toiminnassaan YK:n kestävän kehityksen tavoitteita, ja Terveystalon ihmisoikeussitoumuksen mukaisesti yhtiö kunnioittaa kaikkia kansainvälisesti tunnustettuja ihmisoikeuksia.

Terveystalon laadun ja vastuullisuuden johtamisessa on kuusi osa-aluetta: Lääketieteellinen laatu, Kokemuksellinen laatu, Toiminnallinen Laatu, Eettiset toimintatavat, Henkilöstö ja Yhteiskunta.

Lääketieteellinen laatu

Palvelujen laatu ja vaikuttavuus ovat strategian keskiössä, ja laadun kehittäminen perustuu Terveystalon laatukolmioon, jonka muodostavat lääketieteellinen, toiminnallinen ja kokemuksellinen laatu. Lääketieteellisen laadun kivijalka on potilasturvallisuus. Jokaisen Terveystalossa

työskentelevän on työssään noudatettava Terveystalon potilasturvallisuutta ja laatua tukevia ohjeita ja käytäntöjä. Terveystalossa potilasturvallisuutta seurataan niin sanottujen kivijalkamittareiden avulla. Näitä mittareita ovat potilasvahinkoilmoitukset, korvatut potilasvahingot, muistutukset, kantelut, potilasturvallisuuteen ja tietosuojaan liittyvät auditointipötköamat ja vaaratapahtumat. Lääketieteellisen laadun kehityksestä raportoidaan yhtiön [Laatu- ja vastuullisuuskirjassa](#).

Kokemuksellinen laatu

Yksityisenä terveyspalveluiden tarjoajana Terveystalon tehtävä on luoda asiakkailleen terveysarvoa ja tuottaa vastinetta rahalle. Asiakastytyväisyyden mittaaminen on näin ollen ensiarvoisen tärkeää ja asiakastytyväisyyden lasku on keskeinen riski yrityksen liiketoiminnalle. Terveystalo kerää jatkuvasti asiakaspalautetta ja mittaa asiakastytyväisyyttä asiakkaan polun eri vaiheissa ja kanavissa. Asiakaspalautetta hyödynnetään asiakaskokemuksen jatkuvassa kehittämisessä. Lisäksi yhtiö pyrkii edistämään potilaan ja hoitohenkilökunnan välistä vuorovaikutusta kouluttamalla henkilöstöä asiakaspalvelun ja viestinnän osa-alueilla sekä kehittämällä uusia potilastietoinnän kanavia. Asiakaskokemusta mittaava NPS (asiakassuositteluindeksi, Net Promoter Score) parani kaikilla mittausalueilla. Vastaanoton ja sairaaloiden NPS-trendi oli positiivinen: vastaanottojen NPS parani selvästi ja oli 70,9 (66,9) ja sairaalapalveluiden NPS oli ennätyskorkea 91 (88,3). Mitattavissa

alueita lisättiin vuoden aikana muun muassa suun terveyden palveluihin ja seulontaan. Kohdennettuja NPS-mittauksia alettiin myös käyttää systemaattisesti digitaalisten kehityshankkeiden johtamisessa.

Toiminnallinen laatu

Terveystalo luo jatkuvasti uusia, tehokkaampia työskentelytapoja ja hyödyntää parhaita käytäntöjä kaikissa toimipaikoissa. Toiminnallisen laadun kehittäminen perustuu muun muassa prosessien virtaviivaistamiseen ja digitalisaation hyödyntämiseen. Sujuvat prosessit ohjaavat resurssien viisasta käyttöä ja toiminnan luotettavuutta. Kattava sertifioitu laatujärjestelmä ohjaa kaikkea asiointia Terveystalossa. Toiminnallisella laadulla pyritään tukemaan hoidon laatua, potilasturvallisuutta ja asiakaskokemusta. Tärkeimmät toimenpiteet vuonna 2018 olivat Diacor-yrityskaupan synergioiden läpivienti, ostotoiminnon tehostaminen ja tarjonnan optimointi prosessimuotoilun avulla.

Eettiset toimintatavat – ihmisoikeudet, korruption ja lahjonnan torjunta

Code of Conductin avulla varmistetaan, että kaikilla Terveystalossa on sama näkemys arvoista ja periaatteista, jotka ohjaavat päivittäistä työtä. Yhtiö on sitoutunut tukemaan toiminnassaan YK:n kestävän kehityksen tavoitteita ja Terveystalon ihmisoikeussitoumuksen mukaisesti yhtiö kunnioittaa kaikkia kansainvälisesti tunnustettuja ihmisoikeuksia. Terveystalo-konsernin koko henkilöstö on veloitettu noudattamaan Code of Conductia ja suorittamaan sähköisen koulutuksen aiheesta. Terveystalo-konsernin sisäinen tarkastus tarkastaa ja varmistaa johtamisen, valvonnan, riskienhallinnan ja hallinnon toimivuutta ja tehokkuutta Terveystalo-konsernissa.

Henkilökunta voi antaa palautetta ja esittää kysymyksiä toiminnasta paitsi omassa yksikössään myös suoraan ylimmälle johdolle muun muassa Terveystalon Whistle blowing -kanavan kautta. Palautetta voi antaa nimellä tai nimettömänä.

Terveystalon Supplier Code of Conduct tuli käyttöön syksyllä 2018 ja on jo laajalti käytössä Terveystalo-konsernin standardisopimuksissa. Konserniohjeistuksen mukaisesti Supplier Code of Conductia koskevat sopimuslausekkeet tulee lisätä sopimuksiin, joilla Terveystalokonsernin yhtiöt hankkivat tuotteita ja palveluita konsernin ulkopuolisilta tahoilta. Yhtiön tietoon ei tullut vuonna 2018 yhtään väärinkäyttöä tai säännösten vastaiseen toimintaan liittyvää tapausta.

Henkilöstö

Terveystalon työsuhteisen henkilöstön määrä 31.12.2018 kasvoi Atendon Suomen Terveyspalveluiden oston vuoksi selvästi vertailukaudesta ja oli 6 018 (4 265). Ammatinharjoittajien määrä kasvoi samoin ja oli katsauskauden lopussa 4 877 (4 431).

Terveystalon henkilöstöpolitiikka, tasa-arvo ja yhdenvertaisuuspolitiikka, Code of Conduct ja yhteiset toimintaperiaatteet ohjaavat Terveystalon henkilöstöjohtamista. Yhtiön tavoiteasetannan, suorituksen johtamisen, henkilöstön kehittämisen sekä palkitsemisen menetelmät perustuvat tiedolla johtamiseen. Henkilöstön rekrytoinnit perustuvat tarpeeseen, hyväksytyyn resursointisuunnitelmaan sekä muutoshankkeisiin. Kuhunkin tehtävään valitaan soveltuvin henkilö, ja määri-

tetyissä tehtävissä hyödynnämme ulkopuolista arviointia.

Henkilöstön tyytyväisyyttä ja työhyvinvointia mitataan ja tulosten perusteella laaditaan kehittämistoimenpiteitä. Ennakoivan henkilöstön työhyvinvoinnin ja työkyvyn ohjaamisen tavoitteena on alentaa sairauspoissaolojen määrää sekä ennaltaehkäistä työtaturmia ja työkyvyttömyyseläkkeitä.

Terveystalon henkilöstön työtyytyväisyys oli erinomaisella tasolla ja 92,7 (92,4) prosenttia työntekijöistä oli tyytyväisiä Terveystaloon työpaikkana. Yhtiö valittiin jälleen Mediutisten ja Universum Finlandin selvityksessä lääkärin ja terveydenhuollon opiskelijoiden houkuttelevimmaksi työnantajaksi viidentenä vuotena peräkkäin. Sairauspoissaolot olivat lähes viime vuoden tasolla 3,9 (3,7) prosenttia, selvästi alle yleisen keskiarvon. Myös tapaturmataajuutta mittaava LTIR-arvo oli selvästi alle alan valtakunnallisen keskiarvon (LTIR 39) ollen 26 (23) vuonna 2018.

Yhteiskunta

Yksityinen terveydenhuolto täydentää julkisia palveluita tarjoamalla nopeaa hoitopääsyä ja sujuvia palveluita. Terveystalolla on merkittävä rooli terveyspalveluiden saatavuuden turvaamisessa: vuonna 2018 noin 3,5 miljoonaa lääkärikäyntiä tehtiin Terveystaloon ja lääkäriin pääsi keskimäärin saman päivän sisällä. Terveystalo vastaa myös noin 700 000 työikäisen suomalaisen työterveydestä ja sitä kautta suomalaisten työkyvystä ja yritysten kilpailukyvystä. Terveystalo tekee aktiivista yhteistyötä muiden toimijoiden kanssa lisätäkseen kansalaisten hyvinvointia ja ratkaistakseen terveydenhuoltoon liittyviä yhteiskunnallisia haasteita muun muassa parantamalla hoitopääsyä ja parantamalla terveydenhuollon kustannustehokkuutta. Vuonna 2018 Terveystalo paransi palvelujen saatavuutta ja kustannustehokkuutta muun muassa tarjoamalla yli 94 000 etävastaanottoa. Terveystalo pyrkii siirtämään painopistettä sairauzehoidosta riskiryhmien tunnistamiseen ja sairauksien ennaltaehkäisyyn ja auttamaan asiakkaitaan tekemään hyvinvointia lisääviä valintoja. Asiakkaan terveyden ja hyvinvoinnin seurantaan ja kehittämiseen suunniteltu digitaalinen Oma Suunnitelma on esimerkki Terveystalon yksilöllisestä, ennaltaehkäisevästä palvelusta. Vuoden 2017 lopussa käyttöön otettu digitaalinen henkilökohtainen suunnitelma on toteutettu jo yli 170 000 eri Terveystalon palveluja käyttävälle asiakkaalle. Lisäksi Terveystalo pyrkii hyödyntämään potilastietokantaansa kertyvää terveystietoa suomalaisen yhteiskunnan ja kansanterveyden hyväksi.

Tekemättömästä työstä aiheutuu suomalaisille yrityksille ja yhteiskunnalle vuositasolla yhteensä noin 6,4 miljardin euron kustannukset (Tekemättömän työn vuosikatsaus 2018). Työkyvyttömyys maksoi vuonna 2017 suomalaisille suuryrityksille keskimäärin 2 735 euroa henkilötyövuotta kohden. Keskiuurissa yrityksissä tekemättömän työn keskimääräiset kustannukset olivat hieman suuryrityksiä korkeammat. Työkykyä johtamalla on mahdollista saavuttaa miljoonasaastajia ja pidentää työuria.

Terveystalossa on vuodesta 2014 lähtien tarjottu keskiuurille ja suurille työnantajille Terveystalo Kustannusanalyysi -palvelua, joka antaa kokonaiskuvan tekemättömän työn kustannusten kehityksestä

KONSERNITILINPÄÄTÖS, IFRS

KONSERNIN TULOSLASKELMA

milj. euroa	Liite	1.1.-31.12.2018	1.1.-31.12.2017
Liikevaihto	4	744,7	689,5
Liiketoiminnan muut tuotot	5	18,2	2,1
Materiaalit ja palvelut	6	-351,3	-324,3
Työsuhde-etuuksista aiheutuvat kulut	7	-197,1	-189,5
Poistot ja arvonalentumiset	8	-41,1	-40,0
Liiketoiminnan muut kulut	9	-97,9	-109,6
Liikevoitto		75,4	28,2
Rahoitustuotot	10	0,3	0,1
Rahoituskulut	10	-9,5	-24,2
Rahoituskulut - netto		-9,2	-24,1
Osuus osakkuusyhtiöiden tuloksesta		1,9	-0,2
Voitto ennen veroja		68,2	3,9
Tuloverot	11	0,5	3,3
Tilikauden voitto		68,7	7,2
Jakautuminen			
Emoyhtiön omistajille		68,7	7,2
Määräysvallattomille omistajille		0,0	0,0
Emoyhtiön osakkeenomistajille tilikauden voitosta laskettu osakekohtainen tulos, euroissa*			
Laimentamaton		0,54	0,06
Laimennettu		0,54	0,06

* Vertailukauden painotetussa keskimääräisessä osakemäärässä on huomioitu osakkeiden yhdistämisen ja osakesplitin vaikutus.

KONSERNIN LAAJA TULOSLASKELMA

milj. euroa	Liite	1.1.-31.12.2018	1.1.-31.12.2017
Tilikauden voitto		68,7	7,2
Tilikauden laaja tulos yhteensä		68,7	7,2
Jakautuminen			
Emoyhtiön omistajille		68,7	7,2
Määräysvallattomille omistajille		0,0	0,0

Liitteet ovat kiinteä osa konsernitilinpäätöstä.

KONSERNITASE

milj. euroa	Liite	31.12.2018	31.12.2017
VARAT			
Pitkäaikaiset varat			
Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet	13	83,6	92,1
Liikearvo	14, 15	768,7	583,3
Muut aineettomat hyödykkeet	14	167,7	109,2
Sijoituskiinteistöt	16	0,6	0,6
Osuudet osakkuusyrytyksissä	17	2,4	0,3
Muut saamiset	21	0,0	0,0
Laskennalliset verosaamiset	11	5,8	7,4
Pitkäaikaiset varat yhteensä		1 028,7	792,9
Lyhytaikaiset varat			
Vaihto-omaisuus		5,8	5,2
Myyntisaamiset ja muut saamiset	21	89,9	70,0
Rahavarat	22	36,9	33,0
Lyhytaikaiset varat yhteensä		132,5	108,2
Myytäväenä olevat pitkäaikaiset omaisuserät	23	1,1	1,2
VARAT YHTEENSÄ		1 162,3	902,3

milj. euroa	Liite	31.12.2018	31.12.2017
OMA PÄÄOMA JA VELAT			
Emoyhtiön omistajille kuuluva oma pääoma			
Osakepääoma		0,1	0,1
Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto		518,2	525,9
Omat osakkeet		-6,7	-
Kertyneet voittovarot		0,1	-68,8
Määräysvallattomien omistajien osuus		0,1	0,1
Oma pääoma yhteensä		511,8	457,3
Pitkäaikaiset velat			
Pitkäaikaiset rahoitusvelat	20, 25	400,4	270,2
Laskennalliset verovelat	11	34,1	24,1
Varaukset	27	9,1	6,6
Muut velat		7,8	6,3
Pitkäaikaiset velat yhteensä		451,4	307,2
Lyhytaikaiset velat			
Varaukset	27	2,3	1,4
Ostovelat ja muut velat	26	146,9	117,1
Tilikauden verotettavaan tuloon perustuvat verovelat		0,2	0,1
Lyhytaikaiset rahoitusvelat	20	49,8	19,2
Lyhytaikaiset velat yhteensä		199,1	137,8
VELAT YHTEENSÄ		650,5	445,0
OMA PÄÄOMA JA VELAT YHTEENSÄ		1 162,3	902,3

Liitteet ovat kiinteä osa konsernitilinpäätöstä.

KONSERNIN RAHAVIRTALASKELMA

milj. euroa	Liite	1.1.-31.12.2018	1.1.-31.12.2017
Liiketoiminnan rahavirta			
Tilikauden voitto/tappio ennen veroja		68,2	3,9
Oikaisut			
Liiketoimet, joihin ei liity maksutapahtumaa			
Poistot ja arvonalentumiset		41,1	40,0
Varausten muutokset		-2,1	-0,8
Muut oikaisut, joihin ei liity maksutapahtumaa		-2,3	1,1
Käyttöomaisuuden ja tytäryhtiöosakkeiden myyntivoitot/-tappiot		-15,9	-0,2
Rahoitustuotot ja -kulut		9,2	24,1
Käyttöpääoman muutokset			
Myynti- ja muiden saamisten muutos		1,9	1,0
Vaihto-omaisuuden muutos		0,3	0,0
Ostovelkojen ja muiden velkojen muutos		0,0	1,3
Saadut korot		0,2	0,1
Maksetut verot		0,3	-0,6
Liiketoiminnan rahavirta		100,6	70,0
Investointien rahavirta			
Tytäryritysten hankinta vähennettynä hankintahetken rahavaroilla		-229,8	-81,6
Investoinnit aineellisiin käyttöomaisuushyödykkeisiin		-9,4	-11,4
Investoinnit aineettomiin hyödykkeisiin		-10,4	-5,1
Tytäryritysten myynti vähennettynä myyntihetken rahavaroilla		24,1	-
Sijoitukset osakkuusyhtiöihin		-1,8	-
Myytavissä olevien sijoitusten myynti		1,9	0,1
Tuotot liiketoimintakaupoista		-	1,1
Kulut liiketoimintakaupoista		-0,9	-0,7
Vastattavaksi otettujen lainojen takaisinmaksu		-	-5,1
Aineellisten käyttöomaisuushyödykkeiden myynnit		0,3	-
Saadut osingot		1,7	0,0
Investointien rahavirta		-224,4	-102,7
Rahoituksen rahavirta			
Maksullinen osakeanti		-	100,0
Vastikkeeton sijoitus sijoitetun vapaan oman pääoman rahastoon		-	25,0
Omien osakkeiden hankinta		-6,7	-
Pitkäaikaisten lainojen nostot	25	160,0	297,8
Pitkäaikaisten lainojen takaisinmaksut	25	-11,4	-344,9
Lyhytaikaisten lainojen nostot	25	10,0	20,0
Lyhytaikaisten lainojen takaisinmaksut	25	-0,8	-31,6
Rahoitusleasingvelkojen takaisinmaksut	25	-4,1	-14,6
Osamaksuvelkojen takaisinmaksut	25	-3,3	-9,4
Maksetut korot ja muut rahoituskulut		-8,4	-15,5
Hankitut määräysvallattomien omistajien osuudet		-	-0,3
Maksetut pääomanpalautukset		-7,7	-
Rahoituksen rahavirta		127,6	26,5
Rahavarojen muutos			
Rahavarat tilikauden alussa		33,0	39,1
Rahavarat tilikauden lopussa		36,9	33,0

Liitteet ovat kiinteä osa konsernitilinpäätöstä.

LASKELMA KONSERNIN OMAN PÄÄOMAN MUUTOKSISTA

milj. euroa	Liite	Emoyrityksen omistajille kuuluva oma pääoma						
		Osake-pääoma	Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto	Omat osakkeet	Kertyneet voittovarat	Yhteensä emoyhtiön omistajille	Määräysvallattomien omistajien osuus	Oma pääoma yhteensä
Oma pääoma 1.1.2018		0,1	525,9	-	-68,8	457,2	0,1	457,3
Tilikauden laaja tulos								
Tilikauden voitto		-	-	-	68,7	68,7	0,0	68,7
Liiketoimet omistajien kanssa								
Osakeperusteiset maksut	18	-	-	-	0,2	0,2	-	0,2
Maksetut pääomanpalautukset		-	-7,7	-	-	-7,7	-	-7,7
Omien osakkeiden hankinta	24	-	-	-6,7	-	-6,7	-	-6,7
Oma pääoma 31.12.2018		0,1	518,2	-6,7	0,1	511,7	0,1	511,8

milj. euroa	Liite	Emoyrityksen omistajille kuuluva oma pääoma						
		Osake-pääoma	Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto	Omat osakkeet	Kertyneet voittovarat	Yhteensä emoyhtiön omistajille	Määräysvallattomien omistajien osuus	Oma pääoma yhteensä
Oma pääoma 1.1.2017		0,0	308,0	-	-76,2	231,8	0,4	232,3
Tilikauden laaja tulos								
Tilikauden voitto		-	-	-	7,2	7,2	0,0	7,2
Liiketoimet omistajien kanssa								
Osakepääoman korotus		0,1	-0,1	-	-	-	-	-
Suunnattu osakeanti		-	93,9	-	-	93,9	-	93,9
Vastikkeeton oman pääoman ehtoinen sijoitus		-	25,0	-	-	25,0	-	25,0
Osakeanti		-	100,0	-	-	100,0	-	100,0
Osakeannin transaktiomenot verovaikutuksella oikaistuna		-	-0,9	-	-	-0,9	-	-0,9
Osakeperusteiset maksut, henkilöstöanti		-	-	-	0,2	0,2	-	0,2
Tapahtumat määräysvallattomien omistajien kanssa								
Muutos määräysvallattomien omistajien osuuksissa		-	-	-	-	-	-0,4	-0,4
Oma pääoma 31.12.2017		0,1	525,9	-	-68,8	457,2	0,1	457,3

Liitteet ovat kiinteä osa konsernitilinpäätöstä.

1. KONSERNIN PERUSTIEDOT

Terveystalo Oyj on suomalainen, Suomen lakien mukaan perustettu julkinen osakeyhtiö, jonka kotipaikka on Helsinki. Konsernin emoyhtiö Terveystalo Oyj on noteerattu Nasdaq Helsingissä. Terveystalo-konserni muodostuu emoyhtiöstä ja 23 tytäryhtiöstä. Lisätietoja liitetiedossa 30. Jäljennös konsernitiilin päätöksestä on saatavissa konsernin internet-sivuilta www.terveystalo.com, osoitteesta Terveystalo Oyj / Konserniviestintä, Jaakonkatu 3, 00100 Helsinki tai sähköpostitse osoitteesta investors@terveystalo.com.

Terveystalo on yksi Suomen johtavista yksityisistä terveyspalveluiden tarjoajista. Yhtiö tarjoaa yleislääketieteen, työterveyden ja erikoissairaanhoidon palveluja, diagnostiikkapalveluja, päiväkirurgiaa, suunnitellun terveyden palveluja ja muita täydentäviä terveyspalveluja yritys- ja yksityisasiakkaille sekä julkisen sektorin asiakkaille. Valtakunnalliseen verkostoon kuului vuonna 2018 noin 180 toimipaikkaa (joista 18 lääkärikeskus-sairaala) noin 100 paikkakunnalla.

Terveystalo Oyj:n hallitus on hyväksynyt kokouksessaan 13.2.2019 tämän tilinpäätöksen julkistettavaksi. Suomen osakeyhtiölain mukaan osakkeenomistajilla on mahdollisuus hyväksyä tai hylätä tilinpäätöksen julkistamisen jälkeen pidettävässä yhtiökokouksessa. Yhtiökokouksella on myös mahdollisuus tehdä päätös tilinpäätöksen muuttamisesta.

2. KONSERNITILINPÄÄTÖKSEN LAATIMISPERIAATTEET

2.1 LAATIMISPERUSTA

Terveystalon konsernitiilin päätös on laadittu Euroopan unionissa sovellettavaksi hyväksytyjen kansainvälisten tilinpäätösstandardien (International Financial Reporting Standards, IFRS) mukaisesti ja sitä laadittaessa on noudatettu 31.12.2018 voimassa olevia IAS- ja IFRS-standardeja sekä SIC- ja IFRIC -tulkintoja. Konsernitiilin päätöksen liitetiedot ovat myös suomalaisten, IFRS -säännöksiä täydentävien kirjanpito- ja yhteisölaainsäädännön vaatimusten mukaiset.

Konsernitiilin päätöstiiedot esitetään miljoonina euroina ja ne perustuvat alkuperäisiin hankintamenoihin, ellei laadintaperiaatteissa ole muuta kerrottua. Kaikki esitetyt luvut on pyöristetty, joten yksittäisten lukujen yhteenlaskettu summa saattaa poiketa esitetyistä summaluuvista. Tunnusluvut on laskettu käyttäen tarkkoja arvoja.

2.2 UUDEN JA UUDISTETUN IFRS-NORMISTON SOVELTAMINEN

Päätyneellä tilikaudella sovelletut uudet ja muutetut standardit

Terveystalo konserni on noudattanut vuoden 2018 alusta alkaen seuraavia voimaan tulleita uusia ja muutettuja standardeja:

- IFRS 9 Rahoitusinstrumentit ja siihen tehdyt muutokset. IFRS 9 korvaa nykyisen IAS 39 -standardin. Uuteen standardiin sisältyy uudistettu ohjeistus rahoitusinstrumenttien kirjaamisesta ja

arvostamisesta. Tämä kattaa myös uuden, odotettuja luottotappioita koskevan kirjanpitolähtökäsittelyn mallin, jota sovelletaan rahoitusvaroista kirjattavien arvonalentumisten määrittämiseen. Standardin yleistä suojauslaskentaa koskevat säännökset on myös uudistettu. IAS 39:n säännökset rahoitusinstrumenttien taseeseen kirjaamisesta ja taseesta pois kirjaamisesta on säilytetty. Uudella standardilla ei ollut merkittävää vaikutusta Terveystalon konsernitiilin päätökseen.

- Muutokset IFRS 2:een Osakeperusteisesti maksettavien liiketoimien luokittelu ja arvostaminen. Muutokset selventävät tiettyntyyppisten järjestelyjen kirjanpitolähtökäsittelyä. Ne koskevat kolmea osa-aluea: käteisvaroina maksettavien maksujen arvostaminen, osakeperusteiset maksut, joista on vähennetty ennakonpidätys sekä osakeperusteisten maksujen muuttaminen käteisvaroina maksettavasta omana pääomana maksettavaksi. Terveystalo on huomionnut standardiin tehdyt muutokset 1.1.2018 alkaneella tilikaudella osakeperusteisen kannustinjärjestelmän käyttöönoton yhteydessä.

- Muutokset IAS 40:ään – Sijoituskiinteistöjen siirrot. Muutokset selventävät, että johdon aikomusten muuttuminen ei yksinään osoita sijoituskiinteistön käyttötarkoituksen muuttumista. Käyttötarkoituksen muutosta osoittavat esimerkit standardissa on myös muutettu niin, että ne viittaavat myös rakenteilla olevaan kiinteistöön samoin kuin valmiiseen kiinteistöön. Standardimuutoksella ei ollut merkittävää vaikutusta Terveystalon konsernitiilin päätökseen.

- Vuosittaiset parannukset IFRS-standardeihin, muutoskokoelma 2014–2016. Annual Improvements -menettelyn kautta standardeihin tehtävät pienet ja vähemmän kiireelliset muutokset kerätään yhdeksi kokonaisuudeksi ja toteutetaan kerran vuodessa. Muutokset koskevat IFRS 1- ja IAS 28 -standardeja. Muutoksilla ei ollut vaikutusta Terveystalon konsernitiilin päätökseen.

Tulevilla tilikausilla sovellettaviksi tulevat uudet ja muutetut standardit sekä tulkinnat

Terveystalo-konserni ei ole vielä soveltanut seuraavia IASB:n jo julkistamia uusia tai uudistettuja standardeja ja tulkintoja. Konserni ottaa ne käyttöön kunkin standardin ja tulkinnan voimaantulopäivästä lähtien, tai mikäli voimaantulopäivä on muu kuin tilikauden ensimmäinen päivä, voimaantulopäivää seuraavan tilikauden alusta lukien.

*= Kyseistä säännöstä ei ole hyväksytty sovellettavaksi EU:ssa 31.12.2018

- IFRS 16 Vuokrasopimukset (sovellettava 1.1.2019 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla). Uusi standardi korvaa IAS 17 -standardin ja siihen liittyvät tulkinnat. IFRS 16 -standardi edellyttää vuokralle ottajiita vuokrasopimusten merkitsemistä taseeseen vuokratmaksuvelvoitteena sekä siihen liittyvänä omaisuuseränä. Taseeseen merkitseminen muistuttaa paljon IAS 17:n mukaista ra-

hoitusleasingin kirjanpitolähtökäsittelyä. Taseeseen merkitsemisestä on kaksi helpotusta, jotka koskevat lyhytaikaisia enintään 12 kuukautta kestäviä vuokrasopimuksia sekä arvoltaan enintään USD 5 000 olevia hyödykkeitä. Vuokralle antajien kirjanpitolähtökäsittely tulee säilymään suurelta osin nykyisen IAS 17:n mukaisena. Terveystalo on arvioinut IFRS 16 -standardin vaikutuksia konsernitiilin päätökseen. Huomattavin havaittu vaikutus on, että konserni kirjaa taseeseen uusia varoja ja velkoja, jotka ovat pääosin nykyisten muiden vuokrasopimusten sisältämiä toimitiloja. Lisäksi kyseisiin vuokrasopimuksiin liittyvien kulujen luonne muuttuu IFRS 16:n korvattessa vuokratkulun käyttöomaisuuserän poistoilla ja vuokrasopimusvelasta aiheutuvalta korkokululta, joka raportoidaan osana rahoituskuluja.

Terveystalolla käynnissä ollut IFRS 16 -käyttöönottoprojekti on edennyt suunnitellun mukaisesti ja on saatu päätökseen 31.12.2018 IFRS 16 -standardin piiriin luokiteltujen ja Terveystalo konsernin vastuulle kuuluvien laite- ja tilavuokrasopimusten osalta. Käyttöönottoprojektin määrittelyjen myötä suurimmat vuokrasopimukset koostuvat toimitilakiinteistöjen vuokrasopimuksista.

Terveystalo on päättänyt soveltaa yksinkertaistettua lähestymistapaa IFRS 16 -standardin käyttöönotossa, jolloin vertailukauden tietoja ei oikaista. Käyttöoikeusomaisuuserä tullaan arvostamaan lähtökohtaisesti määrään, joka on yhtä suuri kuin vuokrasopimusvelka. Terveystalo suunnittelee kirjaavansa käyttöoikeusomaisuuserän ja vuokrasopimusvelan IFRS 16 vaatimusten mukaisesti, eikä suunnittele tekevänsä oikaisuja jo olemassa oleviin IAS 17:n mukaisesti luokiteltuihin rahoitusleasingsopimusten kirjanpitoarvoihin.

Terveystalo on tehnyt vaikutusanalyysia uuden standardin käyttöönotosta johtuvasta kvantitatiivisesta vaikutuksesta tilikaudelle 2019. Laskelmat on laadittu 31.12.2018 tiedossa olevien vuokrasopimusten perusteella ja vaikutusanalyysissa velka on arvostettu nykyarvoon käyttämällä lisäluoton korkoa. Terveystalon vuokrasopimukset on luokiteltu kolmeen eri korkoryhmään sopimuskauden pituuden perusteella. Luokittelut ovat 1–3 vuoden sopimukset, 4–10 vuoden sopimukset ja yli 10 vuoden sopimukset. Jokaiselle luokitteluryhmälle on määritelty erillinen lisäluoton korko.

Joulukuun lopussa hankitun Attendon Suomen Terveystalon palvelut hankinnan myötä Terveystalolle siirtyneet toimitilojen vuokrasopimukset on määritelty IFRS 16:n mukaisesti ja yllä mainittujen Terveystalon laskentaperiaatteiden perusteella.

Oheisessa taulukossa on esitetty 1.1.2019 avaavan vuokrasopimusvelan ja käyttöoikeusomaisuuserän saldon pojalta syntyvät alustavat tulosvaikutukset tilikaudelle 2019 sekä alustavat taseen avaavat saldot 1.1.2019 ajankohdalle. Mikäli tilikaudella 2019 solmitaan uusia vuokrasopimuksia 1.1.2019 jälkeen, niiden osalta konserni saattaa niitä koskevat IFRS 16 -analyysit valmiiksi sopimusten toteutuessa.

IFRS 16:n arvioitu vaikutus konsernitiilin päätökseen tilikaudella 2019

KONSERNITULOSLASKELMA 1.1.–31.12.2019

milj. euroa	Terveystalo	Attendo Suomen Terveyspalvelut	Yhteensä
Vuokratkulut	35,4	4,6	40,0
Käyttökate	35,4	4,6	40,0
Poistot	-34,4	-4,4	-38,7
Liikevoitto	1,0	0,2	1,2
Rahoituskulut	-3,2	-0,3	-3,5
Laskennalliset verot	0,4	0,0	0,4
Tilikauden tulos	-1,8	-0,1	-1,8

KONSERNITASE AVAAVAT SALDOT 1.1.2019

milj. euroa	Varat	Velat
Terveystalo	185,3	185,3
Attendo Suomen Terveyspalvelut	17,2	17,2
Yhteensä	202,5	202,5

- IFRIC 23 Tuloverokäsittelyjä koskeva epävarmuus* (sovellettava 1.1.2019 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla). Tulkinta selventää kirjanpitolähtökäsittelyä tilanteessa, jossa yhteisön verotuksellinen ratkaisu odottaa vielä veroviranomaisen hyväksymistä. Olennainen kysymys on arvioida, tuleeko veroviranomaisen hyväksymään yhteisön tekemän ratkaisun. Tätä harkittaessa oletetaan, että veroviranomaisella on pääsy kaikkeen asiaan kuuluvaan tietoon arvioidessaan ratkaisua. Standardimuutoksella ei arvioida olevan merkittävää vaikutusta Terveystalon konsernitiilin päätökseen.
- Muutokset IFRS 9:ään, Etukäteen suoritettavaa maksua koskevat ominaisuudet, joihin liittyy negatiivinen kompensatio (sovellettava 1.1.2019 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla). Muutokset mahdollistavat joidenkin, ennen eräpäivää tapahtuvan maksun mahdollistavien rahoitusinstrumenttien arvostamisen jaksotettuun hankintameno. Standardimuutoksella ei arvioida olevan merkittävää vaikutusta Terveystalon konsernitiilin päätökseen.
- Muutokset IAS 28:aan Pitkäaikaiset osuudet osakkuus- ja yhteisyrityksissä (sovellettava 1.1.2019 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla). Muutokset selventävät, että IFRS 9 -standardia sovelletaan sellaisiin pitkäaikaisiin osuuksiin osakkuus- ja yhteisyrityksissä, jotka muodostavat osan nettosijoituksesta osakkuus- tai yhteisyritykseen. Standardimuutoksella ei arvioida olevan merkittävää vaikutusta Terveystalon konsernitiilin päätökseen.

- Vuosittaiset parannukset IFRS-standardeihin*, muutuskokoelma 2015–2017 (sovellettava 1.1.2019 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla). Annual Improvements -menettelyn kautta standardeihin tehtävät pienet ja vähemmän kiireelliset muutokset kerätään yhdeksi kokonaisuudeksi ja toteutetaan kerran vuodessa. Muutokset koskevat IFRS 3-, IFRS 11-, IAS 12- ja IAS 23 -standardeja. Muutoksilla ei arvioida olevan merkittävää vaikutusta Terveystalon konsernitilinpäätökseen.
- Amendments to References to Conceptual Framework in IFRS Standards* (sovellettava 1.1.2020 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla). Uudistettu viitekehys kokoaa viime vuosina käyttöön otetuissa standardeissa IASB:n käyttämän ajattelun. Käsitteellinen viitekehys palvelee pääasiassa IASB:n työkaluna standardien kehittämisessä sekä tukee IFRS Interpretations Committeeta standardien tulkinnassa. Viitekehys ei kumoa yksittäisten IFRS-standardien vaatimuksia. Muutoksilla ei arvioida olevan merkittävää vaikutusta Terveystalon konsernitilinpäätökseen.
- Muutokset IFRS 3:een Definition of a Business* (sovellettava 1.1.2020 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla). Muutoksilla supistettiin ja selvennettiin liiketoiminnan määritelmää. Ne myös sallivat yksinkertaistetun arvioinnin tekemisen siitä, onko hankittu toimintokokonaisuus ennemmin ryhmä omaisuuseriä kuin liiketoiminta. Muutoksilla ei arvioida olevan merkittävää vaikutusta Terveystalon konsernitilinpäätökseen.
- Muutokset IAS 1:een ja IAS 8:aan Definition of Material* (sovellettava 1.1.2020 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla). Muutokset selventävät olennaisuuden määritelmää ja sisältävät ohjeistusta helpottamaan käsitteen johdonmukaista soveltamista kaikissa IFRS-standardeissa. Lisäksi määritelmään liittyviä selityksiä on parannettu. Muutoksilla ei arvioida olevan merkittävää vaikutusta Terveystalon konsernitilinpäätökseen.

2.3 JOHDON HARKINTAA EDELLYTTÄVÄT LAATIMISPERIAATTEET JA ARVIOIHIN LIITTYVÄT EPÄVARMUUSTEKIJÄT

Tilinpäätöstä laadittaessa joudutaan tekemään tulevaisuutta koskevia arvioita ja oletuksia, jotka pohjautuvat johdon parhaaseen näkemykseen tilinpäätöshetkellä vallitsevista olosuhteista, aikaisempiin kokemuksiin ja oletuksiin tulevista tapahtumista liittyen muun muassa konsernin taloudellisen toimintaympäristön odotettuun kehitykseen myynnin ja kustannustason kannalta. On kuitenkin mahdollista, että toteumat poikkeavat tilinpäätöksessä käytetyistä arvioista ja oletuksista. Lisäksi joudutaan käyttämään harkintaa tilinpäätöksen laatimisperiaatteiden soveltamisessa erityisesti silloin, kun voimassaolevassa IFRS-normistossa on vaihtoehtoisia kirjaamis-, arvostamis- ja esittämistapoja.

Konsernissa seurataan arvioiden ja olettamusten toteutumista sekä näiden taustalla olevien tekijöiden muutoksia säännöllisesti yhdessä liiketoimintayksiköiden kanssa käyttämällä useita, sekä sisäisiä että ul-

koisia, tietolähteitä. Mahdolliset arvioiden ja olettamusten muutokset merkitään kirjanpitoon sillä tilikaudella, jonka aikana arviota tai olettamusta korjataan, ja kaikilla tämän jälkeisillä tilikausilla.

Seuraavassa on esitetty tärkeimmät kohteet, joissa johdon harkintaa on käytetty:

Aineettomat hyödykkeet yrityshankintojen yhteydessä

IFRS 3 edellyttää hankkijaa kirjaamaan aineettomat hyödykkeet erillään liikearvosta tiettyjen kriteerien täyttyessä. Erillään kirjattavien aineettomien hyödykkeiden kirjaaminen käypään arvoon edellyttää johdon arviota tulevasta kassavirroista. Johto on mahdollisuuksien mukaan käyttänyt saatavilla olevia markkinatietoja käypien arvojen määrittämiseksi. Jos markkinatietoja ei ole saatavilla, perustuvat arvostukset historialliseen tuottoon ja sen aiottuun käyttöön liiketoiminnassa. Arvostukset perustuvat diskontattuihin kassavirtoihin ja arvioituihin luovutus tai jälleenhankintahintoihin, ja arvostaminen edellyttää johdon arviota omaisuuserien tulevasta käytöstä ja vaikutuksesta yhtiön taloudelliseen asemaan. Muutokset yhtiön tulevassa liiketoiminnassa saattavat aiheuttaa muutoksia arvostukseen.

Johto uskoo käytettyjen arvioiden ja oletusten olevan riittävän tarkkoja käyvän arvon määrittämisen pohjaksi. Lisäksi konsernissa käydään läpi vähintään jokaisena tilinpäätöspäivänä mahdolliset viitteet aineellisten tai aineettomien hyödykkeiden arvonalentumisista.

Ehdollisten kauppahintojen arvostaminen

Johto tekee harkintaan perustuvia päätöksiä ja arvioita määrittäessään yrityskauppoihin liittyvien ehdollisten kauppahintojen arvostusta. Harkintaa käytetään erityisesti odotettujen maksujen määrää arvioitaessa ja ne perustuvat tulevaisuuden tuottoihin liittyviin mahdollisiin skenaarioihin, eri skenaarioiden mukaisesti maksettaviin määriin ja kunkin skenaarion kannattavuuteen.

Vuokrasopimusten luokittelu rahoitusleasing ja muiksi vuokrasopimuksiksi

Johto tekee harkintaan perustuvia päätöksiä ja arvioita määrittäessään, milloin vuokrattujen omaisuuserien omistamiselle ominaiset merkittävät riskit ja edut ovat siirtyneet olennaisilta osin konsernille.

Arvonalentumistestaus

Konserni testaa liikearvon vähintään vuosittain mahdollista arvonalentumista varten. Konsernilla ei ole muita aineettomia hyödykkeitä, joilla olisi rajoittamaton taloudellinen vaikutusaika. Rahavirtaa tuottavien yksiköiden kerryttävissä olevan rahamäärän arvioiminen perustuu käyttöarvoon perustuviin laskelmiin. Näiden laskelmien laatiminen vaatii arvioiden käyttämistä. Vaikka johdon näkemyksen mukaan käytetyt oletukset ovat asianmukaisia, saattavat arvioidut kerrytettävissä olevat rahamäärät poiketa tulevaisuudessa toteutuvista rahamääristä. Liitetiedossa 15 Liikearvoa sisältävien rahavirtaa tuottavien yksiköiden arvonalentumistestaus on kerrottu arvonalentumistestauksesta tarkemmin.

Varaukset

Merkittävimmät varaukset taseessa liittyvät tyhjillään oleviin vuokra-

tiloihin ja muihin tappiollisiin sopimuksiin sekä joihinkin vuokratiloihin kohdistuviin ennallistamisvastuisiin. Johdon harkinta liittyy lähinnä arvioitujen tappioiden määrään.

2.4 KONSOLIDOINTIPERIAATTEET

Tytäryhtiöt

Konsernitilinpäätökseen sisältyvät emoyhtiö Terveystalo Oyj ja kaikki sen omistamat tytäryhtiöt, joissa sillä on yli 50 prosenttia äänimäärästä tai yhtiöt, joissa sillä muutoin on määräysvalta. Määräysvalta syntyy, kun konserni olemalla osallisena yhteisössä altistuu yhteisön muuttuvalle tuotolle tai on oikeutettu sen muuttuvaan tuottoon ja se pystyy vaikuttamaan tähän tuottoon käyttämällä yhteisöä koskevaa valtaansa.

Hankitut tytäryhtiöt sisältyvät konsernitilinpäätökseen hankintahetkestä määräysvallan päättymiseen saakka.

Tytäryhtiöt yhdistellään konsernitilinpäätökseen hankintamenetelmää käyttäen. Tytäryhtiön hankinnasta maksettava vastike määritetään luovutettujen varojen, vastattaviksi otettujen velkojen ja konsernin liikkeeseenlaskemien oman pääoman ehtoisten osuuksien käypänä arvona. Yksilöitävissä olevat liiketoimintojen yhdistämisessä hankitut varat ja vastattaviksi otetut velat sekä ehdolliset velat arvostetaan hankinta-ajankohdan käypiin arvoihin. Määräysvallattomien omistajien osuus hankinnan kohteessa kirjataan hankintakohtaisesti joko käypään arvoon tai määrään, joka vastaa määräysvallattomien omistajien suhteellista osuutta hankinnan kohteen yksilöitävissä olevien nettovarojen taseeseen merkityistä määristä.

Hankintaan liittyvät menot, lukuun ottamatta vieraan tai oman pääoman ehtoisten arvopapereiden liikkeeseenlaskusta aiheutuvia menoja, on kirjattu kuluksi. Luovutettu vastike ei sisällä hankinnasta erillisenä käsiteltäviä liiketoimia. Ne kirjataan yleensä tulosvaikutteisesti. Mahdollinen ehdollinen lisäkauppahinta on arvostettu käypään arvoon hankintahetkellä ja se on luokiteltu joko velaksi tai omaksi pääomaksi. Velaksi luokiteltu lisäkauppahinta arvostetaan käypään arvoon jokaisen raportointikauden päättymispäivänä ja tästä syntyvä voitto tai tappio kirjataan tulosvaikutteisesti. Omaksi pääomaksi luokiteltua lisäkauppahintaa ei arvosteta uudelleen.

Jos liiketoimintojen yhdistäminen tapahtuu vaiheittain, hankkijaosapuolella hankinnan kohteessa aiemmin ollut omistusosuus arvostetaan hankinta ajankohtana käypään arvoon tulosvaikutteisesti.

Liiketoimintojen yhdistämisissä syntyvä liikearvo kirjataan määrään, jolla luovutettu vastike, määräysvallattomien omistajien osuus hankinnan kohteessa ja aiemmin omistettu osuus yhteenlaskettuina ylittävät hankitun nettovarallisuuden käyvän arvon. Jos vastike on pienempi kuin hankitun tytäryhtiön nettovarallisuuden käypä arvo, negatiivinen erotus kirjataan tulosvaikutteisesti.

Konserniyhtiöiden väliset liiketapahtumat, saamiset, velat, realisoitumattomat voitot sekä konsernin sisäinen voitonjako eliminoidaan. Tytäryhtiöiden noudattamat tilinpäätöksen laatimisperiaatteet on tarkastettu vastaamaan konsernin noudattamia laatimisperiaatteita.

Määräysvallattomien omistajien kanssa toteutuneita liiketoimia, jotka eivät johda määräysvallan menettämiseen, käsitellään omaa pääoma koskevana liiketoimina – toisin sanoen liiketoimina omistajien kanssa näiden toimiessa omistajan ominaisuudessa. Maksetun vastikkeen käyvän arvon ja tytäryhtiön nettovarallisuudesta hankitun osuuden kirjanpitoarvon välinen erotus kirjataan omaan pääomaan. Myös voitot tai tappiot osakkeiden myynnistä määräysvallattomille omistajille kirjataan omaan pääomaan.

Kun määräysvalta tai huomattava vaikutusvalta lakkaa, mahdollinen jäljelle jäävä osuus arvostetaan käypään arvoon ja syntyvä erotus kirjataan tulosvaikutteisesti. Konsernilla ei ole sellaisia tytäryhtiöitä, joissa olisi Terveystalo konsernin kannalta olennainen määräysvallattomien omistajien osuus.

Osakkuusyhtiöt

Osakkuusyhtiöt ovat yrityksiä, joissa konsernilla on huomattava vaikutusvalta. Huomattava vaikutusvalta syntyy pääsääntöisesti silloin, kun konserni omistaa yli 20 prosenttia yrityksen äänivallasta tai kun konsernilla on muutoin huomattava vaikutusvalta, mutta ei määräysvaltaa.

Osakkuusyhtiöt on yhdistelty konsernitilinpäätökseen pääomaosuusmenetelmää käyttäen. Ne arvostetaan alun perin hankintameno, joka sisältää hankintaan liittyvät menot. Jos konsernin osuus osakkuusyhtiön tappioista ylittää sijoituksen kirjanpitoarvon, sijoitus merkitään taseeseen nolla-arvoon eikä kirjanpitoarvon ylittäviä tappioita yhdistellä, ellei konserni ole sitoutunut osakkuusyhtiöiden veloitteiden täyttämiseen.

Realisoitumattomat voitot konsernin ja osakkuusyhtiöiden välillä on eliminoitu konsernin omistusosuuden mukaisesti. Osakkuusyhtiösijoitus sisältää sen hankinnasta syntyneen liikearvon. Konsernin omistusosuuden mukainen osuus osakkuusyhtiöiden tilikauden tuloksista esitetään omana eränä rahoituserien jälkeen. Osakkuusyhtiöiden noudattamat tilinpäätöksen laatimisperiaatteet on tarkastettu vastaamaan konsernin noudattamia periaatteita.

Jokaisen raportointikauden lopussa arvioidaan, onko objektiivista näyttöä siitä, että osakkuusyhtiön tehdyn sijoituksen arvo on alentunut. Jos tällaista näyttöä on, arvonalentumistappio määritetään osakkuusyhtiöstä kerrytettävissä olevan rahamäärän ja sen kirjanpitoarvon välisenä erotuksena ja kirjataan arvonalentumistappiona tulosvaikutteisesti.

Jos omistusosuus osakkuusyhtiössä vähenee, mutta huomattava vaikutusvalta säilyy, vain suhteellinen osuus aiemmin laajan tuloksen eriiin kirjatusta määrästä ja sijoituksen arvosta konsernitilinpäätöksessä kirjataan tulosvaikutteisesti osaksi myyntivoittoa tai -tappiota.

Keskinäiset kiinteistöyhtiöt

Asunto osakeyhtiöt ja keskinäiset kiinteistöosakeyhtiöt yhdistellään konsernitilinpäätökseen tytäryhtyksiä hankintamenetelmällä, kun konsernilla on yhtiöistä määräysvalta.

Sellaiset keskinäiset kiinteistöyhtiöt, joissa Terveystalo-konsernilla ja toisilla osapuolilla on sopimuksen tai yhtiöjärjestyksen perusteella järjestelyyn liittyviä varoja koskevia oikeuksia ja velkoja koskevia velvoitteita, yhdistellään yhteisinä toimintoina. Konsernitilinpäätös si-

sältää osuuden Terveystalon yhteisten toimintojen tuotoista, kuluista ja muun laajan tuloksen eristä sekä varoista ja veloista siitä päivästä lähtien, jona yhteinen määräysvalta on syntynyt siihen päivään saakka, kun se päättyy.

Toimitilakiinteistöt poistetaan tasapoistoina käyttäen 40 vuoden poistoaikaa.

Osakehuoneistot, joita ei käytetä omassa toiminnassa, on lähtökohdaisesti käsitelty sijoituskiinteistöinä.

2.5 ULKOMAANRAHAN MÄÄRÄISET ERÄT

Konsernitiilin päätös on esitetty euroina, joka on emoyhtiön toiminta- ja esittämisarvo. Ulkomaanrahan määräiset liiketapahtumat kirjataan toimintavaluutan määräisinä käyttäen tapahtumapäivänä vallitsevaa kurssia. Ulkomaanrahan määräisistä liiketapahtumista ja monetaaristen erien muuttamisesta syntyneet voitot ja tappiot merkitään tuloslaskelmaan rahoitustuotoksi tai -kuluksi.

Konsernilla ei ole ollut tilikauden aikana merkittäviä ulkomaanrahan määräisiä liiketoimia eikä konsernissa ole tilinpäätöspäivänä olennaisia ulkomaanrahan määräisiä monetaarisia tai ei-monetaarisia tase-eriä.

2.6 AINEELLISET KÄYTTÖOMAISUUSHYÖDYKKEET

Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet on arvostettu kertyneillä poistoilla ja arvonalentumisilla vähennettyyn alkuperäiseen hankintamenuun. Hyödykkeistä tehdään tasapoistot arvioidun taloudellisen vaikutusajan kuluessa. Maa-alueista ei tehdä poistoja.

Arvioitujen taloudellisten vaikutusajajat ovat seuraavat:	
Magneettikuvauslaitteet	10 vuotta
Rakennukset	10–40 vuotta
Koneet ja kalusto	2–7 vuotta
Toimitilojen peruseräparannukset	2–10 vuotta

Toimitilakiinteistöt poistetaan tasapoistoina 40 vuoden poistoaajalla.

Yhtiön rahoitusleasingosimuksilla hankkimat koneet, laitteet ja muut aineelliset hyödykkeet on aktivoitu taseeseen ja poistetaan taloudellisena vaikutusajanaan tai sitä lyhemmän vuokra ajan kuluessa. Poistoajat ovat 2–6 vuotta.

Myynti- ja takaisinvuokraussopimuksilla vuokratut toimitilat sekä muut rahoitusleasingeiksi luokitellut toimitilavuokrasopimukset on aktivoitu taseeseen vähimmäisvuokrien nykyarvolla ja poistetaan sopimuksen voimassaoloaikana. Poistoajat ovat 8–15 vuotta. Aineellisiin käyttöomaisuushyödykkeisiin liittyy myös taideteoksia, joista ei kirjata poistoja.

Aineellisten käyttöomaisuushyödykkeiden käytöstä poistamisesta ja luovutuksesta syntyvät myyntivoitot tai tappiot sisältyvät joko liiketoiminnan muihin tuottoihin tai kuluihin.

Hyödykkeiden huoltomenoja ei sisällytetä aineellisten käyttöomaisuushyödykkeiden kirjanpitoarvoon. Magneettikuvauslaitteiden osia joudutaan korvaamaan uusilla ja konserni sisällyttää tällaiset osan uudistamisesta aiheutuvat kustannukset erillisenä aktivoitavaan erään.

Hyödykkeiden jäännösarvoa ja taloudellista vaikutusaikaa arvioidaan jokaisen tilikauden lopussa.

2.7 SIOITUSKIINTEISTÖT

Sijoituskiinteistöt ovat kiinteistöjä, joita konserni pitää hallussaan hankkiakseen vuokratuottoa tai omaisuuden arvonnousua. Sijoituskiinteistöt arvostetaan alun perin hankintamenuun ja ne poistetaan tasapoistoin käyttäen 40 vuoden poistoaikaa.

2.8 LIIKEARVO JA MUUT AINEETTOMAT HYÖDYKKEET

Liikearvo

Liikearvo kirjataan määrään, jolla luovutettu vastike, määräysvallatomien omistajien osuus hankinnan kohteessa ja aiemmin omistettu osuus yhteenlaskettuina ylittävät konsernin osuuden hankitun nettovarallisuuden käyvästä arvosta.

Liikearvosta ei kirjata poistoja, vaan se testataan vuosittain mahdollisen arvonalentumisen varalta. Tätä tarkoitusta varten liikearvo on kohdistettu rahavirtaa tuottaville yksiköille tai rahavirtaa tuottavien yksiköiden ryhmälle. Liikearvo arvostetaan alkuperäiseen hankintamenuun vähennettynä arvonalentumisilla. Liikearvosta kirjattuja arvonalentumistappioita ei peruuteta.

Luovutusten yhteydessä luovutusvoittoon tai -tappioon sisältyy luovutettavaan yksikköön liittynyt liikearvon kirjanpitoarvo.

Muut aineettomat hyödykkeet

Muut aineettomat hyödykkeet sisältävät hankittuja ohjelmistoja ja lisenssejä sekä hankittujen yhtiöiden asiakassuhteita ja tavaramerkkejä. Aineeton hyödyke merkitään taseeseen alkuperäiseen hankintamenuun siinä tapauksessa, että hankintamenu on määritettävissä luotettavasti ja on todennäköistä, että hyödykkeestä johtuva odotettavissa oleva taloudellinen hyöty koituu konsernin hyväksi.

Yrityskaupoissa hankitut aineettomat hyödykkeet aktivoidaan hankinta ajankohtana erillään liikearvosta, jos hyödykkeet täyttävät varojen määritelmän, ovat erotettavissa tai pohjautuvat sopimukseen tai muihin laillisiin oikeuksiin.

Muut aineettomat hyödykkeet arvostetaan hankintamenuun ja kirjataan tasapoistoina kuluksi tuloslaskelmaan niiden tunnetun tai arvioidun taloudellisen vaikutusajan kuluessa.

Konsernissa ei ole taloudelliselta vaikutusajaltaan rajoittamattomia aineettomia hyödykkeitä.

Muiden aineettomien hyödykkeiden taloudelliset vaikutusajat ovat seuraavat:

Aineettomat oikeudet	3–5 vuotta
Muut pitkävaikutteiset menot	3–5 vuotta
Tietokoneohjelmistot	5 vuotta
Asiakassopimukset ja niihin liittyvät asiakassuhteet	2–12 vuotta
Tavaramerkit	20 vuotta tai lyhyempi taloudellinen vaikutusaika

Tutkimus- ja kehittämisen menot

Tutkimusmenot kirjataan tuloslaskelmaan kuluksi. Kehittämisen menot, jotka täyttävät aktivointikriteerit kirjataan taseeseen kehittämismenoihin. Menot, jotka eivät täytä aktivointikriteereitä, kirjataan kuluksi. Aktivoitujen kehittämismenojen taloudellinen vaikutusaika on 3–5 vuotta.

2.9 ARVONALENTUMISET

Aineelliset ja aineettomat omaisuuserät

Konserni arvioi jokaisena tilinpäätöspäivänä, onko viitteitä siitä, että jonkin omaisuuserän arvo on alentunut. Jos viitteitä ilmenee, arvioidaan kyseisestä omaisuuserästä kerrytettävissä oleva rahamäärä. Kerrytettävissä oleva rahamäärä arvioidaan lisäksi vuosittain liikearvosta sekä keskeneräisistä aineettomista hyödykkeistä riippumatta siitä, onko arvonalentumisesta viitteitä. Arvonalentumistarvetta tarkastellaan yhteisiä resursseja käyttävien maantieteellisten alueiden tasolla, eli sillä alimmalla yksikkötasolla, joka on pääosin muista yksiköistä riippumaton ja jonka rahavirrat ovat erotettavissa muista rahavirroista.

Kerrytettävissä oleva rahamäärä on omaisuuserän käypä arvo vähennettynä luovutuksesta johtuvilla menoilla tai sitä korkeampi käyttöarvo. Käyttöarvolla tarkoitetaan kyseisestä omaisuuserästä tai rahavirtaa tuottavasta yksiköstä saatavissa olevia arvioitua vastaisia nettorahavirtoja, jotka diskontataan nykyarvoonsa. Diskonttauskorona käytetään ennen veroja määritettyä korkoa, joka kuvastaa markkinoiden näkemystä rahan aika arvosta ja omaisuuserään liittyvistä erityisriskeistä.

Arvonalentumistappio kirjataan tulosvaikutteisesti, mikäli omaisuuserän kirjanpitoarvo on suurempi kuin siitä kerrytettävissä oleva rahamäärä. Mikäli arvonalentumistappio kohdistuu rahavirtaa tuottavaan yksikköön, se kohdistetaan ensin vähentämään rahavirtaa tuottavalle yksiköille kohdistettua liikearvoa ja tämän jälkeen vähentämään muita yksikön omaisuuseriä tasasuhteisesti. Arvonalentumistappion kirjaamisen yhteydessä poistojen kohteena oleva omaisuuserän taloudellinen vaikutusaika arvioidaan uudelleen. Muusta omaisuuserästä kuin liikearvosta kirjattu arvonalentumistappio perutaan siinä tapauksessa, että on tapahtunut muutos niissä arvioissa, joita on käytetty määrittäessä omaisuuserästä kerrytettävissä olevaa rahamäärää. Arvonalentumistappiota ei kuitenkaan peruta enempää kuin mikä hyödykkeen kirjanpitoarvo olisi ilman arvonalentumistappion kirjaamista. Liikearvosta kirjattua arvonalennusta ei peruuteta missään tilanteessa.

Rahoitusvarat

Konserni arvioi jokaisena tilinpäätöspäivänä onko viitteitä rahoitusvaroihin kuuluvan erän tai rahoitusvarojen ryhmän arvon alentumisesta.

Konserni kirjaa myyntisaamisista odotetun luottotappion yksinkertaistetulla menettelyllä. Varauksessa käytetyt prosentit perustuvat historiatietoon toteutuneista luottotappioista ja siinä on otettu huomioon tarkasteluhetken taloudelliset olosuhteet sekä konsernin näkemys taloudellisista olosuhteista, jotka tulevat vaikuttamaan myyntisaamisten odotettavissa olevaan voimassaoloaikaan.

Tuloslaskelmaan kirjattavan odotetun luottotappion suuruus määritetään saamisen kirjanpitoarvon ja arvioitujen vastaisten rahavirtojen erotuksena.

2.10 VUOKRASOPIMUKSET – KONSERNI VUOKRALLE OTTAJANA

Aineellisia käyttöomaisuushyödykkeitä koskevat vuokrasopimukset, joissa konsernilla on olennainen osa omistamiselle ominaisista riskeistä ja eduista, luokitellaan rahoitusleasingosimuksiksi. Rahoitusleasingosimuksella hankittu omaisuuserä merkitään taseeseen vuokra ajan alkamisajankohtana vuokratun hyödykkeen käypään arvoon tai sitä alempaan vähimmäisvuokrien nykyarvoon. Rahoitusleasingosimuksella hankitusta hyödykkeestä tehdään poistot hyödykkeen taloudellisen vaikutusajan tai sitä lyhemmän vuokra ajan kuluessa. Maksettavat leasingvuokrat jaetaan rahoitusmenoon ja velan vähennykseen vuokra aikana siten, että tilikausittain jäljellä olevalle velalle muodostuu samansuuruisen korkoprosentti. Vuokravelvoitteet sisältyvät korollisiin rahoitusvelkoihin.

Vuokrasopimukset, joissa omistamiselle ominaiset riskit ja edut jäävät vuokralle antajalle, käsitellään muina vuokrasopimuksina. Muiden vuokrasopimusten perusteella suoritettavat vuokrat kirjataan kuluksi tuloslaskelmaan tasaerinä vuokra ajan kuluessa.

Sopimusten määrittely vuokrasopimuksiksi perustuu järjestelyn sisältöön ja tarkemmin siihen, riippuko järjestelyn toteuttaminen tietystä hyödykkeestä ja siirtääkö järjestely oikeuden käyttöä tätä hyödykettä.

2.11 RAHOITUSVARAT JA RAHOITUSVELAT

Rahoitusvarat

Konsernin rahoitusvarat luokitellaan IFRS 9 Rahoitusinstrumentit -standardin mukaisesti seuraaviin ryhmiin: käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat, käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta kirjattavat rahoitusvarat tai jaksotettuun hankintamenuun kirjattavat rahoitusvarat. Luokittelu tapahtuu rahoitusvarojen hankinnan tarkoituksen perusteella, ja ne luokitellaan alkuperäisen hankinnan yhteydessä.

Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat kirjataan alun perin käypään arvoon. Käypä arvo määritetään toimivilla markkinoilla julkisten hintanoteerausten pohjalta. Käyvän arvon muutoksista johtuvat sekä realisoitumattomat että realisoituneet voitot ja tappiot kirjataan tuloslaskelmaan sillä kaudella, jonka aikana ne syntyvät. Terveystalo-konsernilla ei ollut käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavia rahoitusvaroja tilikausilla 2017 ja 2018.

Jaksotettuun hankintamenuun kirjattavat rahoitusvarat koostuvat myyntisaamisista ja muista saamisista. Niiden arvostusperuste on jaksotettu hankintamenu ja ne sisältyvät taseessa luonteensa mukaisesti lyhyt- tai pitkäaikaisiin rahoitusvaroihin; viimeksi mainittuihin, mikäli ne eräänntyvät yli 12 kuukauden kuluttua.

Käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta kirjattavat rahoitusvarat kirjataan alun perin käypään arvoon. Käypä arvo määritetään toimivilla markkinoilla julkisten hintanoteerausten pohjalta. Käyvän arvon muutoksista johtuvat sekä realisoitumattomat että realisoituneet voitot ja tappiot kirjataan muiden laajan tuloksen erien kautta sillä kaudella, jonka aikana ne syntyvät. Terveystalo-konsernilla ei ollut käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta kirjattavia rahoitusvaroja tilikaudella 2018.

Rahoitusvarat kirjataan pois taseesta, kun oikeudet sijoituksen rahavirtoihin ovat lakanneet tai ne on siirretty toiselle osapuolelle ja konserni on siirtänyt omistukseen liittyvät riskit ja edut olennaisilta osin toiselle osapuolelle.

Rahavarat

Rahavarat koostuvat käteisestä rahasta, vaadittaessa nostettavissa olevista pankkitalletuksista ja muista lyhytaikaisista, erittäin likvideistä sijoituksista. Rahavaroihin luokitelluilla erillä on enintään kolmen kuukauden maturiteetti hankinta ajankohdasta lukien.

Rahoitusvelat

Konsernin rahoitusvelat luokitellaan joko käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattaviin rahoitusvelkoihin tai jaksotettuun hankintamenoön kirjattaviin rahoitusvelkoihin.

Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvelat sisältävät korkojohdannaiset. Johdannaisten käypien arvojen muutoksista johtuvat sekä realisoitumattomat että realisoituneet voitot ja tappiot kirjataan tulosvaikutteisesti sillä kaudella, jonka aikana ne syntyvät.

Jaksotettuun hankintamenoön kirjattaviin rahoitusvelkoihin sisältyvät rahoituslaitoslainat sekä osamaksu- ja rahoitusleasingvelat. Ne merkitään alun perin kirjanpitoon saadun vastikkeen käypään arvoon. Transaktiomenot on sisällytetty rahoitusvelkojen alkuperäiseen kirjanpitoarvoon. Myöhemmin rahoitusvelat arvostetaan efektiivisen koron menetelmällä jaksotettuun hankintamenoön.

Rahoitusvelkoja sisältyy pitkä ja lyhytaikaisiin velkoihin, ja ne voivat olla korollisia tai korottomia. Rahoitusvelat luokitellaan lyhytaikaisiksi, ellei konsernilla ole ehdotonta oikeutta siirtää velan maksua vähintään 12 kuukauden päähän tilinpäätöspäivästä.

Konsernitiileihin liittyvät luottotilit sisältyvät lyhytaikaisiin korollisiin velkoihin ja ne on esitetty netotettuna, sillä konsernilla on sopimukseen perustuva laillinen kuitausoikeus suorittaa tai muutoin eliminoida velkojalle suoritettava määrä kokonaan tai osaksi.

Konsernin rahoitusvelkojen jaottelun osalta ks. liitetieto 24 **Rahoitusvelat**.

2.12 VAIHTO-OMAISUUS

Vaihto-omaisuus arvostetaan hankintamenoön tai sitä alempaan todennäköiseen nettorealisointiarvoon. Hankintameno määritetään FI-FO-menetelmällä (first in, first out). Nettorealisointiarvo on tarvikkeiden hankintameno vähennettynä mahdollisella arvonalentumistappiolla.

2.13 TYÖSUHDE-ETUDET

Eläkeveloitteet

Eläkejärjestelyt luokitellaan joko maksu- tai etuuspohjaisiksi. Konsernin henkilökunnan eläkevakuutusyhtiöissä oleva TyEL-eläkevakuutus on käsitelty kokonaan maksupohjaisena järjestelynä. Maksupohjaisessa eläkejärjestelyssä yritys maksaa kiinteitä maksuja järjestelyyn. Yrityksellä ei ole laillista eikä tosiasiallista veloitetta lisämaksuihin, mikäli vakuutusyhtiöllä ei ole riittävästi varoja maksaa työntekijöiden nykyisiltä tai aikaisemmilta kausilta ansaitsemia etuuksia. Maksupohjaisiin järjestelyihin maksetut suoritukset kirjataan tuloslaskelmaan sillä kaudella, jota veloitus koskee.

Osakeperusteiset maksut

Osakeperusteiset palkkiojärjestelmät arvostetaan käypään arvoon niiden myöntämishetkellä ja kirjataan kuluksi oikeuden syntymisajan jaksolle. Vastaava oikaisu tehdään omaan pääomaan tai velkoihin siltä osin kun kyseessä on rahana maksettava etuus.

Myöntämishetkellä määritelty kulu perustuu konsernin arvioon siitä osakepalkkioiden määrästä, joihin oletetaan syntyvän oikeus oikeuden syntymisajanjakson lopussa. Arviota tarkistetaan jokaisen raportointikauden lopussa ja alkuperäisiin arvioihin tehtävien tarkistusten mahdollinen vaikutus kirjataan tuloslaskelmaan ja omaan pääomaan tai velkoihin tehdään vastaava oikaisu. Osakemerkintöjen perusteella saadut rahasuoritukset mahdollisilla transaktiokuluilla oikaistuna kirjataan sijoitetun vapaan pääoman rahastoon.

Henkilöstöanti

Terveystalo Oyj:n listautumisannin yhteydessä henkilöstölle tarjottiin mahdollisuus merkitä yhtiön osakkeita kymmenen prosenttia yleisö- ja instituutioannin merkintähintaa alhaisemmalla hinnalla. Henkilöstöanti on käsitelty IFRS 2:n mukaisena järjestelyinä. Merkitsijöiden maksama merkintähinta on kirjattu sijoitetun vapaan oman pääoman rahastoon, ja yhtiön merkitsijöille myöntämä alennus on jaksotettu 180 päivän myynti- ja luovutusrajoitusajalle kuluksi ja kertyneisiin voittovaroihin. Henkilöstöannista kerrotaan tarkemmin konsernitiilinpäätöksen liitetiedoissa 18 **Osakeperusteiset maksut**.

2.14 VARAUKSET JA EHDOLLISET VELAT

Varaus kirjataan, kun konsernilla on aikaisemman tapahtuman seurauksena oikeudellinen tai tosiasiallinen veloitte, maksuveloitteen toteutuminen on todennäköistä ja veloitteen määrä voidaan arvioida luotettavasti. Varaukset arvostetaan veloitteen kattamiseksi vaadittavien menojen nykyarvoon. Jos osasta veloitetta on mahdollista saada korvaus joltain kolmannelta osapuolelta, korvaus kirjataan erilliseksi omaisuuseräksi, mutta vasta siinä vaiheessa, kun korvauksen saaminen on käytännössä varmaa.

Toimitilojen vuokrasopimuksista muodostuu tappiollisia, mikäli vuokratila jää tyhjäksi tai se vuokrataan edelleen maksettua vuokraa alemmalla vuokralla. Tyhjien vuokratilojen arvioidusta tappiosta jäljellä olevalta vuokratilauksesta sekä edelleen vuokratuista tiloista syntyvistä tappioista kirjataan varaus. Varaus kirjataan myös muista sopimuksista

silloin, kun sopimuksen mukaisten veloitteiden täyttäminen aiheuttaa väistämättä menoja, jotka ylittävät sopimuksesta odotettavissa olevan taloudellisen hyödyn.

Ehdollinen velka on aikaisempien tapahtumien seurauksena syntynyt ehdollinen veloitte, joka varmistuu, kun konsernin määräysvallan ulkopuolella oleva epävarma tapahtuma realisoituu. Ehdolliseksi velaksi katsotaan myös sellainen olemassa oleva veloitte, joka ei todennäköisesti edellytä maksuveloitteen täyttämistä tai jonka suuruutta ei voida määrittää luotettavasti. Ehdolliset velat esitetään liitetiedoissa.

2.15 TULOUTUSPERIAATTEET

Liikevaihto tavaroiden ja palveluiden myynnistä kirjataan, kun omistamiseen liittyvät merkittävät riskit, edut ja määräysvalta ovat siirtyneet ostajalle. Terveystalo-konsernin liikevaihto koostuu pääasiallisesti työterveyspalvelujen tuottamisesta, lääkäriasema- ja sairaalatoimintoista, suunterveyspalveluista sekä diagnostiikkapalvelujen myynnistä. Tuotot palveluista kirjataan silloin, kun palvelu on suoritettu. Pitkäaikaisten asiakassopimusten osalta myyntituotot tuloutetaan lähtökohtaisesti ajan kuluessa sopimuskauden aikana, jolloin asiakas samanaikaisesti saa ja kuluttaa palvelusta saamaansa hyötyä Terveystalon tuottaessa palvelua. Myyntituotot kirjataan siihen määrään asti, johon Terveystalo-konserni odottaa olevansa oikeutettu huomioiden asiakassopimusten ehdot ja liiketoimintakäytännöt. Yksityisten ammatinharjoittajien osalta Terveystalo toimii päämiehenä ja kirjaa suoriteperusteiset myyntituotot bruttoperusteisesti liikevaihtoon sekä palveluiden hankinnasta aiheutuneet kulut materiaalit ja palvelut -erään.

Kirjattavat myyntituotot vastaavat tarkasteluhetken mennessä Terveystalon tuottaman palvelun arvoa asiakkaalle. Terveystalo-konsernille ei ole syntynyt asiakassopimusten saamisesta aiheutuneita menoja, jotka aktivoitaisiin omaisuuseriksi. Asiakassopimukset eivät sisällä merkittäviä rahoituskomponentteja.

Terveystalo-konserni on ottanut käyttöön uuden IFRS 15 Myyntituotot asiakassopimuksista -standardin jo tilikaudella 2017 ennen sen pakollista soveltamisajankohtaa.

2.16 SEGMENTTI-INFORMAATIO

Terveystalo-konsernin liiketoiminta on jaettu kuuteen maantieteelliseen alueeseen, jotka ovat konsernin toimintasegmenttejä: Helsingin keskusta, Pääkaupunkiseutu ja Uusimaa, Läntinen, Keskinen, Itäinen ja Pohjoinen. Aluerakenteen lisäksi konsernifunktioihin kuuluvat talous ja hallinto, henkilöstöjohtaminen ja lakiasiat, IT, viestintä, markkinointi ja sijoittajasuhteet, liiketoiminnan kehitys ja digitalisaatio, sekä lääketieteellinen laatu ja palvelujohto. Kannattavuuden seuranta perustuu ensisijaisesti maantieteellisiin alueisiin, ja Terveystalo esittää konsernin toimintasegmentit yhtenä raportoitavana segmenttinä IFRS 8 -standardin yhdistämiskriteerien perusteella, sillä kaikilla alueilla tarjotaan samoja palveluita, asiakastyypit ovat samankaltaisia kaikilla alueilla, palveluiden tarjoamiseen käytettävät menetelmät ovat samankaltaisia ja sääntely-ympäristö sekä liiketoimintaan liittyvät riskit ovat samat kaikilla alueilla. Terveystalon ylin operatiivinen päätöksentekijä on toimitusjohtaja. Terveystalo toimii pääosin Suomessa eikä sillä ole IFRS 8:n määritelmän mukaisia merkittäviä asiakkaita.

2.17 JULKISET AVUSTUKSET

Julkiset avustukset esitetään liiketoiminnan muissa tuotoissa, mikäli ne ovat muita kuin omaisuuseriin liittyviä avustuksia. Avustukset kirjataan, kun on kohtuullisen varmaa, että avustukset tullaan saamaan ja niihin liittyvät ehdot täyttyvät.

2.18 LIIKEVOITTO

IAS 1 (Tilinpäätöksen esittäminen) ei määrittele liikevoiton käsitettä. Konserni on määritellyt sen seuraavasti: Liikevoitto saadaan lisäämällä liikevaihtoon muut liiketoiminnan tuotot, vähentämällä siitä materiaalit ja palvelut, työsuhte-etuksiin liittyvät kulut, poistot ja mahdolliset arvonalentumiset sekä muut liiketoiminnan kulut.

2.19 OSAKEKOHTAINEN TULOS

Laimentamaton osakekohtainen tulos lasketaan jakamalla emoyhtiön osakkeenomistajille kuuluva tilikauden voitto tilikauden aikana ulkona olevien osakkeiden lukumäärän painotetulla keskiarvolla. Yhtiöllä ei ole oman pääoman ehtoisia instrumentteja tai järjestelyjä, joilla olisi osakekohtaisen tuloksen laskentaaan liittyvää laimennusvaikutusta.

2.20 TULOVEROT

Tuloverot sisältävät pääasiassa tilikauden verotettavaan tuloon perustuvan veron ja laskennalliset verot. Suoraan omaan pääomaan tai muihin laajan tuloksen eriin kirjattuihin eriin liittyvä verovaikutus kirjataan vastaavasti omaan pääomaan tai muihin laajan tuloksen eriin. Tilikauden verosaamiset ja -velat kirjataan määrään, joka odotetaan saatavan tai suoritettavan veronsaajalle, käyttäen niitä verokantoja ja lakeja, joista on säädetty tilinpäätöspäivään mennessä. Veroa oikaistään mahdollisilla edellisissä tilikausissa liittyvillä veroilla.

Laskennalliset verot lasketaan väliaikaisista eroista kirjanpitoarvon ja verotuksellisen arvon välillä. Laskennallista verovelkaa ei kuitenkaan kirjata, kun kyseessä on alun perin kirjanpitoon merkittävä omaisuuserä tai velka, eikä kyseessä ole liiketoimintojen yhdistäminen eikä tällaisen omaisuus tai velkaerän kirjaaminen vaikuta kirjanpidon tulokseen eikä verotettavaan tuloon liiketoimen toteutumisaikana. Verotuksessa vähennyskeltottomasta liikearvosta ei kirjata laskennallista veroa eikä tytäryritysten jakamattomista voittovaroista kirjata laskennallista veroa siltä osin kuin ero ei todennäköisesti purkautu ennakoitavissa olevassa tulevaisuudessa. Laskennalliset verot liittyvät pääosin verotuksessa vahvistettuihin tappioihin sekä aktivoitujen asiakassuhteiden ja tavaramerkkien kirjanpitoarvon ja verotusarvon välisiin eroihin sekä varauksiin, jotka on tehty pääasiassa tappiollisiin sopimuksiin ja tyhjillään oleviin vuokratiloihin liittyen.

Laskennallinen verosaaminen kirjataan siihen määrään asti kun on olemassa vakuuttavaa näyttöä, että tulevaisuudessa syntyy verotettavaa tuloa, jota vastaan vahvistetut tappiot voidaan hyödyntää ja tappioiden käyttämistä pidetään todennäköisenä.

Laskennalliset verot lasketaan käyttämällä tilinpäätöspäivään mennessä vahvistettuja verokantoja.

3. LIIKETOIMINTOJEN YHDISTÄMINEN

TILIKAUSI 1.1.–31.12.2018

Tilikauden 2018 aikana konserni on tehnyt useita yrityshankintoja. Suurin hankinta on esitetty erillään ja muut pienemmät hankinnat on esitetty yhdessä.

Attendo Terveyspalvelut Oy -konsernin hankinta

28.12.2018 Terveystalo Healthcare Oy hankki 100 prosenttia Attendo Terveyspalvelut Oy:n osakekannasta. Osana hankintaa konserni sai määräysvallan seuraavissa yhtiöissä, jotka ovat Attendo Terveyspalvelut Oy:n tytäryhtiöitä: Attendo Kuntaturva Oy, Attendo Ålands Tandläkarna Oy, Attendo Estonia OÜ, Attendo Hammaslääkärikeskukset Oy, Attendo Työterveyspalvelut Oy, Attendo Hammaslääkäripalvelut Oy, Attendo Aaria Oy ja Attendo Hammaslääkäriasemat Oy. Hankinta vahvistaa Terveystalon kilpailukykyä ja kasvumahdollisuuksia etenkin julkisille asiakkaille tuotetuissa palveluissa. Hankittujen yhtiöiden tilinpäätökset on yhdistelty Terveystalon konsernitilinpäätökseen joulukuun lopusta 2018 lähtien.

Seuraavassa taulukossa esitetään yhteenveto maksetusta vastikkeesta ja hankinta ajankohtana hankittujen varojen ja vastattaviksi otettujen velkojen käypä arvo. Tase on laadittu olennaisilta osin IFRS:n ja Terveystalo-konsernin laskentaperiaatteiden mukaisesti.

LUOVUTETTU VASTIKE

milj. euroa	
Käteisvarat	250,5
Luovutettu vastike yhteensä	250,5

HANKITUISTA VAROISTA JA VASTATTAVAKSI OTETUISTA VELOISTA KIRJATUT MÄÄRÄT

milj. euroa	
Rahavarat	25,7
Aineettomat hyödykkeet	67,6
Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet	3,4
Osuudet osakkuusyhtyrityksissä	0,0
Laskennalliset verosaamiset	1,1
Sijoitukset	0,0
Vaihto-omaisuus	0,9
Myyntisaamiset ja muut saamiset	21,0
Ostovelat ja muut velat	-28,6
Varaukset	-5,5
Laskennalliset verovelat	-13,3
Korolliset velat	-0,8
Yksilöitävissä oleva nettovarallisuus yhteensä	71,7

Liikearvo	178,7
-----------	-------

Edellä kuvatussa liiketoimintojen yhdistämisessä hankitut aineelliset hyödykkeet arvostettiin käypään arvoon. Toteutuneessa liiketoimintojen yhdistämisessä konserni on hankkinut asiakkuuksia. Muihin aineettomiin hyödykkeisiin sisältyvien asiakassopimusten ja niihin liittyvien asiakassuhteiden käypä arvo on määritelty asiakassuhteiden kestoajan ja olemassaolevista asiakkuuksista syntyvien diskontattujen nettora-havirtojen perusteella. Asiakassuhteiden käyvät arvot ovat alustavia. Hankinnasta syntyi alustava 178,7 miljoonan euron liikearvo, joka perustuu yhtiöiden hankinnasta odotettavissa oleviin synergiaetuihin ja henkilökunnan osaamiseen. Kirjattu liikearvo ei ole verotuksessa vähennyskelpoinen.

Myyntisaamisten ja muiden saamisten yhteenlaskettu käypä arvo oli 21,0 miljoonaa euroa eikä siihen liity olennaista arvonalentumisriskiä.

Konserni on kirjannut yhteensä 6,2 miljoonan euron edestä transaktioon liittyvästä varainsiirtoverosta aiheutuvaa kuluja sekä palkkioita liittyen neuvonta-, arvonmääritys- tms. palveluihin. Palkkiot sisältyvät konsernituloslaskelmaan liiketoiminnan muut kulut -erään.

Johdon arvion mukaan konsernin liikevaihto olisi vuonna 2018 ollut 976,4 miljoonaa euroa ja tulos 72,4 miljoonaa euroa, jos tilikauden aikana toteutunut liiketoimintojen hankinta olisi yhdistelty konsernitilinpäätökseen 1.1.2018 alkaen.

Muut liiketoimintojen yhdistämiset

31.1.2018 Suomen Terveystalo Oy hankki Hammas Jaarli Oy:n liiketoiminnan. Toteutunut liiketoimintakauppa sisältää mahdollisen ehdollisen lisäkauppahintaosuuden, jonka määrittely on vielä kesken.

28.2.2018 Terveystalo Healthcare Oy hankki 100 prosenttia Naantalien Yksityislääkärit Oy:n osakekannasta. Hankittu tytäryhtiö on yhdistelty konsernitilinpäätökseen hankintakuukaudesta lähtien.

29.3.2018 Terveystalo Healthcare Oy hankki 100 prosenttia Juha Uusimäki Oy:n (Lääkärikeskus Ilo) osakekannasta. Hankittu tytäryhtiö on yhdistelty konsernitilinpäätökseen hankintakuukaudesta lähtien. Toteutunut osakekauppa sisältää ehdollisen lisäkauppahintaosuuden, mikä on hankinnan yhteydessä käsitelty osana hankintamenoa ja kirjattu velaksi, jonka käypä arvo hankintahetkellä oli 0,1 miljoonaa euroa. Ehdollinen kauppahinta on sidottu luovutuspäivästä lukien seuraavan 36 kuukauden toteutuvaan myyntiin.

28.9.2018 Suomen Terveystalo Oy hankki Jämsän Fysikaalinen Hoitolaite Oy:n liiketoiminnan.

28.9.2018 Terveystalo Healthcare Oy hankki 100 prosenttia Fysiatrinen osaamiskeskus Prima Oy:n osakekannasta. Hankittu tytäryhtiö on yhdistelty konsernitilinpäätökseen hankintakuukaudesta lähtien. Toteutunut osakekauppa sisältää ehdollisen lisäkauppahintaosuuden, mikä on hankinnan yhteydessä käsitelty osana hankintamenoa ja kirjattu velaksi, jonka käypä arvo hankintahetkellä on 0,3 miljoonaa euroa. Ehdollinen kauppahinta on sidottu luovutuspäivästä lukien seuraavan 36 kuukauden toteutuvaan myyntiin.

1.10.2018 Terveystalo Healthcare Oy hankki 100 prosenttia Rela-Hierojat Oy:n, Hierojakoulu Relaxi Oy:n ja Rela-Group Oy:n osakekannasta. Hankitut yhtiöt on yhdistelty konsernitilinpäätökseen hankintakuu-

kaudesta lähtien. Toteutuneet osakekaupat sisältävät ehdollisen lisäkauppahintaosuuden, mikä on hankinnan yhteydessä käsitelty osana hankintamenoa ja kirjattu velaksi, jonka käypä arvo hankintahetkellä on 1,1 miljoonaa euroa. Ehdollinen kauppahinta on sidottu luovutuspäivästä lukien seuraavan 36 kuukauden toteutuvaan käyttökatteeseen.

25.10.2018 allekirjoitetulla sopimuksella Suomen Terveystalo Oy on sopinut Porvoossa toimivan ONNI hammas-hammaslääkäriklinikan liiketoiminnan hankkimisesta. Toteutunut liiketoimintakauppa sisältää mahdollisen ehdollisen lisäkauppahintaosuuden, jonka määrittely on vielä kesken.

31.10.2018 allekirjoitetulla sopimuksella Terveystalo Healthcare Oy hankki 100 prosenttia Puistosairaalan Silmälääkärit Oy:n ja Jyväskylän Silmätutkimuslaboratorio Oy:n osakekannasta. Hankitut tytäryhtiöt on yhdistelty konsernitilinpäätökseen hankintakuukaudesta lähtien. Toteutuneet osakekaupat sisältävät ehdollisen lisäkauppahintaosuuden, mikä on hankinnan yhteydessä käsitelty osana hankintamenoa ja kirjattu velaksi, jonka käypä arvo hankintahetkellä on 0,2 miljoonaa euroa. Ehdollinen kauppahinta on sidottu luovutuspäivästä lukien seuraavan 12 kuukauden toteutuvaan myyntiin.

14.12.2018 allekirjoitetulla sopimuksella Terveystalo Healthcare Oy hankki 100 prosenttia Kuntoutumisasema OTE Oy:n osakekannasta. Hankittu tytäryhtiö on yhdistelty konsernitilinpäätökseen hankintakuukaudesta lähtien. Toteutunut osakekauppa sisältää ehdollisen lisäkauppahintaosuuden, jonka määrittely on vielä kesken.

Seuraavassa taulukossa esitetään yhteenveto maksetusta vastikkeesta ja hankinta-ajankohtana hankittujen varojen ja vastattaviksi otettujen velkojen käypä arvo. Hankittujen yhtiöiden taseet on laadittu olennaisilta osin IFRS:n ja Terveystalo-konsernin laskentaperiaatteiden mukaisesti. Liiketoimintakauppojen osalta nettovarot on oikaistu olennaisilta osin vastaamaan Terveystalo-konsernin laskentaperiaatteita.

LUOVUTETTU VASTIKE YHTEENSÄ

milj. euroa	
Käteisvarat	7,7
Ehdollinen vastike	1,7
Luovutettu vastike yhteensä	9,4

HANKITUISTA VAROISTA JA VASTATTAVAKSI OTETUISTA VELOISTA KIRJATUT MÄÄRÄT

milj. euroa	
Rahavarat	1,9
Aineettomat hyödykkeet	0,4
Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet	0,2
Myyntisaamiset ja muut saamiset	0,9
Ostovelat ja muut velat	-0,7
Laskennalliset verovelat	-0,1
Yksilöitävissä oleva nettovarallisuus yhteensä	2,7

Liikearvo	6,7
-----------	-----

Näiden yhtiöiden hankinnoista syntyi alustava 6,7 miljoonan euron liikearvo, joka perustuu yhtiöiden hankinnasta odotettavissa oleviin synergiaetuihin ja henkilökunnan osaamiseen. Kirjattu liikearvo on verotuksessa vähennyskelpoinen siltä osin kun se liittyy liiketoimintakauppoihin.

Myyntisaamisten ja muiden saamisten arvo oli 0,9 miljoonaa euroa, eikä siihen liity olennaista arvonalentumisriskiä.

Konserni on kirjannut näistä hankinnoista yhteensä 0,3 miljoonan euron edestä transaktioon liittyvästä varainsiirtoverosta aiheutuvaa kuluja sekä palkkioita liittyen neuvonta-, arvonmääritys- tms. palveluihin. Palkkiot sisältyvät konsernituloslaskelman liiketoiminnan muut kulut -erään.

Edellä kuvattujen liiketoimintojen hankintojen myötä tilikaudelle 2018 kirjattu liikevaihto oli 2,7 miljoonaa euroa ja tulos 0,2 miljoonaa euroa.

Johdon arvion mukaan konsernin liikevaihto olisi vuonna 2018 ollut 752,6 miljoonaa euroa ja tulos 70,0 miljoonaa euroa, jos tilikauden aikana toteutuneet liiketoimintojen hankinnat olisi yhdistelty konsernitilinpäätökseen 1.1.2018 alkaen.

TILIKAUSI 1.1.–31.12.2017

Tilikauden 2017 aikana konserni on tehnyt useita yrityshankintoja. Kaksi suurinta hankintaa on esitetty erillään ja muut pienemmät hankinnat on esitetty yhdessä.

Diacor terveystalot Oy konsernin hankinta

24.3.2017 Terveystalo Healthcare Oy hankki 100 prosenttia Diacor terveystalot Oy:n (Diacor) osakekannasta. Osana hankintaa konserni sai määräysvallan yhtiössä Eloni Oy, joka on Diacor terveystalot Oy:n tytäryhtiö. Hankinta vahvistaa Terveystalon asemaa yhtenä johtavana terveystalotien tarjoajana erityisesti pääkaupunkiseudulla ja Turun alueella. Hankittujen yhtiöiden tilinpäätökset on yhdistelty Terveystalon konsernitilinpäätökseen maaliskuun lopusta 2017 lähtien.

Seuraavassa taulukossa esitetään yhteenveto maksetusta vastikkeesta ja hankinta-ajankohtana hankittujen varojen ja vastattaviksi otettujen velkojen käypä arvo. Tase on laadittu olennaisilta osin IFRS:n ja Terveystalo-konsernin laskentaperiaatteiden mukaisesti.

LUOVUTETTU VASTIKE

milj. euroa	
Käteisvarat	19,8
Osakkeet	93,9
Luovutettu vastike yhteensä	113,7

HANKITUISTA VAROISTA JA VASTATTAVAKSI OTETUISTA VELOISTA KIRJATUT MÄÄRÄT

milj. euroa	
Rahavarat	5,7
Aineettomat hyödykkeet	7,6
Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet	12,7
Laskennalliset verosaamiset	0,4
Vaihto-omaisuus	0,7
Myyntisaamiset ja muut saamiset	15,9
Ostovelat ja muut velat	-16,0
Varaukset	-0,0
Laskennalliset verovelat	-1,7
Korolliset velat	-13,5
Yksilöitävissä oleva nettovarallisuus yhteensä	12,0

Liikearvo	101,7
-----------	-------

Edellä kuvatussa liiketoimintojen yhdistämisessä hankitut aineelliset hyödykkeet arvostettiin käypään arvoon vastaavien hyödykkeiden markkinahintojen perusteella. Toteutuneessa liiketoimintojen yhdistämisessä konserni on hankkinut asiakkuuksia. Muihin aineettomiin hyödykkeisiin sisältyvien asiakassopimusten ja niihin liittyvien asiakassuhteiden käypä arvo on määritetty asiakassuhteiden arvioidun kestoajan ja olemassa olevista asiakkuuksista syntyvien diskontattujen nettoraahavirtojen perusteella. Hankinnasta syntyi 101,7 miljoonan euron liikearvo. Liikearvo perustuu yhtiöiden henkilökunnan osaamiseen ja hankinnasta odotettavissa oleviin synergiaetuihin, joiden odotetaan syntyvän kun hankitut liiketoiminnot integroidaan Terveystaloon. Kirjattu liikearvo ei ole verotuksessa vähennyskelpoinen.

Myyntisaamisten ja muiden saamisten yhteenlaskettu käypä arvo on 15,9 miljoonaa euroa eikä siihen liity olennaista arvonalentumisriskiä.

Konserni on kirjannut yhteensä 2,5 miljoonan euron edestä transaktioon liittyvästä varainsiirtoverosta aiheutuvaa kuluja sekä palkkioita liittyen neuvonta-, arvonmääritys- tms. palveluihin. Palkkiot sisältyvät konsernituloslaskelmaan liiketoiminnan muut kulut -erään.

Liiketoimintojen hankinnan myötä kaudelle 2017 kirjattu liikevaihto on 83,4 miljoonaa euroa ja tulos -0,0 miljoonaa euroa. Johdon arvion mukaan konsernin liikevaihto olisi vuonna 2017 ollut 724,1 miljoonaa euroa ja tulos 8,3 miljoonaa euroa, jos tilikauden aikana toteutunut liiketoimintojen hankinta olisi yhdistelty konsernitilinpäätökseen 1.1.2017 alkaen. Kaupan yhteydessä Terveystalo on antanut tiettyjä sitoumuksia, jotka rinnastuvat ehdolliseen kauppahintaan. Johdon arvion mukaan näiden toteutumista pidetään epätodennäköisenä.

Porin Lääkäritalo Oy konsernin hankinta

2.1.2017 Terveystalo Healthcare Oy hankki 100 prosenttia Porin Lääkäritalo Oy:n ("Pori") osakekannasta. Osana hankintaa konserni sai määräysvallan tytäryhtiöissä Koy Porin Linnankulma, Curia Oy ja Porin Lääkärikeskus Oy. Porin Lääkärikeskus omistaa 7,79 prosenttia Porin Lääkäritalon osakkeista. Hankinta vahvistaa Terveystalon asemaa

yhtenä johtavana terveystaloiden tarjoajana Porin alueella. Hankittujen yhtiöiden tilinpäätökset on yhdistelty Terveystalon konsernitilinpäätökseen hankintahetkestä lähtien.

Seuraavassa taulukossa esitetään yhteenveto maksetusta vastikkeesta ja hankinta-ajankohtana hankittujen varojen ja vastattaviksi otettujen velkojen käypä arvo. Tase on laadittu olennaisilta osin IFRS:n ja Terveystalo-konsernin laskentaperiaatteiden mukaisesti.

LUOVUTETTU VASTIKE

milj. euroa	
Käteisvarat	43,4
Luovutettu vastike yhteensä	43,4

HANKITUISTA VAROISTA JA VASTATTAVAKSI OTETUISTA VELOISTA KIRJATUT MÄÄRÄT

milj. euroa	
Rahavarat	2,3
Aineettomat hyödykkeet	2,0
Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet	11,4
Vaihto-omaisuus	0,1
Myyntisaamiset ja muut saamiset	1,6
Ostovelat ja muut velat	-2,4
Varaukset	-0,0
Laskennalliset verovelat	-0,4
Korolliset velat	-2,1
Yksilöitävissä oleva nettovarallisuus yhteensä	12,5

Liikearvo	30,9
-----------	------

Edellä kuvatussa liiketoimintojen yhdistämisessä hankitut aineelliset hyödykkeet arvostettiin käypään arvoon vastaavien hyödykkeiden markkinahintojen perusteella. Toteutuneessa liiketoimintojen yhdistämisessä konserni on hankkinut asiakkuuksia. Muihin aineettomiin hyödykkeisiin sisältyvien asiakassopimusten ja niihin liittyvien asiakassuhteiden käypä arvo on määritetty asiakassuhteiden arvioidun kestoajan ja olemassa olevista asiakkuuksista syntyvien diskontattujen nettoraahavirtojen perusteella. Hankinnasta syntyi 30,9 miljoonan euron liikearvo. Liikearvo perustuu yhtiöiden henkilökunnan osaamiseen ja hankinnasta odotettavissa oleviin synergiaetuihin. Kirjattu liikearvo ei ole verotuksessa vähennyskelpoinen.

Myyntisaamisten ja muiden saamisten yhteenlaskettu käypä arvo on 1,6 miljoonaa euroa eikä siihen liity olennaista arvonalentumisriskiä.

Konserni on kirjannut yhteensä 0,8 miljoonan euron edestä transaktioon liittyvästä varainsiirtoverosta aiheutuvaa kuluja sekä palkkioita liittyen neuvonta-, arvonmääritys- tms. palveluihin. Palkkiot sisältyvät konsernituloslaskelmaan liiketoiminnan muut kulut -erään. Hankintaan liittyen vuonna 2017 on kirjattu liikevaihtoa 22,6 miljoonaa euroa ja voittoa 1,1 miljoonaa euroa.

Muut liiketoimintojen yhdistämiset

31.3.2017 Terveystalo Healthcare Oy hankki 100 prosenttia Ky Läkkitorin Hammaslääkäriaseman osakekannasta. Hankittu tytäryhtiö on yhdistelty konsernitilinpäätökseen hankintakuukaudesta lähtien.

19.4.2017 Suomen Terveystalo Oy hankki hammaslääkäri liiketoiminnan Data Plaza Oy:ltä liiketoimintakaupalla.

2.5.2017 Suomen Terveystalo Oy hankki hammaslääkäri liiketoiminnan Crossdental Oy:ltä liiketoimintakaupalla. Toteutunut kauppa sisältää ehdollisen lisäkauppahinnan osuuden, mikä on hankinnan yhteydessä käsitelty osana hankintamenoa ja kirjattu velaksi, jonka käypä arvo hankintahetkellä oli 0,3 miljoonaa euroa. Ehdollinen kauppahinta on sidottu vuosien 2018–2020 myyntiin.

30.11.2017 Suomen Terveystalo Oy hankki tuki- ja liikuntaelinsairauksien liiketoiminnan City Akuutti Oy:ltä liiketoimintakaupalla. Toteutunut kauppa sisältää ehdollisen lisäkauppahinnan osuuden, mikä on hankinnan yhteydessä käsitelty osana hankintamenoa ja kirjattu velaksi, jonka käypä arvo hankintahetkellä oli 0,1 miljoonaa euroa. Ehdollinen kauppahinta on sidottu vuosien 2018–2019 myyntiin.

Seuraavassa taulukossa esitetään yhteenveto maksetusta vastikkeesta ja hankinta-ajankohtana hankittujen varojen ja vastattaviksi otettujen velkojen käypä arvo. Nettovarat on oikaistu olennaisilta osin vastaamaan Terveystalo-konsernin laskentaperiaatteita.

LUOVUTETTU VASTIKE

milj. euroa	
Käteisvarat	1,6
Ehdollinen vastike	0,4
Luovutettu vastike yhteensä	1,9

HANKITUISTA VAROISTA JA VASTATTAVAKSI OTETUISTA VELOISTA KIRJATUT MÄÄRÄT

milj. euroa	
Rahavarat	0,2
Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet	0,7
Vaihto-omaisuus	0,1
Myyntisaamiset ja muut saamiset	0,0
Ostovelat ja muut velat	-0,4
Korolliset velat	-0,5
Yksilöitävissä oleva nettovarallisuus yhteensä	0,1

Liikearvo

Liikearvo	1,9
-----------	-----

Edellä kuvatussa liiketoimintojen yhdistämisessä hankitut aineelliset hyödykkeet arvostettiin käypään arvoon vastaavien hyödykkeiden markkinahintojen perusteella. Hankinnasta syntyi 1,9 miljoonan euron

liikearvo. Liikearvo perustuu yhtiöiden henkilökunnan osaamiseen ja hankinnasta odotettavissa oleviin synergiaetuihin. Kirjattu liikearvo on verotuksessa vähennyskelpoinen siltä osin kun se liittyy liiketoimintakauppoihin.

Myyntisaamisten ja muiden saamisten yhteenlaskettu käypä arvo on 0,0 miljoonaa euroa eikä siihen liity olennaista arvonalentumisriskiä.

Konserni on kirjannut yhteensä 0,0 miljoonan euron edestä transaktioon liittyvästä varainsiirtoverosta aiheutuvaa kuluja sekä palkkioita liittyen neuvonta-, arvonmääritys- tms. palveluihin. Palkkiot sisältyvät konsernituloslaskelmaan liiketoiminnan muut kulut -erään.

Hankintoihin liittyen vuonna 2017 on kirjattu liikevaihtoa 2,6 miljoonaa euroa ja voittoa 0,2 miljoonaa euroa. Johdon arvion mukaan konsernin liikevaihto olisi vuonna 2017 ollut 690,6 miljoonaa euroa ja voittoa 7,3 miljoonaa euroa, jos kyseiset muut liiketoimintojen hankinnat olisi yhdistelty konsernitilinpäätökseen 1.1.2017 alkaen.

4. LIIKEVAIHDON JAKAUTUMINEN

Konsernin liikevaihto on jaettu asiakastyypin perusteella. Konsernilla ei ole asiakkaita, joiden liikevaihto olisi vähintään 10 prosenttia konsernin liikevaihdosta. Terveystalo tarjoaa varsinaisia terveydenhuollon palveluitaan ja avohoidon palveluja kolmelle eri asiakasryhmälle: yksityisasiakkaille, yksityisasiakkaille ja julkisen sektorin asiakkaille.

Yrityisasiakkaat ovat Terveystalon suurin asiakasryhmä. Terveystalon yrityisasiakkaat käsittävät yhtiön työterveysasiakkaat lukuun ottamatta kunnallisia työterveysasiakkaita. Yhtiö tarjoaa lakisääteisiä työterveyspalveluja ja muita työterveys- ja työhyvinvointipalveluja kaiken kokoisille yritysasiakkaille. Terveystalo on Suomen suurin työterveyspalvelujen tarjoaja liikevaihdon ja työterveyshuollon loppukäyttäjien määrän perusteella. Terveystalo tarjoaa työterveydenhuollon palveluja yli 23 000 yritykselle.

Yksityisasiakkaat ovat Terveystalon toiseksi suurin asiakasryhmä. Yksityisasiakkaisiin kuuluu yksityishenkilöitä ja perheitä. Yhtiön vahva brändi, vaivatonta pääsy palveluihin ilman pitkiä odotusaikoja, johtava yksityishenkilöille, perheille ja eläkeläisille suunnattu palvelutarjonta ja henkilökohtaiset digitaaliset palvelut tuovat Terveystalolle kilpailuedun julkiseen terveydenhuoltoon nähden ja kannustavat asiakkaita investoimaan omaan terveyteensä. Yksityisasiakkaiden palvelut maksoo joko asiakas itse tai vakuutusyhtiö.

Terveystalon julkisen sektorin asiakasryhmään kuuluu suomalaisia julkisen sektorin organisaatioita, kuten kuntia, kuntayhtymiä, sairaanhoitopiirejä sekä kunnallisia työterveysasiakkaita. Terveystalon laaja toimipaikkaverkosto, digitaalinen tarjonta, hyvä maine ja tunnettu brändi sekä terveydenhuoltopalvelujen koko hoitoketjun laaja tuntemus ja kokemus tekevät Terveystalosta houkuttelevan kumppanin julkiselle sektorille. Julkisen sektorin asiakasryhmässä Terveystalon palvelut rahoitetaan pääasiassa kuntien ja valtion budjeteista.

LIKEVAIHDON JAKAUTUMINEN

milj. euroa	1.1.-31.12.2018	1.1.-31.12.2017
Yrityisasiakkaat*	402,7	372,1
Yksityisasiakkaat	260,7	253,8
Julkisen sektorin asiakkaat*	81,2	63,6
Yhteensä	744,7	689,5

* Vuoden 2017 asiakkaiden myyntejä on tarkistettu vastaamaan nykyisin käytössä olevaa määritelmää. Muutoksilla on vähäinen vaikutus yritys- ja julkisasiakkaiden aiemmin raportoituihin lukuihin.

TASE-ERÄT

milj. euroa	1.1.-31.12.2018	1.1.-31.12.2017
Saamiset, sisältäen myynti- ja muut saamiset	80,5	65,0
Sopimukseen perustuvat velat	1,8	1,2

5. LIKETOIMINNAN MUUT TUOTOT

milj. euroa	1.1.-31.12.2018	1.1.-31.12.2017
Vuokratuotot	0,5	0,6
Aineellisten käyttöomaisuushyödykkeiden myyntivoitto	1,5	0,2
Tytäryhtiöosakkeiden myyntivoitto	14,6	-
Muut erät	1,6	1,3
Yhteensä	18,2	2,1

6. MATERIAALIT JA PALVELUT

milj. euroa	1.1.-31.12.2018	1.1.-31.12.2017
Materiaalien ostot	-28,4	-27,8
Varaston muutos	-0,2	-0,0
Ulkopuoliset palvelut	-322,7	-296,5
Yhteensä	-351,3	-324,3

7. TYÖSUHDE-ETUUKSISTA AIHEUTUVAT KULUT

milj. euroa	1.1.-31.12.2018	1.1.-31.12.2017
Palkat ja palkkiot	-163,2	-155,2
Osakeperusteiset maksut, henkilöstöanti	-0,2	-0,2
Eläkekulut - maksupohjaiset järjestelyt	-27,9	-28,1
Muut henkilösivukulut	-5,9	-5,9
Yhteensä	-197,1	-189,5
Henkilöstön lukumäärä tilikauden lopussa	6 018	4 265

8. POISTOT JA ARVONALENTUMISET

milj. euroa	1.1.-31.12.2018	1.1.-31.12.2017
Poistot hyödykeryhmittäin		
Aineettomat hyödykkeet		
Tavaramerkit	-4,1	-4,2
Asiakkuudet	-10,8	-10,4
Muut aineettomat hyödykkeet	-5,0	-5,1
Yhteensä	-19,9	-19,8

Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet		
Rakennukset	-2,5	-3,6
Koneet ja kalusto	-13,4	-12,0
Toimitilojen peruseräparannukset	-4,7	-3,4
Muut aineelliset hyödykkeet	-0,6	-0,4
Yhteensä	-21,1	-19,4

Sijoituskiinteistöt	-0,0	-0,0
Poistot yhteensä	-41,0	-39,2

Arvonaleentumiset hyödykeryhmittäin		
Muut aineettomat hyödykkeet	-	-0,4
Maa- ja vesialueet	-0,0	-
Rakennukset	-0,1	-0,2
Muut aineelliset hyödykkeet	-0,0	-0,0
Koneet ja kalusto	-	-0,0
Myytavissä olevat rahoitusvarat	-	-0,2
Arvonaleentumiset yhteensä	-0,1	-0,8
Poistot ja arvonaleentumiset yhteensä	-41,1	-40,0

9. LIIKETOIMINNAN MUUT KULUT

LIIKETOIMINNAN MUIDEN KULUJEN ERITTELY

milj. euroa	1.1.-31.12.2018	1.1.-31.12.2017
Hankitut ulkopuoliset palvelut	-3,8	-7,1
Toimitilojen ja kaluston käyttö- ja huoltokulut	-14,9	-15,9
Tieto- ja viestintäteknologiakulut	-16,2	-19,4
Muut henkilöstökulut	-3,9	-5,1
Vuokrat	-34,3	-32,9
Matkakulut	-3,5	-3,1
Markkinointi ja viestintä	-7,1	-8,9
Yrityshankitakulut	-6,5	-3,6
Muut kulut	-7,7	-13,6
Yhteensä	-97,9	-109,6

TILINTARKASTAJAN PALKKIOT

tuhatta euroa	1.1.-31.12.2018	1.1.-31.12.2017
Tilintarkastus ja tilintarkastajan lausunnot		
Tilintarkastus, KPMG	-159,4	-229,1
Tilintarkastus, muut toimistot	-	-6,6
Tilintarkastajan lausunnot, KPMG	-17,7	-89,0
Yhteensä	-177,1	-324,7
Muut kuin tilintarkastuspalvelut		
Varmennuspalvelut, KPMG	-1,6	-92,6
Veropalvelut, KPMG	-32,8	-3,7
Muut palvelut, KPMG	-213,9	-516,6
Yhteensä	-248,3	-612,9
Tilintarkastajan palkkiot yhteensä	-425,4	-937,6

10. RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT

milj. euroa	1.1.-31.12.2018	1.1.-31.12.2017
Korkotuotot lainoista ja muista saamisista	0,3	0,1
Osinkotuotot	0,0	0,0
Rahoitustuotot yhteensä	0,3	0,1
Korkokulut pankkilainoista	-6,5	-12,4
Korkokulut rahoitusleasingsopimuksista	-1,2	-1,8
Korkojohdannaisten käyvän arvon muutos, ei suojauslaskennassa	-0,9	-
Muut rahoituskulut	-0,9	-10,0
Rahoituskulut yhteensä	-9,5	-24,2
Rahoitustuotot ja -kulut yhteensä	-9,2	-24,1

Rahoitustuottoihin ja -kuluihin ei sisälly olennaisia valuuttakurssivoittoja tai -tappioita, eikä konsernin tuloslaskelmassa ole muita valuuttakurssieria.

11. VEROT

11.1 TULOVEROT

TULOVEROT TULOSLASKELMASSA

milj. euroa	1.1.-31.12.2018	1.1.-31.12.2017
Tilikauden verotettavaan tuloon perustuva vero	-0,1	-0,6
Edellisten tilikausien verot	-0,0	-0,0
Laskennalliset verot	0,7	3,9
Tuloverot yhteensä	0,5	3,3

Laskennalliset verot lasketaan väliaikaisista eroista käyttäen 20 % verokantaa.

KONSERNIN VEROKANNAN TÄSMÄYTYS SUOMEN VEROKANTAAN

milj. euroa	1.1.-31.12.2018	1.1.-31.12.2017
Tulos ennen veroja	68,2	3,9
Verot laskettuna kotimaan verokannalla	-13,6	-0,8
Ulkomaisten tytäryritysten poikkeavat verokannat	0,1	0,1
Verovapaat tulot	1,9	0,1
Vähennyskelvottomat kulut	-0,0	-0,3
Osuus osakkuusyritysten tuloksesta	0,4	-0,0
Verotarkastuksen valmistumisen johdosta vahvistetuista tappioista kirjattujen laskennallisten verosaamisten käyttö	11,9	-
Aiemmin kirjaamattomien verotuksellisten tappioiden käyttö	-	4,4
Verot aikaisemmilta tilikausilta	-0,0	-0,0
Muut	-0,1	-0,1
Verot tuloslaskelmassa	0,5	3,3

11.2 LASKENNALLISET VEROSAAMISET JA -VELAT

Vuoden 2018 aikana

LASKENNALLISET VEROSAAMISET:

milj. euroa	1.1.2018	Kirjattu tuloslaskelmaan	Liiketoimintojen yhdistäminen	31.12.2018
Varaukset	0,9	-0,3	1,1	1,6
Vahvistetut tappiot	4,8	-2,5	-	2,3
Rahoitusleasingsopimukset	0,5	-0,0	-	0,5
Korkojohdannaiset	-	0,2	-	0,2
Muut väliaikaiset erot	1,2	-0,0	0,0	1,2
Yhteensä	7,4	-2,7	1,1	5,8

LASKENNALLISET VEROVELAT:

milj. euroa	1.1.2018	Kirjattu tuloslaskelmaan	Liiketoimintojen yhdistäminen	31.12.2018
Liikearvopoistojen peruutus	2,2	0,2	-	2,3
Aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden arvostaminen käypään arvoon hankinnassa	21,1	-3,4	13,4	31,1
Kertyneet poistoerot	0,3	-0,1	-	0,2
Lainannostokulujen jaksottaminen	0,3	-0,1	-	0,3
Muut väliaikaiset erot	0,2	0,0	-	0,2
Yhteensä	24,1	-3,4	13,4	34,1

Käyttämättömistä verotuksellisista tappioista kirjataan laskennallisia verosaamia siihen määrään asti kuin verohyödyn saaminen verotettavan tulon perusteella on todennäköistä. Käyttämättömien tappioiden määrä on konsernissa yhteensä 11,4 (89,0) miljoonaa euroa. Laskennalliset verosaamiset on kirjattu täysimääräisesti käyttämättömistä tappioista verotarkastuksen valmistumisen johdosta. Vuonna 2017 laskennallista verosaamista ei oltu kirjattu vahvistetuista tappioista 65,1 miljoonan euron osalta. Tappiosta 3,1 miljoonaa euroa vanhenee vuonna

2021, 0,9 miljoonaa euroa vanhenee vuonna 2022, 2,3 miljoonaa euroa vanhenee vuonna 2023, 0,1 miljoonaa euroa vanhenee vuonna 2024, 2,4 miljoonaa euroa vanhenee vuonna 2025, 2,4 miljoonaa euroa vanhenee vuonna 2026 ja 0,2 miljoonaa euroa vanhenee vuonna 2027. Konsernin verorasitus saattaa kasvaa verolainsäädännön tai sen soveltamista koskevien muutosten taikka tulevien verotarkastusten seurauksena, eivätkä konsernin yhtiöt välttämättä pysty hyödyntämään kaikkia verotuksellisia tappioitaan.

Vuoden 2017 aikana**LASKENNALLISET VEROSAAMISET:**

milj. euroa	1.1.2017	Kirjattu tuloslaskelmaan	Liiketoimintojen yhdistäminen	31.12.2017
Varaukset	0,8	0,1	-	0,9
Vahvistetut tappiot	3,8	0,9	-	4,8
Rahoitusleasingsopimukset	0,6	-0,1	0,1	0,5
Muut väliaikaiset erot	0,8	0,1	0,4	1,2
Yhteensä	6,0	1,0	0,4	7,4

LASKENNALLISET VEROVELAT:

milj. euroa	1.1.2017	Kirjattu tuloslaskelmaan	Liiketoimintojen yhdistäminen	31.12.2017
Liikearvopoistojen peruutus	2,0	0,1	-	2,2
Aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden arvostaminen käypään arvoon hankinnassa	22,2	-2,9	1,9	21,1
Kertyneet poistoerot	0,3	-0,0	-	0,3
Lainannostokulujen jaksottaminen	0,4	-0,1	-	0,3
Muut väliaikaiset erot	0,1	-0,1	0,2	0,2
Yhteensä	25,0	-2,9	2,0	24,1

12. OSAKEKOHTAINEN TULOS

	1.1.-31.12.2018	1.1.-31.12.2017
Emoyhtiön omistajille kuuluva tilikauden tulos, milj. euroa	68,7	7,2
Osakkeiden painotettu keskimääräinen lukumäärä, 1 000 kpl*	127 769	116 485
Laimennettu osakkeiden painotettu keskimääräinen lukumäärä, 1 000 kpl*	127 769	116 485
Emoyhtiön omistajille kuuluvasta tuloksesta laskettu laimentamaton osakekohtainen tulos, euroa	0,54	0,06
Emoyhtiön omistajille kuuluvasta tuloksesta laskettu laimennusvaikutuksella oikaistu osakekohtainen tulos, euroa	0,54	0,06

* Vertailukauden painotetussa keskimääräisessä osakemäärässä on huomioitu osakkeiden yhdistämisen ja osakesplitin vaikutus.

13. AINEELLISET KÄYTTÖMAISUUSHYÖDYKKEET**13.1 AINEELLISTEN KÄYTTÖMAISUUSHYÖDYKKEIDEN KIRJANPITOARVOT**

milj. euroa	Maa- ja vesialueet	Rakennukset ja rakennelmat	Koneet ja kalusto	Toimitilojen perusparannukset	Muut aineelliset hyödykkeet ja ennakkomaksut	Yhteensä
Hankintameno 1.1.2018	1,9	39,8	83,5	33,4	4,4	163,0
Liiketoimintojen yhdistäminen	-	0,1	3,1	0,6	0,0	3,8
Lisäykset	-	1,1	14,7	3,0	0,7	19,5
Vähennykset	-1,9	-7,8	-0,7	-0,1	-	-10,5
Uudelleen luokittelut ja siirrot erien välillä	-	-	0,3	1,1	-1,4	0,0
Hankintameno 31.12.2018	0,1	33,2	100,8	38,0	3,7	175,8
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 1.1.2018	-	-12,6	-48,0	-9,2	-1,1	-70,9
Poistot	-	-2,5	-13,4	-4,7	-0,6	-21,1
Arvonalentumiset	-0,0	-0,1	-	-	-0,0	-0,1
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 31.12.2018	-	-15,2	-61,3	-13,9	-1,6	-92,1
Kirjanpitoarvo 1.1.2018	1,9	27,1	35,5	24,2	3,3	92,1
Kirjanpitoarvo 31.12.2018	0,0	18,0	39,5	24,1	2,1	83,6

Tilinpäätöshetkellä erä muut aineelliset hyödykkeet ja ennakkomaksut sisältää ennakkomaksuja yhteensä 0,8 milj. euroa.

milj. euroa	Maa- ja vesialueet	Rakennukset ja rakennelmat	Koneet ja kalusto	Toimitilojen perusparannukset	Muut aineelliset hyödykkeet ja ennakkomaksut	Yhteensä
Hankintameno 1.1.2017	0,1	35,2	62,8	15,7	3,0	116,8
Liiketoimintojen yhdistäminen	1,9	9,8	5,7	6,4	-	23,7
Lisäykset	-	0,8	16,3	5,7	1,4	24,2
Vähennykset	-0,0	-0,0	-1,3	-0,6	-0,0	-2,0
Uudelleenluokittelut ja siirrot erien välillä	-	-6,0	-	6,3	-	0,3
Hankintameno 31.12.2017	1,9	39,8	83,5	33,4	4,4	163,0
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 1.1.2017	-	-8,9	-35,9	-5,8	-0,7	-51,3
Poistot	-	-3,6	-12,0	-3,4	-0,4	-19,4
Arvonalentumiset	-	-0,2	-0,0	-	-0,0	-0,2
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 31.12.2017	-	-12,6	-48,0	-9,2	-1,1	-70,9
Kirjanpitoarvo 1.1.2017	0,1	26,4	26,9	9,8	2,3	65,5
Kirjanpitoarvo 31.12.2017	1,9	27,1	35,5	24,2	3,3	92,0

Tilinpäätöshetkellä erä muut aineelliset hyödykkeet ja ennakkomaksut sisältää ennakkomaksuja yhteensä 2,2 milj.euroa.

13.2 RAHOITUSLEASINGSOPIMUKSET

Aineellisiin käyttöomaisuushyödykkeisiin sisältyy rahoitusleasingsopimuksilla hankittua omaisuutta seuraavasti:

milj. euroa	Rakennukset ja rakennelmat	Koneet ja kalusto	Muut aineelliset hyödykkeet	Yhteensä
Hankintameno 1.1.2018	28,7	17,8	2,1	48,6
Liiketoimintojen yhdistäminen	0,1	0,5	-	0,6
Lisäykset	1,1	0,1	0,7	1,9
Uudelleenluokittelut	-	-0,1	-	-0,1
Hankintameno 31.12.2018	29,9	18,3	2,8	51,0
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 1.1.2018	-10,6	-15,6	-1,0	-27,3
Poistot	-2,3	-1,1	-0,6	-4,0
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 31.12.2018	-12,9	-16,7	-1,6	-31,3
Kirjanpitoarvo 1.1.2018	18,1	2,2	1,1	21,3
Kirjanpitoarvo 31.12.2018	17,0	1,6	1,2	19,7

milj. euroa	Rakennukset ja rakennelmat	Koneet ja kalusto	Muut aineelliset hyödykkeet	Yhteensä
Hankintameno 1.1.2017	32,7	16,4	1,1	50,1
Liiketoimintojen yhdistäminen	1,6	3,5	-	5,1
Lisäykset	0,7	0,4	1,0	2,2
Vähennykset	-0,0	-0,8	-	-0,8
Uudelleenluokittelut	-6,3	-1,7	-	-8,0
Hankintameno 31.12.2017	28,7	17,8	2,1	48,6
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 1.1.2017	-7,4	-13,1	-0,7	-21,2
Poistot	-3,2	-2,5	-0,4	-6,1
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 31.12.2017	-10,6	-15,6	-1,0	-27,3
Kirjanpitoarvo 1.1.2017	25,3	3,2	0,4	28,9
Kirjanpitoarvo 31.12.2017	18,1	2,2	1,1	21,3

Konsernilla on rahoitusleasingsopimuksina käsiteltäviä sopimuksia usean eri tahon kanssa. Vuokramaksut määräytyvät pääsääntöisesti sopimushetken korkotason mukaan. Osaan sopimuksista liittyy osto-optio. Vuokrausjärjestelyihin ei liity osinkoihin, lisävelanottoon tai uusiin vuokrasopimuksiin liittyviä rajoituksia.

14. AINEETTOMAT HYÖDYKKEET

14.1 AINEETTOMIEN HYÖDYKKEIDEN KIRJANPITOARVOT

milj. euroa	Liikearvo	Asiakkuudet	Tavaramerkit	Muut aineettomat hyödykkeet ja ennakkomaksut	Yhteensä
Hankintameno 1.1.2018	651,3	83,8	82,9	30,0	848,0
Liiketoimintojen yhdistäminen	185,4	65,7	-	2,3	253,4
Lisäykset	-	-	-	10,3	10,3
Uudelleen luokitellut ja siirrot erien välillä	-	-	-	-0,0	-0,0
Hankintameno 31.12.2018	836,7	149,5	82,9	42,7	1 111,7
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 1.1.2018	-68,0	-51,3	-16,9	-19,3	-155,5
Poistot	-	-10,8	-4,1	-5,0	-19,9
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 31.12.2018	-68,0	-62,1	-21,0	-24,4	-175,4
Kirjanpitoarvo 1.1.2018	583,3	32,5	66,0	10,7	692,5
Kirjanpitoarvo 31.12.2018	768,7	87,4	61,9	18,4	936,4

Tilinpäätöshetkellä erä muut aineettomat hyödykkeet ja ennakkomaksut sisältää ennakkomaksuja yhteensä 6,8 miljoonaa euroa.

milj. euroa	Liikearvo	Asiakkuudet	Tavaramerkit	Muut aineettomat hyödykkeet ja ennakkomaksut	Yhteensä
Hankintameno 1.1.2017	517,1	74,5	83,0	23,7	698,4
Liiketoimintojen yhdistäminen	134,1	9,3	-	1,5	145,0
Lisäykset	-	-	-	5,1	5,1
Vähennykset	-	-	-0,1	-0,3	-0,5
Hankintameno 31.12.2017	651,3	83,8	82,9	30,0	848,0
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 1.1.2017	-68,0	-40,9	-12,7	-13,8	-135,3
Poistot	-	-10,4	-4,2	-5,1	-19,8
Arvonalentumiset	-	-	-	-0,4	-0,4
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 31.12.2017	-68,0	-51,3	-16,9	-19,3	-155,5
Kirjanpitoarvo 1.1.2017	449,1	33,6	70,3	10,0	563,0
Kirjanpitoarvo 31.12.2017	583,3	32,5	66,0	10,7	692,5

Tilinpäätöshetkellä erä muut aineettomat hyödykkeet ja ennakkomaksut sisältää ennakkomaksuja yhteensä 2,1 miljoonaa euroa.

14.2 KEHITTÄMISMENOT

Muihin aineettomiin hyödykkeisiin sisältyy kehittämismenoja seuraavasti:

milj. euroa		
Hankintameno 1.1.2018		1,4
Lisäykset		1,2
Vähennykset		-
Hankintameno 31.12.2018		2,6
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 1.1.2018		-1,1
Poistot		-0,2
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 31.12.2018		-1,3
Kirjanpitoarvo 1.1.2018		0,3
Kirjanpitoarvo 31.12.2018		1,3

milj. euroa		
Hankintameno 1.1.2017		1,2
Lisäykset		0,2
Vähennykset		-0,0
Hankintameno 31.12.2017		1,4
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 1.1.2017		-0,8
Poistot		-0,3
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 31.12.2017		-1,1
Kirjanpitoarvo 1.1.2017		0,4
Kirjanpitoarvo 31.12.2017		0,3

15. LIIKEARVOA SISÄLTÄVIEN RAHAVIRTAA TUOTTAVIEN YKSIKÖIDEN ARVONALENTUMISTESTAUS

Liikearvosta ei kirjata poistoja, vaan se testataan arvonalentumisen varalta vähintään kerran vuodessa.

Yrityshankinnoista syntynyt liikearvo on kohdistettu alla olevan taulukon mukaisille rahavirtaa tuottaville yksiköille. Alueet muodostuvat yksiköistä, joilla on oma budjetti ja tuloseuranta, mutta ne käyttävät yhteisiä resursseja ja ovat keskitetysti johdettuja. Attendon hankinnasta syntynyt alustava liikearvo on esitetty erillään.

milj. euroa	31.12.2018 Liikearvo	%	milj. euroa	31.12.2017 Liikearvo	%
Attendo	178,7	23,3 %	Attendo		
Helsingin keskusta	97,5	12,7 %	Helsingin keskusta	96,6	16,6 %
Itä-Suomi	76,2	9,9 %	Itä-Suomi	76,2	13,1 %
Keski-Suomi	97,2	12,6 %	Keski-Suomi	93,3	16,0 %
Länsi-Suomi	122,6	15,9 %	Länsi-Suomi	122,3	21,0 %
Pohjois-Suomi	69,2	9,0 %	Pohjois-Suomi	69,2	11,9 %
Pääkaupunkiseutu ja Uusimaa	127,3	16,6 %	Pääkaupunkiseutu ja Uusimaa	125,8	21,6 %
Yhteensä	768,7	100,0 %	Yhteensä	583,3	100,0 %

Testattavia alueita oli vuonna 2018 yhteensä kuusi, kun niitä tilikaudella 2017 oli viisi. Uuden aluejaon myötä vanhojen alueiden liikearvot kohdistettiin uusille alueille maantieteellisen jaon sekä alueiden toteutuneen myynnin perusteella.

Rahavirtaa tuottavien yksiköiden kerrytettävissä olevat rahamäärät perustuvat käyttöarvolaskelmiin, jotka on laadittu käyttäen diskontattuja rahavirtaennusteita. Laskelmissa käytetyt keskeiset oletukset ovat diskonttokorko, kannattavuuden kasvu sekä kasvu loppujaksolla. Ennusteet pohjautuvat johdon hyväksymiin taloudellisiin suunnitelmiin vuosille 2019–2023 sisältäen loppujakson kasvun.

LIIKEARVON TESTAUKSESSA KÄYTETYT KESKEISIMMÄT OLETUKSET:

Testattavan jakson pituus	5 vuotta
Kannattavuuden kasvu testattavan jakson aikana	10,18 %
Kasvu loppujaksolla	2,00 %
Diskonttokorko (Pre-tax WACC)	8,01 %
Diskonttokorko (Post-tax WACC)	6,83 %

Vuoden 2018 testauksessa kannattavuuden kasvun on oletettu olevan 10,18 prosenttia (2017: 9,36 prosenttia). Oletus perustuu oletettuun orgaaniseen kasvuun normaalissa markkinatilanteessa, yleiseen terveyspalveluiden markkinoiden kehitykseen sekä konsernijohtoon laatimaan pitkän aikavälin suunnitelmaan.

Ennustejakson jälkeiset rahavirrat on ekstrapoloitu käyttämällä tassaista 2,0 prosentin (2017: 2,0 prosentin) kasvutekijää, mikä vastaa Euroopan Keskuspankin tavoiteinflaatiotasoa.

Diskonttaus korkona laskelmissa on käytetty pääoman keskimääräistä kustannusta (Pre-tax WACC), jonka osatekijät ovat riskiton korko, riskipreemiot, toimialakohtainen beta, lainakustannus sekä toimialakohtainen oman ja vieraan pääoman suhde. Diskonttokorko (Pre-tax WACC) on vuoden 2018 testauksessa ollut 8,01 prosenttia (2017: 8,05 prosenttia).

Laadittujen testauslaskelmien perusteella liikearvoon ei kohdistu

alaskirjaustarvetta. Kaikkien rahavirtaa tuottavien yksiköiden kerrytettävissä olevat rahamäärät ylittivät niiden kirjanpitoarvot.

Herkkyyksianalyysi

Konserni on arvioinut liikearvon arvonalentumislaskelman herkkyyttä laskelmassa käytettyjen kriittisimpien olettamien muutosten vaikutuksen osalta. Konserni on testannut arvonalentumistestin herkkyyttä diskonttokoron, kannattavuuden kasvun sekä loppujakson kasvun osalta. Alla olevassa taulukossa on esitetty vaadittava muutos oletuksessa, jolla kerrytettävissä oleva rahamäärä alittaisi kirjanpitoarvon.

Muutos	
Diskonttaus korko (Pre-tax WACC)	
Helsingin keskusta	Kasvu yli 5,5 prosenttiyksikköä
Itä-Suomi	Kasvu yli 13,3 prosenttiyksikköä
Keski-Suomi	Kasvu yli 9,9 prosenttiyksikköä
Länsi-Suomi	Kasvu yli 3,4 prosenttiyksikköä
Pohjois-Suomi	Kasvu yli 10,2 prosenttiyksikköä
Pääkaupunkiseutu ja Uusimaa	Kasvu yli 8,5 prosenttiyksikköä

Kannattavuuden kasvu

Helsingin keskusta	Lasku yli 5,1 prosenttiyksikköä
Itä-Suomi	Lasku yli 8,7 prosenttiyksikköä
Keski-Suomi	Lasku yli 7,2 prosenttiyksikköä
Länsi-Suomi	Lasku yli 3,7 prosenttiyksikköä
Pohjois-Suomi	Lasku yli 7,1 prosenttiyksikköä
Pääkaupunkiseutu ja Uusimaa	Lasku yli 7,5 prosenttiyksikköä

Kasvu loppujaksolla

Helsingin keskusta	Lasku yli 5,8 prosenttiyksikköä
Itä-Suomi	Lasku yli 18,5 prosenttiyksikköä
Keski-Suomi	Lasku yli 12,1 prosenttiyksikköä
Länsi-Suomi	Lasku yli 3,4 prosenttiyksikköä
Pohjois-Suomi	Lasku yli 12,6 prosenttiyksikköä
Pääkaupunkiseutu ja Uusimaa	Lasku yli 10,0 prosenttiyksikköä

Arvioitaessa kassavirtaa tuottavien yksiköiden kerrytettävissä olevaa rahamäärää, edellä esitetty huomioiden, johdon arvion mukaan minään käytetyn keskeisen muuttujan jokseenkin mahdollinen muutos ei johtaisi tilanteeseen, jossa yksiköiden kerrytettävissä olevat rahamäärät alittaisivat niiden kirjanpitoarvon.

16. SIIJOITUSKIINTEISTÖT

SIIJOITUSKIINTEISTÖJEN KIRJANPITOARVO

milj. euroa	1.1.–31.12.2018	1.1.–31.12.2017
Kirjanpitoarvo tilikauden alussa	0,6	0,6
Vähennykset	-	-
Tilikauden poisto	-0,0	-0,0
Kirjanpitoarvo tilikauden lopussa	0,6	0,6

TUOTOT JA KULUT SIIJOITUSKIINTEISTÖISTÄ

milj. euroa	1.1.–31.12.2018	1.1.–31.12.2017
Vuokratuotot sijoituskiinteistöistä	0,1	0,1
Sijoituskiinteistöjen hoitokulut	-0,0	-0,0
Yhteensä	0,1	0,1

Sijoituskiinteistöjen tuotot on ilmoitettu konsernin omistussuosuiden mukaisina. Sijoituskiinteistöihin ei liity muita sopimukseen perustuvia velvoitteita.

SIIJOITUSKIINTEISTÖJEN KÄYVÄT ARVOT

Sijoituskiinteistöosake	m ²	Arvo per m ² , tuhatta euroa	Arvo yhteensä, tuhatta euroa
Koy Jyväskylän Väinönkatu 30	1 348	0,4–0,5	556–679

Kiinteistö Oy Jyväskylän Väinönkadun arvo on laskettu konsernin omistussuosuiden (16,81 %) mukaisesti.

17. OSUDET OSAKKUUSYHTIÖISSÄ

Terveystalolla on seuraavat osakkuusyhtiöt, jotka käsitellään pääomaosuusmenetelmällä.

Osakkuusyhtiöt	Kotimaa	Omistus- osuus	Äänivalta
Medix Laboratoriot Oy	Suomi	25,0 %	25,0 %
Etsimo Healthcare Oy	Suomi	21,7 %	21,7 %
Terveystalon Tuottajat Oy	Suomi	0,1 %	49,0 %

YHDISTETTY TALOUDELLISET TIEDOT OSAKKUUSYHTIÖISTÄ

milj. euroa	2018	2017
Kirjanpitoarvo	2,4	0,3
Konsernin osuus laajasta tuloksesta	1,9	-0,2

18. OSAKEPERUSTEISET MAKSUT

Terveystalo Oy:n hallitus on päättänyt uuden osakepohjaisen kannustinjärjestelmän perustamisesta konsernin avainhenkilöille. Järjestelmän tarkoituksena on yhdistää omistajien ja avainhenkilöiden tavoitteet yhtiön arvonnostamiseksi pitkällä aikavälillä sekä sitouttaa avainhenkilöt yhtiöön ja tarjota heille kilpailukykyinen yhtiön osakkeiden ansaintaan ja kertymiseen perustuva palkkiojärjestelmä.

Osakepalkkiojärjestelmässä on kolme ansaintajaksaa, kalenterivuodet 2018, 2019 ja 2020. Hallitus päättää järjestelmän ansaintakriteerit ja kullekin kriteerille asetettavat tavoitteet kunkin ansaintajakson alussa. Ensimmäiselle ansaintajaksolle sovellettavat kriteerit ovat osakkeen kokonaistuotto ja Terveystalon kannattavuus. Palkkiojärjestelmän piirissä on ensimmäisellä ansaintajaksolla noin 80 avainhenkilöä mukaan lukien johtoryhmän jäsenet, ja sen perusteella suoritettavien osakepalkkioiden kokonaismäärä vastaa enintään noin 943 000 Terveystalo Oy:n osaketta.

Osakepalkkiojärjestelmän mahdolliset palkkiot maksetaan osittain Terveystalo Oy:n osakkeina ja osittain rahana noin kahden vuoden kuluttua ansaintajaksojen päättymisestä. Rahaosuudella pyritään kattamaan palkkiosta järjestelmään osallistuville henkilöille aiheutuvia veroja ja veronluonteisia maksuja. Mikäli osallistuja päättää työ- tai toimisuhteensa ennen palkkion maksamista, palkkiota ei pääsääntöisesti makseta.

Hallitus teki heinäkuun kokouksessaan päätöksen Terveystalo Oy:n osakkeiden hankkimisesta ja hallinnoimisesta Evli Awards Management Oy:n (EAM) kanssa kannustimiin liittyvien omien osakkeiden hankinnan rahoitusta koskevan osakeyhtiölain kohdan säännösten mukaisesti. Järjestelyssä EAM perusti EAM TTALO Holding Oy:n (Holding-yhtiö), joka hankkii Terveystalon rahoittamana sopimuksen mukaisesti osakkeita. Osakkeita käytetään osana Terveystalon osakepohjaista kannustinjärjestelmää sen ehtojen mukaisesti. Tilikaudella EAM TTALO Holding Oy hankki Terveystalon osakkeita 730 000 kappaletta 6,7 miljoonan euron arvosta.

Osakepalkkiojärjestelmästä ei aiheutunut kuluja tilikaudelle 2018.

Järjestely	2018
Myöntämispäivä	30.1.2018
Osakkeiden maksimimäärä, kpl	943 000
Osakkeiden käypä arvo myöntämishetkellä	6,87
Voimassaoloaika	31.12.2018
Arvioitu oikeuden syntymisajanjakso	3 vuotta
Ansaintakriteerit	Osakkeen kokonaistuotto ja yhtiön kannattavuus
Toteutus	Osakkeina ja rahana

Henkilöstöanti

Terveystalo Oy:n listautumisannin yhteydessä henkilöstölle tarjottiin mahdollisuus merkitä yhtiön osakkeita kymmenen prosenttia yleisö- ja instituutioannin merkintähintaa alhaisemmalla hinnalla. Yhtiön hallitus hyväksyi henkilöstöannissa tehdyt sitoumukset täysimääräisinä ja laski liikkeeseen 355 656 uutta osaketta yhtiön tai sen kokonaan omistamien tytäryhtiöiden Suomessa vakituisessa työsuhteessa merkintäaikana olleille työntekijöille ja yhtiön hallituksen jäsenille.

Osakkeen merkintähinta henkilöstöannissa oli 8,79 euroa. Merkitsijöiden maksama merkintähinta on kirjattu sijoitetun vapaan pääoman rahastoon ja merkitsijöille myönnetty alennus on jaksotettu kuluksi merkintäehtojen mukaiselle 180 päivän myynti- ja luovutusrajoitusajalle IFRS 2 mukaisesti. Työsuhde-etuuksista aiheutuviin kuluihin ja kertyneisiin voittovaroihin kirjattu määrä tilikaudella 2018 oli 187,8 tuhatta euroa (2017: 157,2 tuhatta euroa).

19. RAHOITUSVAROJEN JA -VELKOJEN KIRJANPITOARVOT JA KÄYVÄT ARVOT ARVOSTUSRYHMITTÄIN SEKÄ KÄYVÄN ARVON HIERARKIA

milj. euroa 31.12.2018	Liite	Käypään arvoon tulosvaikuttavasti kirjattavat rahoitusvarat ja -velat	Jaksotettuun hankintameno- arvostetut rahoitusvarat ja -velat	Kirjanpitoarvo	Käypä arvo	Käyvän arvon hierarkia
Rahoitusvarat						
Pitkäaikaiset						
Muut saamiset	22	-	0,0	0,0	0,0	Taso 2
Lyhytaikaiset						
Myyntisaamiset	22	-	80,5	80,5	80,5	Taso 2
Rahavarat	23	-	36,9	36,9	36,9	Taso 2
Rahoitusvarat yhteensä		-	117,4	117,4	117,4	
Rahoitusvelat						
Pitkäaikaiset						
Rahalaitoslainat	25	-	372,8	372,8	372,8	Taso 2
Osamaksuvelat	25	-	9,2	9,2	9,2	Taso 2
Rahoitusleasingvelat	25	-	18,3	18,3	18,3	Taso 2
Lisäkauppahintavelat		-	1,1	1,1	1,1	Taso 3
Lyhytaikaiset						
Rahalaitoslainat	25	-	41,5	41,5	41,5	Taso 2
Osamaksuvelat	25	-	4,4	4,4	4,4	Taso 2
Rahoitusleasingvelat	25	-	3,9	3,9	3,9	Taso 2
Ostovelat	26	-	33,2	33,2	33,2	Taso 2
Lisäkauppahintavelat		-	0,9	0,9	0,9	Taso 3
Korkojohdannaiset	26	0,9	-	0,9	0,9	Taso 2
Rahoitusvelat yhteensä		0,9	485,3	486,2	486,2	

milj. euroa 31.12.2017	Liite	Käypään arvoon tulosvaikuttavasti kirjattavat rahoitusvarat ja -velat	Jaksotettuun hankintameno- arvostetut rahoitusvarat ja -velat	Kirjanpitoarvo	Käypä arvo	Käyvän arvon hierarkia
Rahoitusvarat						
Pitkäaikaiset						
Muut saamiset	22	-	0,0	0,0	0,0	Taso 2
Lyhytaikaiset						
Myyntisaamiset	22	-	65,0	65,0	65,0	Taso 2
Rahavarat	23	-	33,0	33,0	33,0	Taso 2
Rahoitusvarat yhteensä		-	98,0	98,0	98,0	
Rahoitusvelat						
Pitkäaikaiset						
Rahalaitoslainat	25	-	243,9	243,9	243,9	Taso 2
Osamaksuvelat	25	-	6,2	6,2	6,2	Taso 2
Rahoitusleasingvelat	25	-	20,1	20,1	20,1	Taso 2
Lisäkauppahintavelat		-	0,3	0,3	0,3	Taso 3
Lyhytaikaiset						
Rahalaitoslainat	25	-	12,3	12,3	12,3	Taso 2
Osamaksuvelat	25	-	3,1	3,1	3,1	Taso 2
Rahoitusleasingvelat	25	-	3,8	3,8	3,8	Taso 2
Ostovelat	26	-	27,0	27,0	27,0	Taso 2
Lisäkauppahintavelat		-	0,5	0,5	0,5	Taso 3
Rahoitusvelat yhteensä		-	317,2	317,2	317,2	

Täsmäytyslaskelma tason 3 mukaan käypään arvoon arvostetuista rahoitusvaroista ja -veloista

LISÄKAUPPAHINTAVELAT

milj. euroa	2018	2017
Kirjanpitoarvo 1.1	0,8	0,6
Lisäykset	1,7	0,4
Vähennykset	-0,1	-
Tulosvaikutteisiksi siirretyt voitot ja tappiot	-0,5	-0,2
Kirjanpitoarvo 31.12	2,0	0,8

20. RAHOITUSRISKIT

20.1 RAHOITUSRISKIEN HALLINTA

Konserni altistuu normaalissa liiketoiminnassaan useille rahoitusriskeille. Konsernin riskienhallinnan tavoitteena on minimoida rahoitusmarkkinoiden muutosten haitalliset vaikutukset konsernin tulokseen sekä arvostukseen. Konsernin pääasialliset rahoitusriskit ovat korkoriski, luottoriski ja maksuvalmiusriski. Konsernin riskienhallinnan yleiset periaatteet hyväksyy hallitus ja niiden käytännön toteuttamisesta vastaa konsernin taloushallinto. Konsernin taloushallinto tunnistaa ja arvioi riskit ja hankkii tarvittavat instrumentit riskeiltä suojautumiseen.

20.2 KORKORISKI

Konsernin korkoriski aiheutuu sen rahalaitoslainoista, jotka ovat vaihtuvakorkoisia. Keskimääräinen markkinakorko rahalaitoslainoille konsernissa tilikaudella 2018 on ollut 2,1 prosenttia (2017: 3,4 prosenttia). Keskimääräisen korkoprosentin nousu yhdellä prosenttiyksiköllä olisi kasvattanut konsernin korkokuluja tilikaudella 2018 yhteensä 1,9 miljoonaa euroa (2017: 3,3 miljoonaa euroa).

Konserni ei sovelle IFRS 9 mukaista suojauslaskentaa. Tilinpäätöshetkellä konsernin tytäryhtiöllä on avoinna euromääräisiä korkojohdannaisia seuraavasti

- Koronvaihtosopimuksia, joiden perusteella konserni maksaa kiinteää 0,49 ja 0,51 prosentin korkoa sekä saa vaihtuvaa korkoa yhteensä 50,0 ja 25,0 miljoonan euron lainapäämille
- Korkolattiasopimuksia, joilla on asetettu korkolattia 0,00 prosenttiin 50,0 ja 25,0 miljoonan euron lainapäämille.

20.3 LUOTTORISKI

Konsernin rahavirrasta suuri osa tulee erilaisten vakiintuneiden instituutioiden, julkisen sektorin ja yritysten maksuina, joilla on asianmukainen luottohistoria. Yrityksen myyntisaamisiin sisältyy kuitenkin luottoriski. Luottoriskiä hallinnoidaan pääasiallisesti tarkistamalla ja seuraamalla asiakkaan luottohistoriaa säännöllisesti sekä tekemällä yhteistyötä perintäyritysten kanssa. Lisäksi merkittävä osa konsernin asiakkaista on yksityishenkilöitä, joiden maksu tapahtuu pääasiassa samanaikaisesti palvelua luovutettaessa.

Konsernilla ei ole merkittäviä asiakaskohtaisia myyntisaamiskeskitymiä, vaan luottoriski on hajaantunut. Luottoriskiä seurataan myyntisaamisten määrän, ikäjakautuksen ja kiertonopeuden kehityksellä. Luottoriskiä seurataan myös asiakkaittain.

Konsernin luottoriskin enimmäismäärä vastaa rahoitusvarojen kirjanpitoarvoa tilikauden lopussa. Myyntisaamisten ikäjakautus on esitetty liitetiedossa 21 Myyntisaamiset ja muut saamiset.

MAKSUVALMIUSRISKIN MATURITEETTIANALYYSI

31.12.2018 milj. euroa	Kirjanpitoarvo	Rahavirta	1 vuosi	1-2 vuotta	2-5 vuotta	Yli 5 vuotta
Rahalaitoslainat	414,3	439,5	48,4	47,7	343,5	-
Rahoitusleasingvelat	22,3	26,3	4,9	3,6	8,2	9,5
Osamaksuvelat	13,6	14,1	4,3	3,4	5,3	1,1
Ostovelat	33,2	33,2	33,2	-	-	-
Korkojohdannaiset	0,9	1,5	0,4	0,4	0,8	-
Yhteensä	484,3	514,7	91,2	55,1	357,7	10,6

31.12.2017 milj. euroa	Kirjanpitoarvo	Rahavirta	1 vuosi	1-2 vuotta	2-5 vuotta	Yli 5 vuotta
Rahalaitoslainat	256,2	279,2	17,4	26,2	235,6	-
Rahoitusleasingvelat	23,9	29,4	4,9	4,3	8,7	11,5
Osamaksulainat	9,3	9,6	2,9	2,7	4,1	-
Ostovelat	27,0	27,0	27,0	-	-	-
Yhteensä	316,4	345,2	52,2	33,2	248,4	11,5

20.4 MAKSUVALMIUSRISKI

Konsernissa pyritään jatkuvasti arvioimaan ja seuraamaan liiketoiminnan vaatimaa rahoituksen määrää, jotta konsernilla olisi tarpeeksi likvidejä varoja toiminnan rahoittamiseksi, erääntyvien lainojen takaisinmaksuun sekä kasvustrategian mukaisten investointien ja yritysosojen toteuttamiseksi. Konsernin rahavarat koostuvat pankkitileillä olevista varoista, käteiskassoista, pankki- ja luottokorttisaamisista sekä raportointihetkellä matkalla olevista käteismaksusuorituksista.

Konserni hallinnoi maksuvalmiusriskiä seuraamalla käyttämättömien varojen määrää sekä ennustamalla kassavirtoja eteenpäin.

Konsernilla on käytössään luottolimiitti, josta tilinpäätöshetkellä 31.12.2018 oli nostamatta 38,0 miljoonaa euroa (2017: 48,0 miljoonaa euroa).

Alla oleva taulukko kuvaa sopimuksiin perustuvaa maturiteettianalyysiä. Luvut ovat diskonttaamattomia ja ne sisältävät sekä koron- että pääoman takaisinmaksut. Rahoitusleasingveloitteiden diskonttaamattomat rahavirrat eroavat taseeseen merkityistä määristä, koska taseeseen on merkitty diskontattu arvo. Vaihtuvien korkojen osalta analyysi on laadittu käyttäen tilinpäätöshetken korkotasoa

20.5 PÄÄOMAN HALLINTA

Konsernin pääoman hallinnan pyrkimyksenä on optimaalisen pääomarakenteen avulla tukea liiketoimintaa varmistamalla kilpailukykyiset toimintaedellytykset ja mahdollistaa strategian toteuttaminen.

Pääomarakenteeseen vaikutetaan operatiivisen kassavirran lisäksi mm. osakeantien kautta, velkarahoituksen lisäämisellä tai takaisinmaksulla, mahdollisilla pääomaerien välisillä konversioilla sekä myös operatiivisilla päätöksillä investoinneista ja kasvusta sekä mahdollisista omaisuuserien myynneistä velkojen vähentämiseksi.

Konsernin pääomarakenteen kehitystä seurataan mm. nettovelan

muutoksella, nettovelan ja käyttökatteen suhteella sekä kassavirran ja velanhoidon suhdeluvulla.

Konsernin nettovelkaantumisaste (gearing) oli 31.12.2018 80,8 prosenttia (2017: 56,1 prosenttia). Nettovelkaantumisastetta laskettaessa korollinen nettovelka on jaettu oman pääoman määrällä. Nettovelkoihin sisältyvät korolliset velat vähennettynä korollisilla saamisilla ja rahavaroilla. Konsernin korolliset velat olivat vuoden 2018 lopussa 450,1 miljoonaa euroa (2017: 289,4 miljoonaa euroa). Merkittävä osa korollisista veloista on rahalaitoslainoja.

21. MYNTISAAMISET JA MUUT SAAMISET

MYNTISAAMISTEN JA MUIDEN SAAMISTEN KIRJANPITOARVOT

milj. euroa	2018	2017
Pitkäaikaiset		
Lainasaamiset	0,0	0,0
Yhteensä	0,0	0,0
Lyhytaikaiset		
Myyntisaamiset	80,5	65,0
Muut saamiset	1,8	1,7
Siirtosaamiset	7,3	3,3
Yhteensä	89,6	70,0

ERITTELY SIIRTOSAAMISISTA

milj. euroa	2018	2017
Henkilöstöön liittyvät siirtyvät erät	0,3	0,2
Tilikauden verotettavaan tuloon perustuvat verosaamiset	0,5	0,4
Muut siirtosaamiset	6,4	2,6
Yhteensä	7,3	3,3

Konserni on kirjannut arvonalentumistappioita ja odotettuja luottotappioita myyntisaamisista yhteensä 0,8 miljoonaa euroa (2017: 0,9 miljoonaa euroa). Odotettujen luottotappioiden laskenta perustuu yksinkertaistettuun menettelyyn. Laskennassa käytetyt prosentit perustuvat historiatietoon toteutuneista luottotappioista ja siinä on otettu huomioon tarkasteluhetken taloudelliset olosuhteet sekä konsernin näkemys taloudellisista olosuhteista, jotka tulevat vaikuttamaan myyntisaamisten odotettavissa olevaan voimassaoloaikaan.

Konsernin näkemyksen mukaan myyntisaamisten tasearvo vastaa parhaiten sitä rahamäärää, joka on luottoriskin enimmäismäärä siinä tapauksessa, että sopimusosapuolet eivät pysty täyttämään myyntisaamisiin liittyviä veloitteitaan.

Muiden saamisten ja siirtosaamisten käypä arvo on tasearvo.

MYNTISAAMISTEN IKÄJAKAUMA JA ARVONALENTUMISTAPPIOINA KIRJATUT ERÄT

2018 milj. euroa	Myyntisaamiset yhteensä	Arvioitu osuus odotettavissa olevista luottotappioista	Kirjatut odotettavissa olevat luottotappiot	Kirjanpitoarvo
Erääntymättömät	69,1	0,1 %	-0,1	69,0
Erääntyneet				
Alle 30 päivää	8,6	0,5 %	-0,0	8,6
31-90 päivää	2,0	2,0 %	-0,0	1,9
91-180 päivää	0,6	10,0 %	-0,1	0,5
Yli 180 päivää	1,0	53,8 %	-0,5	0,5
Yhteensä	81,3		-0,8	80,5

Myyntisaamiset ovat euromääräisiä. Myyntisaamisiin liittyvistä luottoriskeistä kerrotaan tarkemmin luottoriskeistä kertovassa liitetiedossa 20 Rahoitusriskit.

2017 milj. euroa	Myyntisaamiset yhteensä	Kirjatut arvonalentumis- tappiot	Kirjanpitoarvo
Erääntymättömät	60,0	-	60,0
Erääntyneet			
Alle 30 päivää	3,1	-	3,1
31-90 päivää	1,4	-	1,4
91-180 päivää	0,5	-	0,5
Yli 180 päivää	1,0	-0,9	0,1
Yhteensä	65,9	-0,9	65,0

22. RAHAVARAT JA MUUT RAHOITUSVARAT

Konsernin rahavarat 31.12.2018, yhteensä 36,9 miljoonaa euroa (2017: 33,0 miljoonaa euroa), koostuvat pankkitileillä olevista varoista, käteiskassoista, pankki- ja luottokorttisaamisista sekä matkalla olevista käteismaksusuorituksista.

Tasearvot vastaavat parhaiten sitä rahamäärää, joka on luottoriskin enimmäismäärä siinä tapauksessa, että sopimusosapuolet eivät pysty täyttämään rahoitusvaroihin liittyviä velvoitteitaan. Rahavarioihin ei kuitenkaan liity merkittäviä vastapuoliriskejä. Rahavarojen käypä arvo vastaa niiden tasearvoa.

23. MYYTÄVÄNÄ OLEVAT PITKÄAIKAISET OMAISUUSERÄT

milj. euroa	1.1.-31.12.2018	1.1.-31.12.2017
Noteeraamattomat osakesijoitukset	1,1	1,2

Myytäväinä olevat pitkäaikaiset omaisuuserät ovat 31.12.2018 yhteensä 1,1 miljoonaa euroa (2017: 1,2 miljoonaa euroa). Myytävänä olevat pitkäaikaiset omaisuuserät sisältävät kiinteistö- ja huoneisto-osakkeita sekä muita osakkeita. Näiden omaisuuserien osalta kirjanpitoarvoa vastaavan määrän odotetaan kertyvän pääasiassa omaisuuserän myynnistä.

24. OSAKEPÄÄOMA JA SIOJITETUN VAPAAN PÄÄOMAN RAHASTO

milj. euroa	Ulkona olevien osakkeiden lukumäärä, 1000 kpl	Omat osakkeet, 1 000 kpl	Osakkeet yhteensä, 1 000 kpl	Osakepääoma	Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto	Omat osakkeet	Yhteensä
1.1.2017	308 000	-	308 000	0,0	308,0	-	308,0
Osakepääoman korotus	-	-	-	0,1	-0,1	-	-
Suunnattu osakeanti Helsingin Diakonissalaitoksen säätiölle	48 146	-	48 146	-	93,9	-	93,9
Osakelajien yhdistäminen	-297 268	-	-297 268	-	-	-	-
Vastikkeeton oman pääoman ehtoinen sijoitus	-	-	-	-	25,0	-	25,0
Maksuton osakeanti (split)	58 878	-	58 878	-	-	-	-
Henkilöstöanti	356	-	356	-	3,1	-	3,1
Osakeanti	9 926	-	9 926	-	96,9	-	96,9
Osakeannin transaktiomenot verovaikutuksella oikaistuna	-	-	-	-	-0,9	-	-0,9
31.12.2017	128 037	-	128 037	0,1	525,9	-	526,0
1.1.2018	128 037	-	128 037	0,1	525,9	-	526,0
Maksetut pääomanpalautukset	-	-	-	-	-7,7	-	-7,7
Omien osakkeiden hankinta	-730	730	-	-	-	-6,7	-6,7
31.12.2018	127 307	730	128 037	0,1	518,2	-6,7	511,6

Osakkeet ja osakepääoma

Terveystalo Oyj:n osakkeiden lukumäärä oli 31.12.2018 128 036 531, joista ulkona olevia osakkeita oli 127 306 531 ja yhtiön hallussa olevia omia osakkeita oli 730 000. Yhtiöllä on yksi osakelaji. Osakkeilla ei ole nimellisarvoa. Kaikki liikkeeseen lasketut osakkeet on maksettu täysimääräisesti. Jokaisella osakkeella on yksi ääni yhtiökokouksessa ja yhtäläiset oikeudet osinkoon ja muuhun varojenjakoon.

Terveystalo Oyj:n osake on listattu Nasdaq Helsinki Oy:ssä. Kaupankäyntitunnus on TTALO. Terveystalo Oyj:n osakkeet kuuluvat Euroclear Finland Oy:n ylläpitämään arvo-osuusjärjestelmään.

Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto

Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto sisältää muut oman pääoman luonteiset sijoitukset ja osakkeiden merkintähinnan siltä osin, kun sitä ei nimenomaisen päätöksen mukaan merkitä osakepääomaan. Voimassaolevan osakeyhtiölain mukaan uusien osakkeiden merkintähinta kirjataan osakepääomaan, ellei sitä ole osakeantipäätöksen perusteella kokonaan tai osittain kirjattu sijoitetun vapaan oman pääoman rahastoon.

Jakokelpoiset varat

Emoyhtiön jakokelpoiset varat ovat 518,2 miljoonaa euroa, josta tilikauden voitto on 9,2 miljoonaa euroa. Hallitus esittää vuoden 2019 yhtiökokoukselle, että jakokelpoiset varat käytetään seuraavasti:

- Varoja jaetaan sijoitetun vapaan oman pääoman rahastosta 0,20 euroa/osake eli yhteensä 25,5 miljoonaa euroa
- Omaan pääomaan jätetään 492,7 miljoonaa euroa

Hallituksen yhtiökokoukselle ehdottamaa varojenjakoa ei vähennetä jakokelpoisesta omasta pääomasta ennen yhtiökokouksen päätöstä.

Yhtiön taloudellisessa asemassa ei tilikauden päättymisen jälkeen ole tapahtunut olennaisia muutoksia. Yhtiön maksuvalmius on hyvä eikä ehdotettu varojenjakoa hallituksen näkemyksen mukaan vaaranna yhtiön maksukykyä.

25. RAHOITUSVELAT

JAKSOTETTUUN HANKINTAMENOON ARVOSTETUT RAHOITUSVELAT

milj. euroa	2018	2017
Pitkäaikaiset		
Rahoituslaitoslainat	372,8	243,9
Osamaksuvelat	9,2	6,2
Rahoitusleasingvelat	18,3	20,1
Yhteensä	400,4	270,2
milj. euroa	2018	2017
Lyhytaikaiset		
Rahoituslaitoslainat	41,5	12,3
Osamaksuvelat	4,4	3,1
Rahoitusleasingvelat	3,9	3,8
Yhteensä	49,8	19,2
Rahoitusvelat yhteensä	450,1	289,4

Konsernin lainasopimuksessa on kovenanttiehto, jonka raja-arvon ylittyessä lainanantajat voivat vaatia lainojen välitöntä takaisinmaksua. Kovenanttiehto liittyy käyttökattteen ja nettovelan suhteeseen. Konserni on tilikauden aikana täyttänyt rahoitukseen liittyvän kovenanttiehdon.

RAHOITUSLEASINGVELKOJEN BRUTTOMÄÄRÄ - VÄHIMMÄISVUOKRAT ERÄÄNTYMISAJANKOHDITTAIN

milj. euroa	2018	2017
Yhden vuoden kuluessa	4,9	4,9
Yli yhden vuoden ja enintään viiden vuoden kuluttua	11,6	13,0
Yli viiden vuoden kuluttua	9,5	11,5
Yhteensä	26,1	29,4
Tulevaisuudessa kertyvät rahoituskulut	-3,8	-5,5
Rahoitusleasingvelkojen nykyarvo	22,3	23,9

RAHOITUSLEASINGVELKOJEN NYKYARVON ERÄÄNTYMINEN

milj. euroa	2018	2017
Yhden vuoden kuluessa	3,9	3,8
Yli yhden vuoden ja enintään viiden vuoden kuluttua	9,7	10,0
Yli viiden vuoden kuluttua	8,7	10,0
Yhteensä	22,3	23,9

RAHOITUKSESTA JOHTUVAT VELAT

milj. euroa	1.1.2018	Rahavirta	Ei rahavirtavaikuttavat muutokset				31.12.2018
			Lisäykset	Liike-toimintojen yhdistäminen	Muut	Siirrot erien välillä	
Pitkäaikaiset							
Rahalaitoslainat	243,9	148,6	-	-	0,3	-20,0	372,8
Osamaksuvelat	6,2	-2,7	5,8	-	-	-	9,2
Rahoitusleasingvelat	20,1	-3,7	1,6	0,4	-	-	18,3
Yhteensä	270,2	142,2	7,3	0,4	0,3	-20,0	400,4
Lyhytaikaiset							
Rahalaitoslainat	12,3	9,2	-	0,0	-	20,0	41,5
Osamaksuvelat	3,1	-0,6	1,4	0,4	-	-	4,4
Rahoitusleasingvelat	3,8	-0,4	0,3	0,1	-	-	3,9
Yhteensä	19,2	8,3	1,8	0,5	-	20,0	49,8

26. OSTOVELAT JA MUUT VELAT

OSTOVELKOJEN JA MUIDEN VELKOJEN KIRJANPITOARVOT

milj. euroa	2018	2017
Ostovelat	33,2	27,0
Muut velat	58,5	52,5
Saadut ennakot	1,8	1,2
Korkojohdannaiset	0,9	-
Siirtovelat	52,5	36,5
Yhteensä	146,9	117,1

ERITTELY MUISTA VELOISTA

milj. euroa	2018	2017
Lääkäripalkkiovelat	34,6	34,9
Alv-velat	15,7	13,9
Muut	8,1	3,7
Yhteensä	58,5	52,5

ERITTELY SIIRTOVELOISTA

milj. euroa	2018	2017
Henkilöstöön liittyvät siirtyvät erät	45,6	34,1
Korkovelat	1,1	1,1
Muut	5,9	1,2
Yhteensä	52,5	36,5

27. VARAUKSET

VARAUSTEN TASEARVOT

milj. euroa	2018	2017
Pitkäaikaiset varaukset	9,1	6,6
Lyhytaikaiset varaukset	2,3	1,4
Yhteensä	11,4	8,0

milj. euroa	2018	2017
Tappiolliset sopimukset	7,0	3,9
Muut varaukset	4,4	4,1
Yhteensä	11,4	8,0

VARAUSTEN MUUTOKSET VUODEN 2018 AIKANA

milj. euroa	Tappiolliset sopimukset	Muut varaukset	Yhteensä
1.1.2018	3,9	4,1	8,0
Varausten lisäykset	5,2	0,6	5,8
Käytetyt varaukset	-2,1	-0,3	-2,4
31.12.2018	7,0	4,4	11,4

VARAUSTEN MUUTOKSET VUODEN 2017 AIKANA

milj. euroa	Tappiolliset sopimukset	Muut varaukset	Yhteensä
1.1.2017	4,4	0,8	5,2
Varausten lisäykset	1,5	4,7	6,2
Käytetyt varaukset	-2,0	-1,4	-3,4
31.12.2017	3,9	4,1	8,0

TAPPIOLLISET SOPIMUKSET JA MUUT VARAUKSET

Merkittävimmät varaukset taseessa liittyvät tyhjiillään oleviin vuokratiloihin ja muihin tappiollisiin sopimuksiin sekä joihinkin vuokratiloihin kohdistuviin ennallistamisvastuisiin.

28. VAKUUKSET, EHDOLLISET VELAT JA VASTUUSITOUMUKSET

milj. euroa	2018	2017
Velat, joiden vakuudeksi on annettu kiinnityksiä ja pantattuja osakkeita		
Rahalaitoslainat*	-	0,7
Yhteensä	-	0,7
Vakuudeksi annetut yritysikiinnitykset	0,5	0,7
Vakuudeksi annetut kiinteistökiinnitykset	-	11,9
Yhteensä	0,5	12,6
Muut omasta puolesta annetut vakuudet		
Vuokratokaukset	0,1	0,0
Muut takaukset	0,8	0,6
Yhteensä	0,9	0,6
Muut vuokravastuut**		
Alle yhden vuoden sisällä erääntyvät vuokravastuut	37,4	31,0
1-5 vuoden sisällä erääntyvät	107,5	95,2
Myöhemmin erääntyvät	56,7	66,9
Yhteensä	201,7	193,1

* Lainojen nimellisarvot, joiden arvo eroaa taseeseen merkityistä määristä.
** Maksettavat vähimmäisvuokrat liittyvät konsernin vuokraamiin vastaanotto- ja toimistotiloihin. Vähimmäisvuokrien määrä on laskettu kertomalla määräaikaisten vuokrasopimuksen kesto tilikauden päättyessä voimassa-olevalla vuokralla. Toistaiseksi voimassa olevista sopimuksista on laskettu vähimmäisvuokrat irtisanomisajalta.

Konserni on velvollinen tarkastamaan arvonlisäveroihin liittyvät vähennykset, joita se on tehnyt kiinteistöinvestoinneissa, mikäli kiinteistön käyttö arvonlisäverollisessa toiminnassa vähenee tarkastusjakson aikana. 31.12.2018 tarkistusvastuuta ei ollut jäljellä (0,1 miljoonaa euroa 31.12.2017).

29. LÄHIPIIRITAPAHTUMAT

KONSERNIN LÄHIPIIRI

Konsernin lähipiiriin kuuluvat emoyritys sekä konserniin kuuluvat tytäryritykset ja osakkuusyhtiöt. Lähipiiriin luetaan myös hallituksen ja johtoryhmän jäsenet mukaan lukien toimitusjohtaja sekä heidän läheiset perheenjäsenet ja yhteisöt, joissa heillä on määräysvalta, yhteinen määräysvalta tai huomattava vaikutusvalta.

Konsernin emo- ja tytäryhtiösuhteet on esitetty liitetiedossa 30 Konserniyhteykset.

LÄHIPIIRITAPAHTUMAT

Liiketoimet lähipiiriyhteisöjen kanssa sekä lähipiirisaamiset ja -velat, tuhatta euroa	2018	2017
Myynnit	8,6	14,8
Ostot	18,4	27,6
Saamiset	1,5	0,5
Velat	15,7	4,1

YLIMMÄN JOHDON PALKITSEMINEN

Toimitusjohtajan palkkiot, tuhatta euroa	2018	2017
Palkat ja palkkiot	910,4	573,1
Eläkekulut*	162,2	102,1
Yhteensä	1 072,6	675,2

* Sisältää lakisääteisen eläkkeen, lisäeläkettä ei ole.

Toimitusjohtajan sopimus päättyy automaattisesti ilman etukäteistä ilmoitusta, kun toimitusjohtaja täyttää 60 vuotta.

Hallituksen jäsenten palkkiot, tuhatta euroa	2018	2017
Fredrik Cappelen (hallituksen puheenjohtaja)	80,0	50,0
Eeva Ahdekivi*	39,0	-
Lasse Heironen*	49,0	-
Olli Holmström	39,0	17,7
Vesa Koskinen	-	-
Åse Aulie Michelet	39,0	25,0
Katri Viippola*	39,0	-
Tomas von Rettig*	49,0	-
Hallituksen jäsenenä 12.4.2018 saakka:		
Ralf Michels**	-	25,0
Matti Rihko**	-	25,0
Yhteensä	344,0	142,7

* Hallituksen jäsen 12.4.2018 lähtien.

** 12.4. saakka hallituksen jäsenenä toimineiden Matti Rihkon ja Ralf Michaelsin palkkiot sisältyvät vuodelta 2017 raportoituihin palkkioihin.

Johtoryhmän jäsenten palkkiot, tuhatta euroa	2018	2017
Palkat ja palkkiot	2 460,9	1 891,4
Eläkekulut	446,8	336,9
Yhteensä	2 907,7	2 228,3

BONUSJÄRJESTELMÄ

Yhtiöllä on käytössään bonusjärjestelmä, jonka sisällöstä päättää yhtiön hallitus palkitsemisvaliokunnan suosituksen perusteella. Toimitusjohtaja ja johtoryhmän jäsenet voivat myös osallistua bonusjärjestelmään yhtiön bonuskäytännön mukaisesti. Vuosibonusten maksun edellytyksenä on, että yhtiölle asetetut keskeiset tulostavoitteet saavutetaan. Vuoden 2018 osalta toimitusjohtajan ja johtoryhmän keskeiset tulostavoitteet perustuvat yhtiön oikaistuun käyttökatteeseen sekä henkilökohtaisiin tuloksiin ja suoritustavoitteisiin. Henkilökohtaisten tulosten ja suoritustavoitteiden asettamisesta vastaa bonusjärjestelmään osallistuvan henkilön esimies.

Terveystalo Oyj:n hallitus on päättänyt uuden osakepohjaisen kannustinjärjestelmän perustamisesta konsernin avainhenkilöille. Kannustinjärjestelmästä kerrotaan tarkemmin liitetiedossa 18 Osakeperusteiset maksut.

JOHDON OMISTUKSET

Nimi	Asema	2018
Fredrik Cappelen ¹	Hallituksen puheenjohtaja	267 795
Eeva Ahdekivi	Hallituksen jäsen	1 439
Lasse Heinonen	Hallituksen jäsen	8 808
Olli Holmström	Hallituksen jäsen	1 439
Vesa Koskinen	Hallituksen jäsen	-
Åse Aulie Michelet ²	Hallituksen jäsen	24 063
Katri Viippola	Hallituksen jäsen	1 439
Tomas von Rettig	Hallituksen jäsen	1 808
Yrjö Närhinen ³	Toimitusjohtaja	1 316 459
Jens Jensen	Kaupallinen johtaja	119 476
Juha Juosila	Digitalisaatiosta vastaava johtaja	94 323
Johanna Karppi	Henkilöstöjohtaja	10 112
Susanna Laine	Viestinnästä, markkinoinnista ja brändistä vastaava johtaja	18 668
Ilkka Laurila	Talusojohtaja	314 923
Julia Ormio ⁴	Lakiasiaintohtaja	-
Laura Rätty ⁵	Liiketoimintajohtaja, julkiset palvelut	9 078
Siina Saksi	Liiketoimintajohtaja, verkosto	50 559
Pia Westman	Liiketoimintajohtaja, Keskitetyt liiketoiminnot	23 594

¹ Fredrik Cappelenin osakkeista 262 795 kappaletta omistaa hänen määräysvallassaan oleva Baskina AB.

² Åse Aulie Michelet'n osakkeet omistaa hänen määräysvallassaan oleva Michelet Consult AS.

³ Yrjö Närhisen omistus koostuu 556 353 osakkeesta, jotka omistaa hänen määräysvallassaan oleva Närhen pesä Oy, ja 760 106 osakkeesta, joita Mandatum Henkivakuutusosakeyhtiö hallinnoi ja joiden tosiasiallinen edunsaaja Närhinen on.

⁴ 1.12.2018 alkaen lakiasiaintohtajana toimivalla Julia Ormiolla ei ole omistusta Terveystalo Oyj:stä.

⁵ Laura Rädyn osakkeet omistaa hänen määräysvallassaan oleva Groundhog Oy.

30. KONSERNIYRITYKSET

Konsernin emoyritys on Terveystalo Oyj, jonka kotimaa on Suomi.

TYTÄRYHTIÖT 31.12.2018

Yhtiön nimi	Koti-maa	Konsernin omistus	Konsernin määräysvalta
Terveystalo Healthcare Holding Oy	Suomi	100,0 %	100,0 %
Terveystalo Healthcare Oy	Suomi	100,0 %	100,0 %
Suomen Terveystalo Oy	Suomi	100,0 %	100,0 %
Examinatio Magnetica Fennica Oy	Suomi	60,0 %	60,0 %
Fertility Clinic Holding Oy	Suomi	100,0 %	100,0 %
Fysiatriinen osaamiskeskus Prima Oy	Suomi	100,0 %	100,0 %
Rela-hierojat Oy	Suomi	100,0 %	100,0 %
Hierojakoulu Relaxi Oy	Suomi	100,0 %	100,0 %
Rela-Group Oy	Suomi	100,0 %	100,0 %
Puistosairaalan Silmälääkärit Oy	Suomi	100,0 %	100,0 %
Jyväskylän Silmatutkimuslaboratorio Oy	Suomi	100,0 %	100,0 %
Kuntoutumisasema OTE Oy	Suomi	100,0 %	100,0 %
Terveystalo Tactus Oy	Suomi	100,0 %	100,0 %
Attendo Terveyspalvelut Oy	Suomi	100,0 %	100,0 %
Attendo Kuntaturva Oy	Suomi	100,0 %	100,0 %
Attendo Ålands Tandläkarna Oy	Suomi	100,0 %	100,0 %
Attendo Estonia OÜ	Viro	100,0 %	100,0 %
Attendo Hammaslääkärikeskukset Oy	Suomi	100,0 %	100,0 %
Attendo Työterveyspalvelut Oy	Suomi	100,0 %	100,0 %
Attendo Hammaslääkäripalvelut Oy	Suomi	100,0 %	100,0 %
Attendo Aaria Oy	Suomi	100,0 %	100,0 %
Attendo Hammaslääkäriasemat Oy	Suomi	100,0 %	100,0 %
EAM TTALO Holding Oy*	Suomi	0,0 %	100,0 %

* Hallitus teki heinäkuun kokouksessaan päätöksen järjestelystä Terveystalo Oyj:n (Terveystalo) osakkeiden hankkimisesta ja hallinnoimisesta Evli Awards Management Oy:n (EAM) kanssa kannustimiin liittyvän omien osakkeiden hankinnan rahoitusta koskevan osakeyhtiölain (OYL 13. luku 10 pykälä 2 momentti) säännösten mukaisesti. Järjestelyssä EAM perusti EAM TTALO Holding Oy:n (Holding-yhtiö), joka hankkii Terveystalon rahoittamana sopimuksen ehtojen mukaisesti osakkeita jaettavaksi avainhenkilöille Terveystalon osakepalkitsemisjärjestelyn ehtojen mukaisesti. Holdingyhtiön juridinen omistus on EAM:lla, mutta sopimuksen perusteella Terveystalo tosiasiallisesti käyttää määräysvaltaa järjestelyssä ja toimii päämiehenä, kun taas EAM toimii agentin roolissa holdingyhtiön kautta. Tämä sopimuksellisista piirteistä syntyvä määräysvalta johtaa siihen, että holdingyhtiö yhdistellään IFRS-konsernitilinpäätökseen niin sanottuna strukturoituna yhteisönä.

30.1 KONSERNIRAKENTEEN MUUTOKSET

Tilikausi 2018

Seuraavat fuusiot toteutettiin tilikauden 2018 aikana:

- 28.2.2018 Liikekeskuksen Hammaslääkärit Oy fuusioitui Suomen Terveystalo Oy:öön.
- 31.3.2018 Bitewell Oy fuusioitui Suomen Terveystalo Oy:öön.
- 31.3.2018 Forssan Erikoishammaslääkärit Oy fuusioitui Suomen Terveystalo Oy:öön.
- 30.4.2018 Lakkitorin Hammaslääkäriasema Oy fuusioitui Suomen Terveystalo Oy:öön.
- 30.4.2018 Tampereen Hammaslääkäriasema Oy fuusioitui Suomen Terveystalo Oy:öön.
- 31.5.2018 Kymppihammas Oy fuusioitui Suomen Terveystalo Oy:öön.
- 30.6.2018 Naantalin Yksityislääkärit Oy fuusioitui Suomen Terveystalo Oy:öön.
- 31.7.2018 Koy Seinäjoen Lakeudentie fuusioitui Suomen Terveystalo Oy:öön.
- 31.7.2018 Star Healthcare Oy fuusioitui Terveystalo Healthcare Holding Oy:öön.
- 31.8.2018 Juha Uusimäki Oy fuusioitui Suomen Terveystalo Oy:öön.
- 30.9.2018 Porin Hammaslääkäripalvelu Oy fuusioitui Suomen Terveystalo Oy:öön.
- 31.10.2018 Turun Teknohammas Oy fuusioitui Suomen Terveystalo Oy:öön.

Seuraavat konserniyhtiöiden myynnit toteutettiin tilikauden 2018 aikana:

- 16.4.2018 Koy Porin Linnankulma myytiin.
- 31.7.2018 AVA Clinic SIA myytiin.

Tilikausi 2017

Seuraavat fuusiot toteutettiin tilikauden 2017 aikana:

- 31.3.2017 Lotta Holding III S.a.r.l fuusioitui Lotta Holding II S.a.r.l.
- 31.3.2017 Lotta Holding II S.a.r.l fuusioitui Terveystalo Holding I Oy:öön.
- 30.6.2017 Into Sales Oy fuusioitui Turun Teknohammas Oy:öön.
- 31.7.2017 Terveystalo Holding I Oy fuusioitui Terveystalo Oyj:öön.
- 31.7.2017 Porin Lääkärikeskus Oy fuusioitui Porin Lääkäritalo Oy:öön.
- 31.7.2017 Porin Lääkäritalo Oy fuusioitui Suomen Terveystalo Oy:öön.
- 31.8.2017 Diacor terveyspalvelut Oy fuusioitui Suomen Terveystalo Oy:öön.
- 30.9.2017 Eloni Oy fuusioitui Suomen Terveystalo Oy:öön.
- 31.10.2017 Densens Oy fuusioitui Suomen Terveystalo Oy:öön.
- 31.10.2017 Curia Oy fuusioitui Suomen Terveystalo Oy:öön.
- 30.11.2017 Vimadent Oy fuusioitui Suomen Terveystalo Oy:öön.

31. KONSERNIN TALOUDELLISTA KEHITYSTÄ KUVAAVAT TUNNUSLUVUT

Terveystalo konserni, milj. euroa	2018	2017	2016
Liikevaihto	744,7	689,5	547,0
Oikaistu käyttökate (EBITDA)*, **	108,9	92,4	72,9
Oikaistu käyttökate (EBITDA), %*, **	14,6	13,4	13,3
Oikaistu liikevoitto/-tappio ennen aineettomien hyödykkeiden poistoja ja arvonalentumisia (EBITA)*, **	87,7	73,0	56,8
Oikaistu liikevoitto/-tappio ennen aineettomien hyödykkeiden poistoja ja arvonalentumisia (EBITA), %*, **	11,8	10,6	10,4
Oikaistu liikevoitto/-tappio (EBIT)*, **	67,7	52,3	33,6
Oikaistu liikevoitto/-tappio (EBIT), %*, **	9,1	7,6	6,1
Käyttökate (EBITDA)*	116,6	68,2	68,9
Käyttökate (EBITDA), %*	15,7	9,9	12,6
Liikevoitto/-tappio ennen aineettomien hyödykkeiden poistoja ja arvonalentumisia (EBITA)*	95,5	48,8	52,7
Liikevoitto/-tappio ennen aineettomien hyödykkeiden poistoja ja arvonalentumisia (EBITA), %*	12,8	7,1	9,6
Liikevoitto/-tappio (EBIT)*	75,4	28,2	29,6
Liikevoitto/-tappio (EBIT), %*	10,1	4,1	5,4
Oman pääoman tuotto (ROE), %*	14,2	2,1	5,6
Omavaraisuusaste, %*	44,1	50,7	31,7
Osakekohtainen tulos (€)***	0,54	0,06	0,11
Nettovelkaantumisaste (Gearing), %*	80,8	56,1	132,6
Nettovelka/oikaistu käyttökate (EBITDA) (viimeiset 12 kuukautta)*, ***,****	3,8	2,8	4,2
Varat yhteensä	1 162,3	902,3	734,1
Henkilöstö keskimäärin HTV	3 498	3 180	2 605
Henkilöstö tilikauden lopussa	6 018	4 265	3 463
Ammattiharjoittajat kauden lopussa	4 877	4 431	3 448

Attendon Suomen terveystalot on yhdistetty tilinpäätökseen taseen ja henkilöstömäärän osalta 31.12.2018 alkaen.

* Vaihtoehtoinen tunnusluku. terveystalo esittää IFRS-tunnuslukujen lisäksi täydentäviä, vaihtoehtoisia tunnuslukuja, joita yhtiö seuraa sisäisesti ja jotka antavat merkittävää yhtiötä koskevaa lisätietoa johdolle, sijoittajille, arvopaperimarkkina-analyytikoille ja muille tahoille yhtiön toiminnan tuloksesta, taloudellisesta asemasta ja rahavirroista. Näitä ei tulisi tarkastella erillisenä IFRS:n mukaisista tunnusluvuista eikä niitä korvaavina tunnusluvuina.

** Oikaisut ovat tavanomaisesta liiketoiminnasta poikkeavia olennaisia eriä, jotka liittyvät liiketoiminnan hankintojen kuluihin, liiketoiminnan uudelleenjärjestelykuluihin, käyttöomaisuuden myyntivoittoihin, strategiaan projekteihin listautumisanti mukaan lukien, uusiin liiketoimintoihin ja muihin vertailukelpoisuuteen vaikuttaviin eriin.

*** Painotetussa keskimääräisessä osakemäärässä on huomioitu osakkeiden yhdistämisen ja osakesplitin vaikutus. Vertailutiedot on oikaistu vastaavasti.

**** Vaihtoehtoinen tunnusluku sisältää 28.12.2018 hankitun Attendon Suomen terveystaloiden nettovelkavaikutuksen, mutta ei käyttökatevaikutusta.

32. TALOUDELLISTA KEHITYSTÄ KUVAAVIEN TUNNUSLUKUIEN JA VAIHTOEHTOISTEN TUNNUSLUKUIEN LASKENTAKAAVAT

Tunnusluvut

$$\text{Osakekohtainen tulos, (euroa)} = \frac{\text{Emoyrityksen omistajille kuuluva kauden tulos}}{\text{Osakkeiden keskimääräinen lukumäärä}}$$

terveystalo esittää IFRS-tunnuslukujen lisäksi täydentäviä, vaihtoehtoisia tunnuslukuja, joita yhtiö seuraa sisäisesti ja jotka antavat merkittävää yhtiötä koskevaa lisätietoa johdolle, sijoittajille, arvopaperimarkkina-analyytikoille ja muille tahoille yhtiön toiminnan tuloksesta, taloudellisesta asemasta ja rahavirroista. Näitä ei tulisi tarkastella erillisenä IFRS:n mukaisista tunnusluvuista eikä niitä korvaavina tunnusluvuina.

Taseen vaihtoehtoiset tunnusluvut

Yhtiö esittää seuraavat taseen vaihtoehtoiset tunnusluvut, koska ne ovat yhtiön näkemyksen mukaan hyödyllisiä mittareita yhtiön kyvystä saada rahoitusta ja maksaa velkaansa.

$$\text{Oman pääoman tuotto (ROE), \%} = \frac{\text{Kauden tulos (viimeiset 12 kuukautta)}}{\text{Oma pääoma (sisältäen määräysvallattomien omistajien osuuden) (keskimäärin)}} \times 100 \%$$

$$\text{Omavaraisuusaste, \%} = \frac{\text{Oma pääoma (sisältäen määräysvallattomien omistajien)}}{\text{Taseen loppusumma - saadut ennakot}} \times 100 \%$$

$$\text{Nettovelkaantumisaste (Gearing), \%} = \frac{\text{Korolliset velat - korolliset saamiset ja rahavarat}}{\text{Oma pääoma}} \times 100 \%$$

$$\text{Nettovelka/oikaistu käyttökate (EBITDA) (viimeiset 12 kuukautta)*} = \frac{\text{Korolliset velat - korolliset saamiset ja rahavarat}}{\text{Oikaistu käyttökate (EBITDA) (viimeiset 12 kuukautta)}}$$

Tuloslaskelman vaihtoehtoiset tunnusluvut

Yhtiö esittää seuraavat tuloslaskelman vaihtoehtoiset tunnusluvut, koska yhtiön näkemyksen mukaan ne lisäävät ymmärrystä yhtiön liiketoiminnan tuloksesta. Lisäksi oikaistut vaihtoehtoiset tunnusluvut ovat usein analyttikojen ja muiden osapuolten käyttämiä ja helpottavat vertailtavuutta kausien välillä.

$$\text{Oikaistu käyttökate (EBITDA)*} = \text{Liikevoitto/-tappio + poistot ja arvonalentumiset + oikaisu}$$

$$\text{Oikaistu käyttökate (EBITDA), \%*} = \frac{\text{Liikevoitto/-tappio + poistot ja arvonalentumiset + oikaisu}}{\text{Liikevaihto}} \times 100 \%$$

$$\text{Oikaistu liikevoitto/-tappio ennen aineettomien hyödykkeiden poistoja ja arvonalentumisia (EBITA)*} = \text{Liikevoitto/-tappio + aineettomien hyödykkeiden poistot ja arvonalentumiset + oikaisu}$$

$$\text{Oikaistu liikevoitto/-tappio ennen aineettomien hyödykkeiden poistoja ja arvonalentumisia (EBITA), \%*} = \frac{\text{Liikevoitto/-tappio + aineettomien hyödykkeiden poistot ja arvonalentumiset + oikaisu}}{\text{Liikevaihto}} \times 100 \%$$

$$\text{Oikaistu liikevoitto/-tappio (EBIT)*} = \text{Tulos ennen rahoituseriä, veroja ja osuutta osakkuusyhtiöiden tuloksesta + oikaisu}$$

$$\text{Oikaistu liikevoitto/-tappio (EBIT), \%*} = \frac{\text{Tulos ennen rahoituseriä, veroja ja osuutta osakkuusyhtiöiden tuloksesta + oikaisu}}{\text{Liikevaihto}} \times 100 \%$$

$$\text{Käyttökate (EBITDA)} = \text{Liikevoitto/-tappio + poistot ja arvonalentumiset}$$

$$\text{Käyttökate (EBITDA), \%} = \frac{\text{Liikevoitto/-tappio + poistot ja arvonalentumiset}}{\text{Liikevaihto}} \times 100 \%$$

$$\text{Liikevoitto/-tappio ennen aineettomien hyödykkeiden poistoja ja arvonalentumisia (EBITA)} = \text{Liikevoitto/-tappio + aineettomien hyödykkeiden poistot ja arvonalentumiset}$$

$$\text{Liikevoitto/-tappio ennen aineettomien hyödykkeiden poistoja ja arvonalentumisia (EBITA), \%} = \frac{\text{Liikevoitto/-tappio + aineettomien hyödykkeiden poistot ja arvonalentumiset}}{\text{Liikevaihto}} \times 100 \%$$

$$\text{Liikevoitto/-tappio (EBIT)} = \text{Tulos ennen rahoituseriä, veroja ja osuutta osakkuusyhtiöiden tuloksesta}$$

$$\text{Liikevoitto/-tappio (EBIT), \%} = \frac{\text{Tulos ennen rahoituseriä, veroja ja osuutta osakkuusyhtiöiden tuloksesta}}{\text{Liikevaihto}} \times 100 \%$$

* Oikaisut ovat tavanomaisesta liiketoiminnasta poikkeavia olennaisia eriä, jotka liittyvät liiketoiminnan hankintojen kuluihin, liiketoiminnan uudelleenjärjestelykuluihin, käyttöomaisuuden myyntivoittoihin, strategiaan projekteihin listautumisanti mukaan lukien, uusiin liiketoimintoihin ja muihin vertailukelpoisuuteen vaikuttaviin eriin.

33. TÄSMÄTTYSLASKELMA VAIHTOEHTOISIIN TUNNUSLUKUIHIN

Oman pääoman tuotto (ROE), %	2018	2017	2016
Kauden tulos (viimeiset 12 kuukautta)	68,7	7,2	12,7
Oma pääoma (sisältäen määräysvallattomien omistajien osuuden) (keskimäärin)	484,5	344,8	226,3
Oman pääoman tuotto (ROE), %	14,2	2,1	5,6

Omavaraisuusaste, %	2018	2017	2016
Oma pääoma (sisältäen määräysvallattomien omistajien osuuden)	511,8	457,3	232,3
Taseen loppusumma	1162,3	902,3	734,1
Saadut ennakot	1,8	1,2	1,0
Omavaraisuusaste, %	44,1	50,7	31,7

Nettovelkaantumisaste (gearing), %	2018	2017	2016
Korolliset velat	450,1	289,4	347,2
Korolliset saamiset ja rahavarat	36,9	33,0	39,1
Oma pääoma	511,8	457,3	232,3
Nettovelkaantumisaste (gearing), %	80,8	56,1	132,6

Nettovelka/oikaistu käyttökate (EBITDA) (viimeiset 12 kuukautta)	2018	2017	2016
Korolliset velat	450,1	289,4	347,2
Korolliset saamiset ja rahavarat	36,9	33,0	39,1
Oikaistu käyttökate (viimeiset 12 kuukautta)	108,9	92,4	72,9
Nettovelka/oikaistu käyttökate (EBITDA) (viimeiset 12 kuukautta)	3,8	2,8	4,2

Oikaistu käyttökate (EBITDA), milj. euroa	2018	2017	2016
Kauden tulos	68,7	7,2	12,7
Tuloverot	-0,5	-3,3	-3,2
Osuus osakkuusyhtiöiden tuloksesta	-1,9	0,2	-
Nettorahoituskulut	9,2	24,1	20,1
Poistot ja arvonalentumiset	41,1	40,0	39,3
Oikaisut *	-7,7	24,1	4,0
Oikaistu käyttökate (EBITDA)	108,9	92,4	72,9

Oikaistu käyttökate (EBITDA), %	2018	2017	2016
Oikaistu käyttökate	108,9	92,4	72,9
Liikevaihto	744,7	689,5	547,0
Oikaistu käyttökate (EBITDA), %	14,6	13,4	13,3

Oikaistu liikevoitto/-tappio ennen aineettomien hyödykkeiden poistoja ja arvonalentumisia (EBITA), milj. euroa	2018	2017	2016
Kauden tulos	68,7	7,2	12,7
Tuloverot	-0,5	-3,3	-3,2
Osuus osakkuusyhtiöiden tuloksesta	-1,9	0,2	-
Nettorahoituskulut	9,2	24,1	20,1
Aineettomien hyödykkeiden poistot ja arvonalentumiset	20,0	20,6	23,1
Oikaisut*	-7,7	24,1	4,0
Oikaistu liikevoitto/-tappio ennen aineettomien hyödykkeiden poistoja ja arvonalentumisia (EBITA)	87,7	73,0	56,8

Oikaistu liikevoitto/-tappio ennen aineettomien hyödykkeiden poistoja ja arvonalentumisia (EBITA), %	2018	2017	2016
Oikaistu liikevoitto/-tappio ennen aineettomien hyödykkeiden poistoja ja arvonalentumisia (EBITA)	87,7	73,0	56,8
Liikevaihto	744,7	689,5	547,0
Oikaistu liikevoitto/-tappio ennen aineettomien hyödykkeiden poistoja ja arvonalentumisia (EBITA), %	11,8	10,6	10,4

Oikaistu liikevoitto/-tappio (EBIT), milj. euroa	2018	2017	2016
Kauden tulos	68,7	7,2	12,7
Tuloverot	-0,5	-3,3	-3,2
Osuus osakkuusyhtiöiden tuloksesta	-1,9	0,2	-
Nettorahoituskulut	9,2	24,1	20,1
Oikaisut*	-7,7	24,1	4,0
Oikaistu liikevoitto/-tappio (EBIT)	67,7	52,3	33,6

Oikaistu liikevoitto/-tappio (EBIT), %	2018	2017	2016
Oikaistu liikevoitto/-tappio (EBIT)	67,7	52,3	33,6
Liikevaihto	744,7	689,5	547,0
Oikaistu liikevoitto/-tappio (EBIT), %	9,1	7,6	6,1

Käyttökate (EBITDA), milj. euroa	2018	2017	2016
Kauden tulos	68,7	7,2	12,7
Tuloverot	-0,5	-3,3	-3,2
Osuus osakkuusyhtiöiden tuloksesta	-1,9	0,2	-
Nettorahoituskulut	9,2	24,1	20,1
Poistot ja arvonalentumiset	41,1	40,0	39,3
Käyttökate (EBITDA)	116,6	68,2	68,9

Käyttökate (EBITDA), %	2018	2017	2016
Käyttökate (EBITDA)	116,6	68,2	68,9
Liikevaihto	744,7	689,5	547,0
Käyttökate (EBITDA), %	15,7	9,9	12,6

Liikevoitto/-tappio ennen aineettomien hyödykkeiden poistoja ja arvonalentumisia (EBITA), milj. euroa	2018	2017	2016
Kauden tulos	68,7	7,2	12,7
Tuloverot	-0,5	-3,3	-3,2
Osuus osakkuusyhtiöiden tuloksesta	-1,9	0,2	-
Nettorahoituskulut	9,2	24,1	20,1
Aineettomien hyödykkeiden poistot ja arvonalentumiset	20,0	20,6	23,1
Liikevoitto/-tappio ennen aineettomien hyödykkeiden poistoja ja arvonalentumisia (EBITA)	95,5	48,8	52,7

Liikevoitto/-tappio ennen aineettomien hyödykkeiden poistoja ja arvonalentumisia (EBITA), %	2018	2017	2016
Liikevoitto/-tappio ennen aineettomien hyödykkeiden poistoja ja arvonalentumisia (EBITA)	95,5	48,8	52,7
Liikevaihto	744,7	689,5	547,0
Liikevoitto/-tappio ennen aineettomien hyödykkeiden poistoja ja arvonalentumisia (EBITA), %	12,8	7,1	9,6

Liikevoitto/-tappio (EBIT), milj. euroa	2018	2017	2016
Kauden tulos	68,7	7,2	12,7
Tuloverot	-0,5	-3,3	-3,2
Osuus osakkuusyritysten tuloksesta	-1,9	0,2	-
Nettorahoituskulut	9,2	24,1	20,1
Liikevoitto/-tappio (EBIT)	75,4	28,2	29,6
Liikevoitto/-tappio (EBIT), %	2018	2017	2016
Liikevoitto/-tappio (EBIT)	75,4	28,2	29,6
Liikevaihto	744,7	689,5	547,0
Liikevoitto/-tappio (EBIT), %	10,1	4,1	5,4
Oikaisut aiheeryhmittäin* milj. euroa	2018	2017	2016
Yrityshankintoihin liittyvät kulut**	6,6	17,7	0,2
Uudelleenjärjestelyihin liittyvät kulut***	1,4	5,8	6,2
Omaisuuksien myyntivoitto	-15,8	-0,2	-4,6
Strategiset projektit, uudet liiketoiminnot ja muut vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät	0,1	0,8	2,2
Oikaisut	-7,7	24,1	4,0
Oikaisut tiliryhmittäin* milj. euroa	2018	2017	2016
Liiketoiminnan muut tuotot	-16,8	-0,2	-5,3
Materiaalit ja palvelut	0,4	0,1	3,4
Henkilöstökulut	0,0	4,0	2,0
Liiketoiminnan muut kulut	8,7	20,3	3,9
Oikaisut	-7,7	24,1	4,0

* Oikaisut ovat tavanomaisesta liiketoiminnasta poikkeavia olennaisia eriä, jotka liittyvät liiketoiminnan hankintojen kuluihin, liiketoiminnan uudelleenjärjestelykuluihin, käyttöomaisuuden myyntivoittoihin, strategisiin projekteihin, uusiin liiketoimintoihin ja muihin vertailukelpoisuuteen vaikuttaviin eriin.

** sisältäen hankittujen liiketoimintojen transaktiokustannukset ja integraatiokulut sekä listautumiseen liittyvät kulut

*** sisältäen verkoston ja liiketoimintojen uudelleenjärjestelyt, toiminnan käynnistämiseen liittyvät tappiot, tappiollisista sopimuksista tehdyt varaukset (vuokra- ja muut sopimukset)

34. TILIKAUDEN PÄÄTTYMISEN JÄLKEISET TAPAHTUMAT

Terveystalo on sopinut Länsi-Vantaan Hammaslääkärit Oy:n osakekannan hankkimisesta. Yrityksen henkilöstö siirtyy Terveystaloon vanhoina työntekijöinä ja toiminta jatkuu entisissä tiloissa. Länsi-Vantaan Hammaslääkärit Oy:n liikevaihto vuonna 2017 oli noin 1,9 miljoonaa euroa ja yhtiön palveluksessa työskentelee 8 hammaslääkärinä, 2 suuhygienistiä ja 6 hammashoitajaa.

EMOYHTIÖN TILINPÄÄTÖS, FAS

EMOYHTIÖN TULOSLASKELMA

euroa	Liite	1.1.–31.12.2018	1.1.–31.12.2017
Liikevaihto	1.1	495 915	194 043
Henkilöstökulut			
Palkat ja palkkiot		-1 527 033	-979 095
Henkilösivukulut			
Eläkekulut		-221 457	-156 124
Muut henkilösivukulut		-15 270	-27 531
Poistot ja arvonalentumiset	1.2	-14 874	-4 768
Liiketoiminnan muut kulut	1.4	-1 530 175	-11 418 287
Liikevoitto/-tappio		-2 812 894	-12 391 761
Rahoitustuotot ja -kulut	1.5		
Muut korko- ja rahoitustuotot			
Saman konsernin yrityksiltä		-	345 570
Muilta		1 183	10
Muut korko- ja rahoituskulut			
Saman konsernin yrityksille		-15 261	-3 877
Muille		-2 251	-1 455
Voitto/tappio ennen tilinpäätössiirtoja ja veroja		-2 829 223	-12 051 512
Tilinpäätössiirrot	1.6		
Poistoeron muutos		-216	-14 702
Konserniavustukset		12 000 000	2 000 000
Tuloverot		-1 415	-1 455
Tilikauden voitto/tappio		9 169 147	-10 067 668

EMOYHTIÖN TASE

euroa	Liite	31.12.2018	31.12.2017
VASTAAVAA			
Pysyvät vastaavat			
Aineelliset hyödykkeet	2.1		
Koneet ja kalusto		60 188	72 845
Sijoitukset	2.2		
Tytäryhtiöosakkeet		506 685 344	506 685 344
Pysyvät vastaavat yhteensä		506 745 532	506 758 189
Vaihtuvat vastaavat			
Myyntisaamiset		8 465	-
Saamiset saman konsernin yrityksiltä	2.3	29 492 208	15 765 919
Siirtosaamiset	2.4	183 859	700 315
Rahat ja pankkisaamiset		96 644	2 498 091
Vaihtuvat vastaavat yhteensä		29 781 175	18 964 325
VASTAAVAA YHTEENSÄ		536 526 707	525 722 515
EUROA			
VASTATTAVAA			
Oma pääoma	2.5		
Osakepääoma		80 000	80 000
Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto		519 111 269	526 793 461
Edellisten tilikausien voitto/tappio		-10 069 991	-2 323
Tilikauden voitto/tappio		9 169 147	-10 067 668
Oma pääoma yhteensä		518 290 424	516 803 469
Tilinpäätössiirtojen kertymä			
Poistoero		14 918	14 702
Tilinpäätössiirtojen kertymä yhteensä		14 918	14 702
Vieras pääoma	2.6		
Pitkäaikainen vieras pääoma			
Lainat rahoituslaitoksilta		35 598	56 805
Lyhytaikainen vieras pääoma			
Lainat rahoituslaitoksilta		21 207	21 207
Ostovelat		238 100	7 631 159
Velat saman konsernin yrityksille		16 993 771	175 834
Muut velat		88 437	82 909
Siirtovelat		844 252	936 429
Vieras pääoma yhteensä		18 221 365	8 904 344
VASTATTAVAA YHTEENSÄ		536 526 707	525 722 515

EMOYHTIÖN RAHOITUSLASKELMA

euroa	1.1.-31.12.2018	1.1.-31.12.2017
Liiketoiminnan rahavirta		
Tilikauden voitto/tappio	9 169 147	-10 067 668
Oikaisut		
Suunnitelman mukaiset poistot	14 874	4 768
Muut tuotot ja kulut, joihin ei liity maksua	-11 999 784	-1 566 665
Rahoitustuotot ja -kulut	17 512	-340 239
Muut oikaisut	1 415	1 455
Käyttöpääoman muutokset		
Myynti- ja muiden saamisten muutos	98 683	-887 278
Ostovelkojen ja muiden velkojen muutos	-7 464 756	8 717 182
Verot	-1 415	-1 455
Maksetut korot liiketoiminnasta	-17 512	-5 331
Liiketoiminnan rahavirta	-10 181 837	-4 145 231
Investointien rahavirta		
Investoinnit aineellisiin ja aineettomiin hyödykkeisiin	-2 216	-77 614
Investoinnit muihin sijoituksiin	-	-115 500 000
Investointien rahavirta	-2 216	-115 577 614
Rahoituksen rahavirta		
Pitkäaikaisten saamisten muutos	-6 708 591	-
Maksullinen osakeanti	-	100 000 000
Vastikkeeton sijoitus sijoitetun vapaan oman pääoman rahastoon	-	25 000 005
Konsernitilin muutos	20 194 595	-3 391 611
Lyhytaikaisten lainojen nostot	-	21 207
Lyhytaikaisten lainojen takaisinmaksut	-	-820 559
Pitkäaikaisten lainojen nostot	-	56 805
Pitkäaikaisten lainojen takaisinmaksut	-21 207	-
Saadut konserniavustukset	2 000 000	350 000
Maksetut pääoman palautukset	-7 682 192	-
Rahoituksen rahavirta	7 782 606	121 215 846
Rahavarojen muutos	-2 401 448	1 493 002
Rahavarat tilikauden alussa	2 498 091	10 823
Yritysjärjestelyissä siirtyneet rahavarat	-	994 266
Rahavarat tilikauden lopussa	96 644	2 498 091

EMOYHTIÖN TILINPÄÄTÖKSEN LAADINTAPERIAATTEET

Terveystalo Oyj:n tilinpäätös on laadittu Suomen kirjanpitolain säännösten ja muiden Suomessa voimassa olevien tilinpäätöksen laadintaa koskevien säännösten ja määräysten mukaisesti.

ARVOSTUSPERIAATTEET JA JAKSOTUSMENETELMÄT

Tytäryhtiöosakkeet

Tytäryhtiöosakkeiden tasearvo muodostuu välittömästä hankintamenosta vähennettynä arvonalennuksilla. Jos pysyviin vastaaviin kuuluvan hyödykkeen tai sijoituksen kerryttämän tulevan kassavirran oletetaan olevan pysyvästi pienempi kuin kirjanpitoarvo, erotus on kirjattava arvonalennuksena kuluksi. Jos arvonalennuksen perusteet eivät enää ole perusteltavissa tilinpäätöshetkellä, arvonalennus on peruutettava.

AINEELLISET KÄYTTÖMAISUUSHYÖDYKKEET JA POISTOT

Aineellisten käyttöomaisuushyödykkeiden tasearvo muodostuu välittömästä hankintamenosta vähennyttynä kertyneillä suunnitelman mukaisilla poistoilla ja mahdollisilla arvonalennuksilla. Kuluista aineellisista hyödykkeistä tehdään suunnitelman mukaiset poistot, jotka perustuvat hyödykkeiden odotettavissa olevaan taloudelliseen pitoaikaan.

Poistot perustuvat seuraaviin taloudellisiin vaikutusaikoihin:

Koneet ja kalusto: 5 vuotta

TULOSLASKELMAN LIITETIEDOT

1.1 LIIKEVAIHTO

euroa	2018	2017
Suomi	495 915	194 043
Yhteensä	495 915	194 043

1.2 POISTOT JA ARVONALENTUMISET

euroa	2018	2017
Poistot aineellisista hyödykkeistä	-14 874	-4 768
Yhteensä	-14 874	-4 768

1.3 HENKILÖSTÖ

	2018	2017
Henkilöstön keskimääräinen lukumäärä tilikauden aikana	5	2

1.4 LIIKETOIMINNAN MUUT KULUT

euroa	2018	2017
Hankitut ulkopuoliset palvelut	-1 260 232	-4 052 206
Tieto- ja viestintäteknologiakulut	-9 678	-1 319
Muut henkilöstökulut	-220 594	-3 432
Vuokrat	-6 709	-1 184
Matkakulut	-91 390	-29 033
Markkinointi ja viestintä	-354 449	-475 962
Muut kulut	412 876	-6 855 151
Yhteensä	-1 530 175	-11 418 287

TILINTARKASTAJAN PALKKIOT

euroa	2018	2017
Tilintarkastus ja tilintarkastajan lausunnot		
Tilintarkastus, KPMG	-63 195	-119 065
Tilintarkastajan lausunnot, KPMG	-13 500	-89 000
Yhteensä	-76 695	-208 065
Muut kuin tilintarkastuspalvelut		
Varmennuspalvelut, KPMG	-6 448	-92 600
Veropalvelut, KPMG	-41 352	-
Muut palvelut, KPMG	-	-516 600
Yhteensä	-47 800	-609 200
Tilintarkastajan palkkiot yhteensä	-124 495	-817 265

1.5 RAHOITUSTUOTOT JA KULUT

euroa	2018	2017
Muut korko- ja rahoitustuotot		
Saman konsernin yrityksiltä	-	345 570
Muilta	1 183	10
Yhteensä	1 183	345 580
Muut korko- ja rahoituskulut		
Saman konsernin yrityksille	-15 261	-3 877
Muille	-2 251	-1 455
Yhteensä	-17 512	-5 331

1.6 TILINPÄÄTÖSSIIRROT

euroa	2018	2017
Poistoeron muutos	-216	-14 702
Saadut konserniavustukset	12 000 000	2 000 000
Tilinpäätössiirrot yhteensä	11 999 784	1 985 298

TASEEN LIITETIEDOT

2.1 AINEELLISET HYÖDYKKEET

KONEET JA KALUSTO

euroa	2018	2017
Hankintameno 1.1	77 614	-
Lisäykset	2 216	77 614
Hankintameno 31.12	79 830	77 614
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 1.1	-4 768	-
Poistot	-14 874	-4 768
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 31.12	-19 642	-4 768
Kirjanpitoarvo 1.1	72 845	-
Kirjanpitoarvo 31.12	60 188	72 845

2.2 SJOITUKSET

OSUDET SAMAN KONSERNIN YRITYKSISSÄ

euroa	2018	2017
Hankintameno 1.1	506 685 344	308 000 000
Lisäykset	-	198 685 344
Hankintameno 31.12	506 685 344	506 685 344
Kirjanpitoarvo 1.1	506 685 344	308 000 000
Kirjanpitoarvo 31.12	506 685 344	506 685 344

EMOYHTIÖN OMISTUSOSUUEDET

Konserniyhtykset	2018	2017
Terveystalo Healthcare Holding Oy	100 %	100 %

2.3 SAAMISET SAMAN KONSERNIN YRITYKSILTÄ

euroa	2018	2017
Lainasaamiset	10 132 900	10 132 900
Myyntisaamiset	650 717	241 408
Konsernitilisaamiset	-	3 391 611
Siirtosaamiset	12 000 000	2 000 000
Yhteensä	22 783 617	15 765 919

2.4 SIIRTOSAAMISET

euroa	2018	2017
ALV-saaminen	-	277 976
Muut	183 859	422 339
Yhteensä	183 859	700 315

2.5 OMAN PÄÄOMAN MUUTOKSET**Sidottu oma pääoma****OSAKEPÄÄOMA**

euroa	2018	2017
Tilikauden alussa	80 000	2 500
Osakepääoman korotus	-	77 500
Tilikauden lopussa	80 000	80 000
Sidottu oma pääoma yhteensä	80 000	80 000

Vapaa oma pääoma**SIJOITETUN VAPAAN OMAN PÄÄOMAN RAHASTO**

euroa	2018	2017
Tilikauden alussa	526 793 461	307 997 500
Suunnattu osakeanti	-	93 873 456
Osakepääoman korotus	-	-77 500
Vastikkeeton sijoitus sijoitetun vapaan oman pääoman rahastoon	-	25 000 005
Maksullinen osakeanti	-	100 000 000
Maksetut pääomanpalautukset	-7 682 192	-
Tilikauden lopussa	519 111 269	526 793 461

KERTYNEET VOITTOVARAT

euroa	2018	2017
Kertyneet voittovarot tilikauden alussa	-10 069 991	-2 323
Kertyneet voittovarot tilikauden lopussa	-10 069 991	-2 323
Tilikauden tappio	9 169 147	-10 067 668

Vapaa oma pääoma yhteensä	518 210 424	516 723 469
Oma pääoma yhteensä	518 290 424	516 803 469

LASKELMA JAKOKELPOISESTA VAPAASTA OMASTA PÄÄOMASTA

euroa	2018	2017
Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto	519 111 269	526 793 461
Kertyneet voittovarot	-10 069 991	-2 323
Tilikauden voitto/tappio	9 169 147	-10 067 668
Yhteensä	518 210 424	516 723 469

Osakkeet ja osakepääoma

Terveystalo Oyj:n osakkeiden lukumäärä oli 31.12.2018 128 036 531. Osakkeista 730 000 kappaletta on terveystalo Oyj:n määräysvallassa olevan EAM TTALO Holding Oy:n hallussa. Yhtiöllä on yksi osakelaji. Osakkeilla ei ole nimellisarvoa. Kaikki liikkeeseeen lasketut osakkeet on maksettu täysimääräisesti. Jokaisella osakkeella on yksi ääni yhtiökokouksessa ja yhtäläiset oikeudet osinkoon ja muuhun varojenjakoon.

Terveystalo Oyj:n osake on listattu Nasdaq Helsinki Oy:ssä. Kaupan käyntitunnus on TTALO. terveystalo Oyj:n osakkeet kuuluvat Euroclear Finland Oy:n ylläpitämään arvo-osuusjärjestelmään.

Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto

Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto sisältää muut oman pääoman luonteiset sijoitukset ja osakkeiden merkintähinnan siltä osin, kun sitä ei nimenomaisen päätöksen mukaan merkitä osakepääomaan. Voimassa olevan osakeyhtiölain mukaan uusien osakkeiden merkintähinta kirjataan osakepääomaan, ellei sitä ole osakeantipäätöksen perusteella kokonaan tai osittain kirjattu sijoitetun vapaan oman pääoman rahastoon.

2.6 VIERAS PÄÄOMA

2.6.1 Pitkäaikainen vieras pääoma

euroa	2018	2017
Lainat rahoituslaitoksilta	35 598	56 805
Yhteensä	35 598	56 805

2.6.2 Lyhytaikainen vieras pääoma

euroa	2018	2017
Lainat rahoituslaitoksilta	21 207	21 207
Ostovelat	238 100	7 631 159
Velat saman konsernin yrityksille	16 993 771	175 834
Muut velat	88 437	82 909
Siirtovelat	844 252	936 429
Yhteensä	18 185 767	8 847 539

2.6.3 Velat saman konsernin yrityksille

euroa	2018	2017
Ostovelat	190 786	175 834
Konsernipankkitilivelat	16 802 984	-
Yhteensä	16 993 771	175 834

2.6.4 Siirtovelat

euroa	2018	2017
Henkilöstöön liittyvät siirtyvät erät	832 083	936 164
Muut	12 170	266
Yhteensä	844 252	936 429

MUUT LIITETIEDOT

3.1 VAKUUKSET JA VASTUUSITOUMUKSET

euroa	2018	2017
Samaan konserniin kuuluvien yritysten puolesta annetut vakuudet		
Omavelkainen takaus	415 600 000	257 000 000
Muut takaukset	446 312	322 709

Tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen allekirjoitukset

Helsingissä 13. päivänä helmikuuta 2019

Fredrik Cappelen
Hallituksen puheenjohtaja

Eeva Ahdekivi
Hallituksen jäsen

Lasse Heinonen
Hallituksen jäsen

Olli Holmström
Hallituksen jäsen

Vesa Koskinen
Hallituksen jäsen

Åse Aulie Michelet
Hallituksen jäsen

Katri Viippola
Hallituksen jäsen

Tomas von Rettig
Hallituksen jäsen

Yrjö Närhinen
Toimitusjohtaja

TILINPÄÄTÖSMERKINTÄ

Suoritetusta tilintarkastuksesta on tänään annettu erillinen kertomus.

Helsingissä 15. päivänä helmikuuta 2019

KPMG Oy Ab
Tilintarkastusyhteisö

Jari Härmälä
KHT

TILINTARKASTUSKERTOMUS

TERVEYSTALO OYJ:N YHTIÖKOKOUKSELLE

TILINPÄÄTÖKSEN TILINTARKASTUS

LAUSUNTO

Olemme tilintarkastaneet Terveystalo Oyj:n (y-tunnus 2575979-3) tilinpäätöksen tilikaudelta 1.1.–31.12.2018. Tilinpäätös sisältää konsernin taseen, tuloslaskelman, laajan tuloslaskelman, laskelman oman pääoman muutoksista, rahavirtalaskelman ja liitetiedot, mukaan lukien yhteenveto merkittävimmistä tilinpäätöksen laatimisperiaatteista, sekä emoyhtiön taseen, tuloslaskelman, rahoituslaskelman ja liitetiedot.

Lausuntonamme esitämme, että

- konsernitilinpäätös antaa oikean ja riittävän kuvan konsernin taloudellisesta asemasta sekä sen toiminnan tuloksesta ja rahavirroista EU:ssa käyttöön hyväksytyjen kansainvälisten tilinpäätösstandardien (IFRS) mukaisesti,
- tilinpäätös antaa oikean ja riittävän kuvan emoyhtiön toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta Suomessa voimassa olevien tilinpäätöksen laatimista koskevien säännösten mukaisesti ja täyttää lakisääteiset vaatimukset.

Lausuntomme on ristiriidaton tarkastusvaliokunnalle annetun lisäraportin kanssa.

LAUSUNNON PERUSTELUT

Olemme suorittaneet tilintarkastuksen Suomessa noudatettavan hyvän tilintarkastustavan mukaisesti. Hyvän tilintarkastustavan mukaisia velvollisuuksiamme kuvataan tarkemmin kohdassa Tilintarkastajan velvollisuudet tilinpäätöksen tilintarkastuksessa.

Olemme riippumattomia emoyhtiöstä ja konserniyhtymästä niiden Suomessa noudatettavien eettisten vaatimusten mukaisesti, jotka koskevat suorittamaamme tilintarkastusta ja olemme täyttäneet muut näiden vaatimusten mukaiset eettiset velvollisuutemme.

Emoyhtiölle ja konserniyhtymäille suorittamamme muut kuin tilintarkastuspalvelut ovat parhaan tietomme ja käsityksemme mukaan olleet Suomessa noudatettavien, näitä palveluja koskevien säännösten mukaisia, emmekä ole suorittaneet EU-asetuksen 537/2014 5. artiklan 1 kohdassa tarkoitettuja kiellettyjä palveluja. Suorittamamme muut kuin tilintarkastuspalvelut on esitetty konsernitilinpäätöksen liitetiedossa 9.

Käsityksemme mukaan olemme hankkineet lausuntomme perustaksi tarpeellisen määrän tarkoitukseen soveltuvaa tilintarkastusevidenssiä.

OLENNAISUUS

Tarkastuksemme laajuuteen on vaikuttanut soveltamamme olenaisuus. Olenaisuus on määritetty perustuen ammatilliseen harkintaamme ja se ohjaa tarkastustoimenpiteiden luonteen, ajoituksen ja laajuuden määrittämisessä, sekä todettujen virheellisyyksien vaikutusten arvioimisessa suhteessa tilinpäätökseen kokonaisuutena. Olenaisuuden taso perustuu arvioomme sellaisten virheellisyyksien suuruudesta, joilla yksin tai yhdessä voisi kohtuudella odottaa olevan vaikutusta tilinpäätöksen käyttäjien tekemiin taloudellisiin päätöksiin. Olemme ottaneet huomioon myös sellaiset virheellisyydet, jotka laadullisten seikkojen vuoksi ovat mielestämme olennaisia tilinpäätöksen käyttäjille.

TILINTARKASTUKSEN KANNALTA KESKEISET SEIKAT

Tilintarkastuksen kannalta keskeiset seikat ovat seikkoja, jotka ammatillisen harkintamme mukaan ovat olleet merkittävimpiä tarkastuksen kohteena olevan tilikauden tilintarkastuksessa. Nämä seikat on otettu huomioon tilinpäätökseen kokonaisuutena kohdistuneessa tilintarkastuksessa sekä laatiessamme siitä annettavaa lausuntoa, emmekä anna näistä seikoista erillistä lausuntoa. EU-asetuksen 537/2014 10 artiklan 2c-kohdan mukaiset merkittävät olennaisen virheellisyyden riskit sisältyvät alla kuvattuihin tilintarkastuksen kannalta keskeisiin seikkoihin.

Olemme ottaneet tilintarkastuksessamme huomioon riskin siitä, että johto sivuuttaa kontroleja. Tähän on sisältynyt arviointi siitä, onko viitteitä sellaisesta johdon tarkoitushakuisesta suhtautumisesta, josta aiheutuu väärinkäytöksestä johtuvan olennaisen virheellisyyden riski.

TILINTARKASTUKSEN KANNALTA KESKEISET SEIKAT

KUINKA KYSEISIÄ SEIKKOJA KÄSITELTIIN TILINTARKASTUKSESSA

Liikearvon ja aineettomien hyödykkeiden arvostaminen (konsernitilinpäätöksen laatimisperiaatteet sekä liitetiedot 14 ja 15)

- Tilinpäätöksessä 31.12.2018 konsernitaseen liikearvon määrä, 768,7 milj. euroa, oli yhteensä 66 % taseen loppusummasta ja 150 % omasta pääomasta. Tilikauden päättyessä Terveystalo laajensi liiketoimintaansa Attendon Suomen terveystalovierailijain hankinnalla, josta kirjattiin liikearvoa yhteensä 178,7 milj. euroa.
- Liikearvo testataan mahdollisen arvonnäytteen varalta vähintään vuosittain. Arvon alentuminen kirjataan, kun omaisuuserän tasearvo ylittää omaisuuserästä kerrytettävissä olevan rahamäärän.
- Arvon alentumistestauksessa Terveystalo määrittää kerrytettävissä olevan rahamäärän käyttöarvoon perustuen. Arvon alentumistestausten taustalla olevien rahavirtaennusteiden laatiminen edellyttää johdon harkintaa liittyen kannattavuuteen, pitkän aikavälin kasvutekijään ja diskonttauskorkoon.
- Terveystalon yrityshankintoihin liittyvät aineettomat hyödykkeet, konsernitaseen 31.12.2018 mukaan 149,3 milj. euroa, liittyvät pääosin tavaramerkistä ja asiakassuhteista kirjattuihin omaisuuseriin. Nämä hyödykkeet ovat taloudelliselta vaikutusajaltaan rajallisia ja poistoajat on tarkistettava vuosittain.
- Testauksissa käytettäviin ennusteisiin liittyvistä johdon ratkaisuista ja tasearvojen merkittävydestä johtuen liikearvon ja aineettomien hyödykkeiden arvostaminen ovat tilintarkastuksessa keskeisiä seikkoja.

- Olemme arvioineet keskeisiä laskelmissa käytettyjä oletuksia, kuten kannattavuutta, diskonttauskorkoa ja pitkän aikavälin kasvutekijää. Ennusteisiin perehtyessämme olemme käyttäneet ammatillista harkintaa keskeisten oletusten testaamisessa ja arvioidessamme keskeisten oletusten vaikutuksia herkkyyksianalyysiin.
- Tarkastukseen on osallistunut KPMG:n arvonnäytteen asiantuntijoita, jotka ovat arvioineet käytettyjen oletusten asianmukaisuutta ja laskelmien teknistä oikeellisuutta. Tähän on sisältynyt vertailu taloudellisiin ja toimialan ennusteisiin.
- Olemme arvioineet yrityshankintoihin ja erityisesti Attendon Suomen terveystalovierailijain hankintaan liittyvien aineettomien hyödykkeiden arvostamisen asianmukaisuutta perehtymällä laadittuihin laskelmiin ja niiden taustaoletuksiin.
- Lisäksi olemme arvioineet liikearvosta ja arvonnäytteen testauksesta sekä yrityshankintoihin liittyvistä aineettomista hyödykkeistä esitettyjen konsernitilinpäätöksen liitetietojen asianmukaisuutta.

Myyntituottojen kirjaaminen (konsernitilinpäätöksen laatimisperiaatteet sekä liitetieto 4)

- Konsernin liikevaihto, 744,7 milj. euroa, koostuu lukuisissa toimipisteissä, eri asiakasryhmille sekä maksajakunnille suoritetuista monen tyyppisistä yksittäisistä palveluista. Tietojärjestelmien kautta käsiteltävien myyntitapahtumien lukumäärä on suuri ja konsernissa on käytössä useita hinnoittelu- ja sopimusmalleja.
- Myyntitapahtumien monikirjoisuuden ja suuren lukumäärän johdosta myyntituottojen kirjaaminen on tilintarkastuksen kannalta keskeinen seikka.

- Tarkastustoimenpiteisimme on sisältynyt myyntiprosesseihin liittyvän sisäisen valvontaympäristön arviointia sekä keskeisimpien kontrollien tehokkuuden testausta. Olemme lisäksi suorittaneet aineistotarkastustoimenpiteitä.
- Olemme arvioineet myynnin kannalta relevantteja tietojärjestelmiä ja niihin liittyvien yleisten tietojärjestelmäkontrollien toimivuutta.
- Olemme testanneet myyntitapahtumien rekisteröintiä, kirjaus- sekä laskutus- ja hinnoitteluprosessien toimivuutta sekä arvioineet myyntituottojen oikeellisuutta testaamalla myynnin jaksotumista tilikausien välillä.
- Olemme myös testanneet kontroleja ja täsmäytysrutiineja liittyen käteissuorituksiin.
- Lisäksi olemme arvioineet myyntituottoja koskevien konsernin tilinpäätöstietojen asianmukaisuutta.

TILINPÄÄTÖSTÄ KOSKEVAT HALLITUKSEN JA TOIMITUSJOHTAJAN VELVOLLISUUDET

Hallitus ja toimitusjohtaja vastaavat tilinpäätöksen laatimisesta siten, että konsernitilinpäätös antaa oikean ja riittävän kuvan EU:ssa käyttöön hyväksytyjen kansainvälisten tilinpäätösstandardien (IFRS) mukaisesti ja siten, että tilinpäätös antaa oikean ja riittävän kuvan Suomessa voimassa olevien tilinpäätöksen laatimista koskevien säännösten mukaisesti ja täyttää lakisääteiset vaatimukset. Hallitus ja toimitusjohtaja vastaavat myös sellaisesta sisäisestä valvonnasta, jonka ne katsovat tarpeelliseksi voidakseen laatia tilinpäätöksen, jossa ei ole väärinkäytöksestä tai virheestä johtuvaa olennaista virheellisyttä.

Hallitus ja toimitusjohtaja ovat tilinpäätöstä laatiessaan velvollisia arvioimaan emoyhtiön ja konsernin kykyä jatkaa toimintaansa ja soveltuviissa tapauksissa esittämään seikat, jotka liittyvät toiminnan jatkuvuuteen ja siihen, että tilinpäätös on laadittu toiminnan jatkuvuuteen perustuen. Tilinpäätös laaditaan toiminnan jatkuvuuteen perustuen, paitsi jos emoyhtiö tai konserni aiotaan purkaa tai toiminta lakkauttaa tai ei ole muuta realistista vaihtoehtoa kuin tehdä niin.

TILINTARKASTAJAN VELVOLLISUUDET TILINPÄÄTÖKSEN TILINTARKASTUKSESSA

Tavoitteenamme on hankkia kohtuullinen varmuus siitä, onko tilinpäätöksessä kokonaisuutena väärinkäytöksestä tai virheestä johtuvaa olennaista virheellisyttä, sekä antaa tilintarkastuskertomus, joka sisältää lausuntomme. Kohtuullinen varmuus on korkea varmuustaso, mutta se ei ole tae siitä, että olennainen virheellisyys aina havaitaan hyvän tilintarkastustavan mukaisesti suoritettavassa tilintarkastuksessa. Virheellisyksiä voi aiheutua väärinkäytöksestä tai virheestä, ja niiden katsotaan olevan olennaisia, jos niiden yksin tai yhdessä voitaisiin kohtuudella odottaa vaikuttavan taloudellisiin päätöksiin, joita käyttäjät tekevät tilinpäätöksen perusteella.

Hyvän tilintarkastustavan mukaiseen tilintarkastukseen kuuluu, että käytämme ammatillista harkintaa ja säilytämme ammatillisen skeptisyyden koko tilintarkastuksen ajan. Lisäksi:

- Tunnistamme ja arvioimme väärinkäytöksestä tai virheestä johtuvat tilinpäätöksen olennaisen virheellisuuden riskit, suunnittemme ja suoritamme näihin riskeihin vastaavia tilintarkastustoimenpiteitä ja hankimme lausuntomme perustaksi tarpeellisen määrän tarkoitukseen soveltuvaa tilintarkastusevidenssiä. Riski siitä, että väärinkäytöksestä johtuva olennainen virheellisyys jää havaitsematta, on suurempi kuin riski siitä, että virheestä johtuva olennainen virheellisyys jää havaitsematta, sillä väärinkäytökseen voi liittyä yhteistoimintaa, väärentämistä, tietojen tahallista esittämättä jättämistä tai virheellisten tietojen esittämistä taikka sisäisen valvonnan sivuuttamista.

- Muodostamme käsityksen tilintarkastuksen kannalta relevantista sisäisestä valvonnasta pystyäksemme suunnittelemaan olosuhteisiin nähden asianmukaiset tilintarkastustoimenpiteet mutta emme siinä tarkoituksessa, että pystyisimme antamaan lausunnon emoyhtiön tai konsernin sisäisen valvonnan tehokkuudesta.

- Arvioimme sovellettujen tilinpäätöksen laatimisperiaatteiden asianmukaisuutta sekä johdon tekemien kirjanpidollisten arvioiden ja niistä esitettävien tietojen kohtuullisuutta.

- Teemme johtopäätöksen siitä, onko hallituksen ja toimitusjohtajan ollut asianmukaista laatia tilinpäätös perustuen oletukseen toiminnan jatkuvuudesta, ja teemme hankkimamme tilintarkastusevidenssin perusteella johtopäätöksen siitä, esiintyykö sellaista tapahtumiin tai olosuhteisiin liittyvää olennaista epävarmuutta, joka voi antaa merkittävää aihetta epäillä emoyhtiön tai konsernin kykyä jatkaa toimintaansa. Jos johtopäätöksemme on, että olennaista epävarmuutta esiintyy, meidän täytyy kiinnittää tilintarkastuskertomuksessamme lukijan huomiota epävarmuutta koskeviin tilinpäätöksessä esitettäviin tietoihin tai, jos epävarmuutta koskevat tiedot eivät ole riittäviä, mukauttaa lausuntomme. Johtopäätöksemme perustuvat tilintarkastuskertomuksen antamispäivään mennessä hankittuun tilintarkastusevidenssiin. Vastaiset tapahtumat tai olosuhteet voivat kuitenkin johtaa siihen, ettei emoyhtiö tai konserni pysty jatkamaan toimintaansa.

- Arvioimme tilinpäätöksen, kaikki tilinpäätöksessä esitettävät tiedot mukaan lukien, yleistä esittämistä, rakennetta ja sisältöä ja sitä, kuvastaako tilinpäätös sen perustana olevia liiketoimia ja tapahtumia siten, että se antaa oikean ja riittävän kuvan.

- Hankimme tarpeellisen määrän tarkoitukseen soveltuvaa tilintarkastusevidenssiä konserniin kuuluvia yhteisöjä tai liiketoimintoja koskevasta taloudellisesta informaatiosta pystyäksemme antamaan lausunnon konsernitilinpäätöksestä. Vastaamme konsernin tilintarkastuksen ohjauksesta, valvonnasta ja suorittamisesta. Vastaamme tilintarkastuslausunnosta yksin.

Kommunikoimme hallintoelinten kanssa muun muassa tilintarkastuksen suunnitellusta laajuudesta ja ajoituksesta sekä merkittävistä tilintarkastushavainnoista, mukaan lukien mahdolliset sisäisen valvonnan merkittävät puutteellisuudet, jotka tunnistamme tilintarkastuksen aikana.

Lisäksi annamme hallintoelimille vahvistuksen siitä, että olemme noudattaneet riippumattomuutta koskevia relevantteja eettisiä vaatimuksia, ja kommunikoimme niiden kanssa kaikista suhteista ja muista seikoista, joiden voi kohtuudella ajatella vaikuttavan riippumattomuuteemme, ja soveltuviissa tapauksissa niihin liittyvistä varotoimista.

Päätämme, mitkä hallintoelinten kanssa kommunikoiduista seikoista olivat merkittävimpiä tarkasteltavana olevan tilikauden tilintarkastuksessa ja näin ollen ovat tilintarkastuksen kannalta keskeisiä. Kuvaamme kyseiset seikat tilintarkastuskertomuksessa, paitsi jos säädös tai määräys estää kyseisen seikan julkistamisen tai kun äärimmäisen harvinaisissa tapauksissa toteamme, ettei kyseisestä seikasta viestitä tilintarkastuskertomuksessa, koska siitä aiheutuvien epäedullisten vaikutusten voitaisiin kohtuudella odottaa olevan suuremmat kuin tällaisesta viestinnästä koituva yleinen etu.

MUUT RAPORTOINTIVELVOITTEET

TILINTARKASTUSTOIMEKSIANTOA KOSKEVAT TIEDOT

Olemme toimineet yhtiökokouksen valitsemana tilintarkastajana yhtäjaksoisesti kuusi vuotta. Terveystalo Oyj:stä tuli yleisen edun mukainen yhteisö 13.10.2017.

MUU INFORMAATIO

Hallitus ja toimitusjohtaja vastaavat muusta informaatiosta. Muu informaatio käsittää toimintakertomuksen ja vuosikertomukseen sisältyvän informaation, mutta se ei sisällä tilinpäätöstä eikä sitä koskevaa tilintarkastuskertomustamme. Olemme saaneet toimintakertomuksen käyttöömmme ennen tämän tilintarkastuskertomuksen antamispäivää, ja odotamme saavamme vuosikertomuksen käyttöömmme kyseisen päivän jälkeen. Tilinpäätöstä koskeva lausuntomme ei kata muuta informaatiota.

Velvollisuutenamme on lukea edellä yksilöity muu informaatio tilinpäätöksen tilintarkastuksen yhteydessä ja tätä tehdessämme arvioida, onko muu informaatio olennaisesti ristiriidassa tilinpäätöksen tai tilintarkastusta suorittaessa hankkimamme tietämyksen kanssa tai vaikuttaako se muutoin olevan olennaisesti virheellistä. Toimintakertomuksen osalta velvollisuutenamme on lisäksi arvioida, onko toimintakertomus laadittu sen laatimiseen sovellettavien säännösten mukaisesti.

Lausuntonamme esitämme, että toimintakertomuksen ja tilinpäätöksen tiedot ovat yhdenmukaisia ja että toimintakertomus on laadittu toimintakertomuksen laatimiseen sovellettavien säännösten mukaisesti.

Jos teemme ennen tilintarkastuskertomuksen antamispäivää käyttöömmme saamaamme muuhun informaatioon kohdistamamme työn perusteella johtopäätöksen, että kyseisessä muussa informaatiossa on olennainen virheellisyys, meidän on raportoitava tästä seikasta. Meillä ei ole tämän asian suhteen raportoitavaa.

Helsingissä 15. helmikuuta 2019
KPMG OY AB

Jari Härmälä
KHT

TERVEYSTALO OYJ
Jaakonkatu 3 B, 3. krs
00100 Helsinki

Vaihde: 030 633 11
www.terveystalo.com

Terveystalo